

Foto DPD

Otroci dveh Goric za lepšo prihodnost

Uvodnik

Evropski dnevniki so minuli teden z velikim poudarkom najavili izid nove knjige svetega očeta Janeza Pavla II., ki bo imela naslov Spomin in identiteta, izšla pa naj bi prihodnjo pomlad. Izid knjige so napovedali na knjižnem sejmu v Frankfurtu, kjer sta o knjigi spregovorila papežev glasnik Joaquin Navarro Valls in direktor založbe Rizzoli Ferruccio De Bortoli, ki je dejal, da "bodo knjigo z užitkom prebrali tako verni kot neumni ljudje, saj sveti oče piše jasno in vsem razumljivo!"

Veliko zanimanje za novo papežev knjižno delo je treba iskati v tem, da se papež tokrat posveča zgodovinskemu spominu in samobitnosti vsakega posameznika, ki je bil in prevečkrat tudi danes je vključen v železne kremplje totalitarizma. Sveti oče se na glas sprašuje o usodi človeka, o njegovi vlogi v zgodovini in o razmerju med človekovo svobodo in dostojanstvom. Kot velik borec za dostojanstvo vsakega človeka se seveda sprašuje, kaj je privedlo ljudi, da so verjeli v nacizem, ko nekateri niso razumeli, da "smo živeli v velikanskem izbruhu slabega in greha". Papež je nacizem označil s trdimi besedami, slo je za "zverinsko silo, bes", medtem ko za drugi veliki totalitarizem minullega stoletja najde vprašanje: "Ni bil komunizem nujno zlo?" Kajti papež Wojtyła, ki je preživel tako nacizem kot komunizem, oba je tudi pomagal rušiti, se za komunizem, ki je trajal dlje kot zverinski nacizem, sicer res vpraša, ali ni bil nujno zlo, a to zato, ker prej ugotovi, "da v vsem tem le mora biti nekaj smiselnega". Gre za razmišljanje človeka, ki se še vedno sprašuje o pomenu zgodovinskih dogodkov in vlogi slehernega človeka v njem, kot se tudi sprašuje, kakšen je Božji načrt, v katerega trdno verjame. Iz odlomkov iz papežev nove knjige zmoremo razbrati, da se je tudi tokrat sveti oče poglobil v pisanje, knjiga pa je nastala po tridnevnem poglobljenem pogovoru svetega očeta (leta 1993) z dvema poljskima filozofoma (Jozef Tishner, Krzysztof Michalski) v letni rezidenci v Castelgandolfo.

"Papež ima prav: komunizem je bil potrebno zlo, kajti omogočil nam je, da smo spoznali, kako so lahko besede prazne. Pa vendar sta tako Vzhod kot Zahod plačala zelo visoko ceno za spoznanje, da se brez svobode še najbolj visoki ideali sprevržejo v nasilje nad človeštvom!" je dejala ob izidu papežev knjige Irina Bonner, vdova znanega ruskega znanstvenika in disidenta Andreja Saharova.

JUP

SSO ne soglaša s silami v zamejstvu, ki negativno ocenjujejo rezultate volitev kot zmago desnice in nacionalističnih sil v državi. Take oznake in interpretacije so posledica skrajno ideološkega gledanja na politični boj, kar ni v skladu s sedanjimi političnimi težnjami v Evropi.

SSO in volitve v Sloveniji

Svet slovenskih organizacij je na svoji zadnji seji obravnaval med drugim izide parlamentarnih volitev v Sloveniji, ki so prinesli korenito spremembo v političnih razmerjih v državi. SSO pozdravlja ta rezultat, ker je prepričan, da je to ponovno dokaz trdne demokracije in posledica zrelosti državljanov, ki so izrekli zaupnico socialnim demokratom Janže Janše ter ostalim pomladnim strankam. To bo omogočilo zamenjavo vladne koalicije

in s tem tudi pristop novih sil in novih ljudi v sistem upravljanja države, kar bo gotovo prispevalo k novemu koraku za utrjevanje državnosti v Sloveniji.

Ob teh rezultatih pa SSO ne soglaša s tistimi silami v zamejstvu, ki negativno ocenjujejo rezultate volitev kot zmago desnice in nacionalističnih sil v slovenski državi. Take oznake in interpretacije so posledica skrajno ideološkega gledanja na politični boj, kar ni v skladu s sedanjimi političnimi težnjami v Evropi. Napovedani programi pomladnih strank so jamstvo in stališča njihovih voditeljev zagotovilo, da Sloveniji ne grozi nov val nacionalizma in ksenofobnih ekscesov.

Predlog novega deželnega statuta

Predlog novega deželnega statuta je povzročil val nezadovoljstva v raznih krogih v deželi. Dokaz več, da je sad nenehnih kompromisov, ki ne morejo zadostiti željam vseh in lahko razočarajo mnoge druge. Jezni so zlasti Furlani, ki gotovo niso dovolj upoštevani, sicer pa velja isto tudi za slovensko manjšino. Na splošno je očitno, da je predlagano besedilo, ki naj zamenja 40 let star temeljni dokument Dežele, zelo neradodarno do manjšin, ki so v bistvu komaj omenjene, in to kot zelo postranski, obrobni pojav v Furlaniji-Juljski krajini. Vse to pa kljub dejstvu, da je Dežela deležna posebne avtonomije prav zaradi prisotnosti narodnih manjšin, njihovih posebnih interesov in potreb. Razočaranje zato ne more nikogar presenetiti. Res je, to besedilo nima praktične možnosti, da bi ga odobrili in potrdili v tej zakonodajni dobi rimskega parlamenta, ki je zadolžen, da statute dežel potrdi s svojim posebnim aktom, pa vendar je ta predlog s svojo težo in pomenom živa priča sedanjega vzdušja v deželnih krogih, ki manjšinam nikakor ni naklonjeno. Tako na primer ni v deželni vladi predvidenega nobenega mesta za

zastopnika manjšin ali za odbornika, ki bi bil zadolžen za manjšinsko problematiko...

Besedilo v razpravi bi zaslužilo razčlenjeno analizo, vendar je za slovensko manjšino že zelo zgovoren člen, ki naj bi zagotovil slovensko prisotnost v deželnem svetu. Govori se o prisotnosti Slovencev, ne pa o zagotovljeni prisotnosti slovenskega predstavnika na posebni listi. To pomeni, da bodo spet imele prednost leve stranke, ki pač nimajo težav za vključitev slovenskega kandidata. Priložnost manj za zagotovitev vidne slovenske prisotnosti na Deželi!

Cena nafte pa spet navzgor

Visoke cene nafte na svetovnem trgu so vplivale tudi na višje prodajne cene dizelskega goriva, kurilnega olja in bencina v Italiji in bližnji Sloveniji. Svetovni naftni trgovci visoke cene črnega zlata pripisujejo možnim težavam z naftno oskrbo zaradi štiridnevne splošne stavke v Nigeriji ter počasnemu oživiljanju naftne proizvodnje v Mehikiem zalivu, ki jo je prizadel orkan Ivan. Cena surove nafte je na evropskih trgih dosegla nov rekord 53,42 dolarja za sod, zvišala pa se je tudi cena severnomorske nafte Brent, ki je v Londonu dosegla 50,22 dolarja za sod.

Višje cene črnega zlata pa pomembno vplivajo tudi na poslovanje letalskih družb. Skoraj vse velike letalske družbe so cene vozovnic zvišale, samo nekateri izmed poceni letalskih prevoznikov so se povišanju cen letalskih vozovnic odpovedali, da bi tako izboljšali svojo konkurenčno prednost.

Letošnji dvig povpraševanja po nafti, ki je posledica hitre gospodarske rasti na Kitajskem in v Indiji, je svetovno proizvodnjo nafte zvišal do mej zmogljivosti. Cene nafte so trenutno več kot 80 odstotkov nad ravno, zabeleženo na začetku leta. Poznavalci se bojijo, da bo cena nafte v prihodnje še rasla, kar bo seveda imelo posledice za vse uporabnike.

Mednarodni posvet

V Gorici in na Kostanjevici so izvedenci govorili o pomenu svetišča na našem obmejnem področju.

5

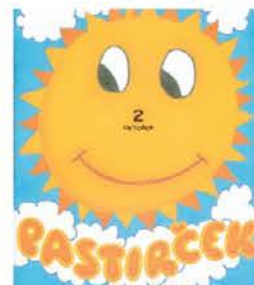
Niz prireditev

Goriški šolski zavod Jurij Vega pripravlja odmevne pobude ob 250-letnici rojstva slovitega matematika.

6

Izšla je druga številka Pastirčka

Pastirček, revija za najmlajše, je tudi tokrat svež, zanimiv, barvan, za otroke in njihove starše.

15

Egipt / Atentat v Tabi

Mednarodni terorizem se širi: bombe proti turistom

Dne 7. oktobra zvečer je svet zopet pretresla nova o hudih terorističnih napadih. Avtobomba v hotelu Hilton v egiptovskem letovišču Tabi in v dveh avtokampih v kraju Ras Sultan ob Rdečem morju na polotoku Sinaj so povzročile štiriinšestdeset mrtvih. Med žrtvami je bilo dvanajst Izraelcev in devet Egipčanov, identificirali pa so tudi trupli dveh sester iz Italije, starih 19 in 22 let.

V minulem tednu so se sicer atentati vrstili kot na tekočem traku: poleg Egipta in Iraka sta si mesto v dnevnih novicah prislužila tudi Pakistan in Afganistan. V Afganistanu je bilo napeto zaradi prvih demokratičnih volitev, ki so jih kljub obtožbam o nepravilnostih izvedli minulo nedeljo. Vendar je bil atentat v Tabi hujši od drugih. Najprej zaradi psihološkega učinka: v vr-

tincu številke žrtev bomb in atentatov se javnost zbudi iz ravnodušnosti in se zgrozi šele takrat, ko nesreča prizadene tako rekoč soseda - kot v primeru dveh Italijank, ki sta bili na počitnicah v Tabi. Lahko bi se bilo zgodilo komurkoli od nas, zato nas je novica toliko bolj pretresla. Teroristi že vedo, da morajo javnost šokirati, zato da pritegnejo pozornost. Tako lahko postanejo žrtve tudi otroci, kot je dokazal primer napada na šolo v Beslanu, ali lahko pride do posebno okrutnih eksekucij (takemu primeru smo bili zopet priče minuli teden, ko so ugrabitelji v Iraku obglavili angleškega talca Kennetha Bigleya).

Drugi razlog pa je politične narave. Letoviščarski kraj na Rdečem morju je bil zelo priljubljen med izraelskimi turisti, verjetno so ga islamski skrajneži prav zato izbrali za svojo tarčo.

Analitiki so ugotovili, da so teroristi - verjetno pripadniki kake skupine Al Kaide - hoteli z atentatom sporočiti dveje: najprej to, da lahko udarijo kjerkoli in kogarkoli. Turistični kraji v Egiptu so namreč po atentatu iz leta 1997 v Dolini kraljev pri Luxorju pod strogim vojaškim nadzorom. Drugič, da skrajne islamske skupine v tako imenovanih zmernih muslimanskih državah (v tem primeru "Muslimanski bratje" v Egiptu) pridobivajo na moči in da bodo morali voditelji teh držav to vedno bolj upoštevati.

Komentatorji so si edini, da sta vojaška posega v Afganistanu in predvsem v Iraku še poslabšala situacijo na področju mednarodnega terorizma in pomnožila krizna žarišča v svetu.

/ stran 12
Breda Susić

Priporočila Evropske komisije

Začetek pogajanj s Hrvaško in Turčijo

Minuli teden je Evropska komisija v Bruslju sprejela strategijo za pristopna pogajanja s Hrvaško, ki je status kandidatke za članstvo v Evropski zvezi dobila junija letos. Na osnovi omenjenega načrta naj bi se za devna pogajanja začela "zgodaj v letu 2005". Če bo Hrvaška med njihovim potekom "resno in nenehno" kršila sprejete demokratične zaveze o spoštovanju načel svobode, demokracije, človekovih pravic in svobod in vladavine prava, na katerih temelji EU, bo Evropska komisija priporočila začasno ustavitev pogajanj. Med omenjene obveze spadajo ustrezne notranje reforme, regionalno sodelovanje z drugimi državami nekdanje Jugoslavije

in sodelovanje z mednarodnim sodiščem za vojne zločine v Haagu.

Kot vidimo, gre za zelo resna priporočila. Hrvaški premier Sanader je vsekakor pozdravil napoved Evropske komisije o skorajšnjem začetku pristopnih pogajanj. V Zagrebu bi namreč radi, da bi se pogajanja zaključila do leta 2007, da bi Hrvaška tako vstopila v Unijo hkrati z Romunijo in Bolgarijo.

Bolj zapleteno in politično kočljivo pa je vprašanje pristopa Turčije in predhodne načelne odločitve, ali naj se z njo sploh začnejo pogajanja. Kot znano, ta država že dolgo let trka na vrata Evropske unije. Prvo prošnjo je vložila že leta 1959 na takratno Evropsko gospodarsko skupnost. Ves ta čas pa so evropski

državniki odlagali odgovor. Na vrhu Unije v Helsinkih leta 1999 so sprejeli sklep, po katerem je treba odločitev o turški prošnji za pristopna pogajanja sprejeti do konca letošnjega leta. Kljub temu mnogi še vedno razpravljajo o Turčiji kot državi, ki da nikakor ne sodi v EU. Nekateri so mnenja, da bi ji ponudili tako imenovano privilegirano partnerstvo, ki ga pa Ankara odločno zavrača. Vsekakor gre za najbolj nenavadno kandidatko tako z zemljepisnega (le 5% njene ozemlja je namreč na evropski celini) kot zgodovinskega, kulturnega in verskega vidika. Evropska komisija v sedanji sestavi pod predsedstvom Romana Prodi, ki se mu izteka mandat 31. oktobra, je po skrbni preučitvi vseh vidikov izdelala priporočilo, naj Evropska unija začne pristopna pogajanja s Turčijo v prihodnjem letu 2005. Pogajanja pa naj bi se zamrznila ali ustavila, če Turčija ne bo izpolnjevala prej danih političnih zavez o spoštovanju človekovih in manjšinskih pravic ter vladavine prava.

Kočljivost vprašanja pristopa Turčije v evropske povezave je vsem razvidna. Nasprotniki njene sprejema ga prikazujejo kot zelo tvegan korak in neznano in vnašanje netradicionalnih prvin v evropsko stvarnost. Že samo dejstvo, da bi Turčija po morebitnem vstopu v EU imela najštevilnejše prebivalstvo za Nemčijo, Veliko Britanijo, Francijo, Španijo in Italijo, plaši marsikatero krogo v Evropi. Po drugi strani pa bi zavrnitev pogajanj povzročila v Turčiji politični pretres, ki bi med drugim dal močan zagon islamskemu fundamentalizmu in ustavil proces sodobnih reform, ki ga ureničuje sedanja vlada.

Kot rečeno, končno odločitev morajo sedaj sprejeti voditelji 25 članic Evropske unije na vrhunskem srečanju prihodnjega 17. in 18. decembra v Bruslju. Predsednik turške vlade Recep Erdogan trdno upa, da bodo evropski voditelji sprejeli priporočilo Evropske komisije in da se bodo pristopna pogajanja začela v prvi polovici leta 2005. Po načrtih Evropske komisije naj bi pogajanja s Turčijo trajala več časa in se končala v 12 ali 13 letih.

Alojz Tul

Notranja politika v Italiji

Manjši davki nevarno slepilo?

Čim bolj se bližamo deželnim volitvam, tem bolj pogosto se oglašajo predsednik osrednje vlade Silvio Berlusconi in zagotavlja, da bo njegova desnosredinska vlada uresničila temeljno postavko volilnega programa, to je zmanjšanje davčnih dajatev. To vprašanje mu očitno gre za nohte, saj je vlada že krepko v drugi polovici svojega mandata, ne da bi sedanja vladajoča večina v tem pogledu kaj ukrenila. Opozicija in mnogi gospodarski izvedenci soglašajo, da je zmanjšanje davčnih dajatev, kot si jih je zamišljal Berlusconi pred volitvami leta 2001 in tudi svečano obljubil volilnemu zboru, dejansko neizvedljivo. Veliko resnih pomislekov je v sami vladajoči koaliciji, zato se je Berlusconi v torek, 12. t.m., sestal z vodilnimi predstavniki desnosredinskih strank in skušal o tem kočljivem vprašanju najti soglasje. Njegov predlog predvideva, naj se že s 1. januarjem 2005 uvedejo tri stopnje obdavčljivi-

darski minister Siniscalco (ta je naslednik odstavljenega ministra Giulia Tremontija), predvideva skupno 24 milijard evrov izdatkov. Slednje naj bi krili takole: 9,5 milijarde naj bi se steklo v državno blagajno zaradi manjše rasti javnih izdatkov, 7,5 milijarde zaradi zvišanja nekaterih davčnih dajatev in nadaljnjih 7 milijard s prodajo državnih nepremičnin in z vračanjem kreditov. Pristojni minister meni, da je v finančnem zakonu zelo važna tista določba, po kateri javni izdatki ne smejo prekoračiti meje 2 odstotkov. Samo ministrstva v Rimu bi s tem zmanjšala svoje izdatke za 1,93 milijarde evrov, občine, pokrajine in dežele pa za 7,2 milijarde, od česar bi kar 4 milijarde prispevalo področje zdravstva! Zanimivo je, da je za Mednarodni denarni sklad ta načrt "stvaren", vendar je ta vsekakor pomembna mednarodna ustanova še pripomnila, da ima pomisleke o predvidenem zmanjšanju davčnih dajatev. Zato je Mednarodni denarni sklad še napovedal, da bodo njegovi izvedenci 27. t.m. pripotovali v Italijo, kjer bodo do 10. novembra proučevali pravkar omenjeni načrt osrednje vlade. Prepričati se hočejo, ali bo vlada mogla uresničiti pravkar omenjeni finančni načrt.

Romano Prodi

Opozicija meni, da je finančni manevar "nevarno slepilo", ki bo povzročilo nove zaplete v javnih finančnih poslih, ne da bi kdo imel resnično korist. Berlusconi pa se na te pripombe in očitke kratkoročno požvižga in nadaljuje po svoji poti, saj je prepričan, da se spomladi ne bo mogel postaviti volilnemu zboru, ne da bi izpolnil obljubo iz leta

2001. Smelo ponavlja, da finančni zakon ne predvideva "ne rezov ne udarcev po žepih".

2001. Smelo ponavlja, da finančni zakon ne predvideva "ne rezov ne udarcev po žepih".

Silvio Berlusconi

davkoplačevalcev", sam pa da morda res "nima čuta za državo, a da ga gotovo ima za državljanca".

Medtem se levosredinska opozicija še dalje pripravlja na bližnje volilne preizkušnje. Kot danes kaže, bo Romano Prodi njen kandidat za novega ministrskega predsednika. Prodi se je na začetku tega tedna sestal z voditelji vseh levosredinskih strank, ki so se spoznale, da bodo v februarju prihodnjega leta primarne volitve, na katerih se bo rešilo vprašanje Prodijeve "investiture". Volilci sami ga bodo torej določili za kandidata za novega premiera. Na tem srečanju so tudi sklenili, da bo leva sredina na spomladanskih deželnih volitvah, ki bodo v štiriinajstih italijanskih deželah, nastopila s skupnimi kandidati za mestno guvernerja ali predsednika dežele. Ponovilo se bo torej stanje, kakršno smo imeli volilci v Furlaniji-Juljski krajini na zadnjih deželnih volitvah, ko je bil Riccardo Illy skupni kandidat za guvernerja, medtem ko so levosredinske stranke nastopile s svojimi listami za izvolitev deželnih svetovalec. Prof. Romano Prodi se bo na začetku novembra vsekakor odslovil od Bruslja, ker mu bo potekel mandat predsednika Evropske komisije, in se bo lahko ves posvetil političnemu delu v domovini.

Drago Legiša

Povejmo na glas

Nezaupanje ruši medčloveške odnose

Nedavno so v neki popoldanski pogovorni oddaji na italijanski televiziji vprašali mimotoče na cesti, če po njihovem mnenju obstaja zmerni islam, torej tisti, ki se ne istoveti s terorizmom. Večina vprašanih je odgovorila, da ne, če pa že, nima nobenega vpliva. Odgovori niso nikakršno presenečenje, saj je pač vse naravnost tako, da se razdalja med razvitim in islamskim svetom nenehno povečuje. Kar daje človeku pri tem misliti, je dejstvo, kako islam malo poznamo in kako dopuščamo, da teroristični in vsakršni vojni dogodki naše nezaupanje do več kot milijarde muslimanov samo še povečujejo. Po vsej verjetnosti se isti proces dogaja znotraj muslimanskega sveta, da nas namreč tamkajšnji ljudje vse bolj istovetijo z našimi vojaškimi posegi, kar lahko polagoma pripelje do prepričanja, da smo vsi kristjani militaristi, ki želimo v imenu visokih ciljev s silo uveljaviti svojo voljo in nadmoč. Iz vsega povedanega je jasno, da se obojestransko nezaupanje krepi, česar pa nikakor ne bi smeli podcenjevati. Nezaupanje pač ne stoji na mestu, hoče rasti in se utrjevati in bolj ko raste in se utrjuje, večje postajajo razdalje med ljudmi, dokler nazadnje ne postanemo vsi prepričani, da so na drugi strani prav vsi zakrknjeni sovražniki, ki nam strežejo po življenju, in obratno: po življenju drugih strežemo tudi vsi z naše strani.

Res, kadar nas pričenja preplavljati nezaupanje, bi se morali zavedati, da bi ga morali kar najhitreje zaustaviti in izbrisati iz naših misli in dejanj. Nezaupanje je namreč pričetek rušenja odnosov med ljudmi, nezaupanje do drugih je čisto nasprotje temu, čemur se pravi graditeljstvo. In ni treba preveč modrosti, pa vidimo, kako lahko nezaupanje svojo razdiralno vlogo na svoj način odigra tudi v manjših razmerah, kot so tiste globalne. Poglejmo na primer razmere v Sloveniji po zadnjih volitvah. Po splošnem mnenju bi bilo za Slovenijo najbolj koristno, da bi v njej prišlo do trdne in stabilne vlade z udeležbo najmočnejših strank. Toda doseganje tega cilja utegne preprečiti prav nezaupanje, nezaupanje ene politične strani do druge in obratno. V kolikor bi mu uspelo prevladati, do trdne vlade zagotovo ne more priti in to seveda ne bi bilo nikomur v prid.

Poglejmo v naš manjšinski prostor, kjer je še vedno na delu nezaupanje do naše narodnostne skupnosti, zato se zaščitni zakon ne more in ne more udeležiti. In lahko gremo še dlje: da bi bila naša narodnostna skupnost še uspešnejša, bi morali odstraniti ostanke nezaupanja med nami, vsi skupaj sestiti za eno mizo in izoblikovati en sam manjšinski glas, ki bi nas zares učinkovito predstavljal navzven.

In še dlje lahko gremo: nezaupanje obstaja tudi v povsem zasebnih odnosih, pogloblja razdalje med menoj in med drugimi ter obratno, spet nikomur v korist. Nezaupanje je torej naš zelo resni nasprotnik, zato bi bilo prav, da bi mu vsakršno obliko našega sodelovanja enkrat za vselej odločno odrekli.

Janez Povše

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Poljak
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioriteta pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. oktobra, ob 14. uri.

Zelo preprosto bi lahko za naš vsakdanjik rekli predvsem to, da postaja iz dneva v dan bolj negotov, pa čeprav vemo, da kake večje gotovosti človek nikdar ni imel v vsej zgodovini.

Zazrti kot smo v prihodnost in z izkušnjami iz preteklosti bi torej lahko zapisali, da se v današnjem razrajačem se našem svetu ne dogaja nič novega.

Zgodovina nas jasno in preprosto, predvsem pa z dejstvi in pričevanji pouči, da je bila tesnoba in negotovost ljudi veliko večja, ko se je lomil stari svet, ko je propadal antični svet, še posebej rimski imperij. Zgodovinarji vedo povedati, da gre v tej luči tudi razumeti veliko gorečnost prvih kristjanov, ki so se zavedali propadanja rimskega cesarstva (tedanjega edinega resnično razvitega sveta!) in v tisti veliki negotovosti in stiski prav zato razumeli Kristusovo obljubo, da bo prišel na svet, kot tisti "konec sveta", ki bo obenem pomenil začetek Božjega kraljestva. Na Zemlji seveda in ne v nebesih!

Danes te gorečnosti skorajda ni več, še pri kristjanih je je malo, pri večini prebivalcev pa, ki živijo v našem razvitem svetu, je skorajda ni. Ostajata pa stiska in tesnoba. Stiska današnjega človeka je iz dneva v dan večja tudi zato, ker je ves razviti zahodni svet v veliki gospodarski krizi, ki ji ni videti konca, kaj šele, da bi nekje v bližnji prihodnosti uvideli hitro rast gospodarstva in blaginje.

Iz dneva v dan smo torej revnejši, iz dneva v dan se torej občutek ogroženosti večja.

Najprej smo poslušali pravljico o tem, kako bo lepo po uvedbi evra, ko smo novo valuto končno dobili, smo se zavedeli, da smo vsi revnejši, a ne zaradi valute, ampak zato, ker je denarja vedno manj in so stroški znosnega in do vseh revnih v svetu žaljivega razkošja Zahoda iz dneva v dan višji. Navajeni na določeno udobje, na blaginjo, nismo več pripravljeni živeti bolj skromno. Krivda za vedno slabši gospodarski položaj vseh nas se zvrta na vse, celo na priseljenice, katerih edina krivda je v tem, da nočejo biti revni in lačni doma in prihajajo k nam zato, ker vedo, da bodo bolje živeli kot doma, četudi bodo pri nas "čisto socialno dno", kot se temu reče. Ker sem bil sam v otroštvu, kot toliko drugih!, na "socialnem dnu", vem, da tam nihče neče ostati in je tudi prav tako.

Problem pa nastane, ko srednji sloj družbe, to je tisti sloj, ki ga država vedno najbolj obdavi in brez katerega tudi nobena resnična demokracija ne more, postaja vedno bolj reven, se vedno bolj približuje "socialnemu dnu". Tudi svarila, da je naš razviti svet šel preko vsake mere dostojnosti glede porab naravnih in drugih dobrin, da se je preveč časa živelo "na veliki nogi", v takih razmerah ne pomagajo veliko. Nihče namreč neče biti danes bolj reven, kot je bil včeraj. Nihče se neče odpovedati ničemu, vsi samo nekaj zahtevamo zase in pri tem ne mislimo na druge!

Stiska in tesnoba sta na dnevnem redu našega življenja. Daleč smo še od revščine, pa čeprav smo iz dneva v dan revnejši. Kupna moč se nam je zmanjšala, pa naj znani gospod B še tako na ves glas, z "bandano" na glavi ali brez, oznanja, kako bo jutrišnji dan lepši, kako bo jutri vsi bogatejši. Od obljub še nikdar nikjer nihče ni živel in tudi obljube omenjenega gospoda so iz dneva v dan bolj tragikomični monologi nekoga, ki verjame samemu sebi, če verjame, seveda.

Naučiti se bomo morali živeti bolj skromno, česar se danes pri nas najbolj zavedajo gospodinje, ki nakupujejo v trgovinah: roka jim sama namreč vedno bolj pogosto sega po dobrinah, ki stanejo manj kot druge, ki imajo sicer zvaneča imena, a zanje ni rečeno, da so tudi boljša.

Ljudje, in teh je pri nas veliko, v domovini Sloveniji pa jih je še več, ki pa so že potisnjeni v kot revščine in s skromnimi denarnimi sredstvi komaj pridejo do konca meseca, zelo skromno in nekateri zares že revno živijo, ti, no, ja, ti že vedo, kako je, ko obljube ne zadostujejo več. Če jim že pomagati ne moremo, ali nočemo, kar je seveda dosti slabše, jih vsaj skušajmo razumeti. Tudi zato, ker nikoli ne vemo, kaj nas čaka...

paljk@noviglas.it

Pomembno znanstveno zborovanje

Slavistični kongres v Novem mestu

V Novem mestu je bil prejšnji konec tedna tridnevni Slovenski slavistični kongres. Udeležili so se ga tudi nekateri profesorji slovenščine iz Trsta in Gorice, za kar je poskrbela pedagoška svetovalka prof. Andreja Duhovnik Antoni; gre namreč za strokovno izpopolnjevanje, ki ga nudi slovensko šolsko ministrstvo v sodelovanju z Zavodom za šolstvo.

Program letošnjega zborovanja je bil posvečen najprej literarnim temam, predvsem

avtorjem okroglih obletnic, Srečku Kosovelu, Edvardu Kocbeku in Alojzu Rebuli. Uvodna predavanja so imeli literarni zgodovinar Boris Paternu o Kosovelu, kritik in publicist Andrej Inkret o Kocbeku, slavistka in poslanka Majda Potrta pa o zakonu za zaščito slovenščine v javni rabi. Med literarnimi referati so iz našega prostora nastopili Marko Kravos, Marija Pirjevec (Duhovna os Rebulove proze), Boris Pahor (Aktualni Kocbek), Miran Košuta in Tatjana Rojc, oba o Kosovelu. Vzoredno s slovenskimi literarnimi tematikami je potekal simpozij ob 100-

letnici rojstva Nikola Šopa. Temu hrvaškemu pesniku, ki ga prevaja v slovenščino Ravel Kodrič, pa tudi Kosovelu in Kocbeku je bil posvečen tudi literarni dopoldan v soboto. Med kongresom je bila priložnost za predstavitev novjših slavističnih knjig, med njimi pri Goriški Mohorjevi družbi pravkar objavljena slovenska literatura za Italijane avtorice Tatjane Rojc.

V petek je bil najprej na vrsti občni zbor Slavističnega društva Slovenije, ki je izvolil novega predsednika; prof. Marka Jesenška je zamenjal prof. Miran Hladnik. Nato so

bile na programu jezikovne in jezikoslovne tematike ter didaktika jezikovnega pouka na različnih stopnjah šol. Zvečer pa je bila gostom namenjena odrska postavitve odlomkov iz Trdinove zbirke Bajke in povesti o Gorjancih.

Zadnji dan je bil namenjen poučnemu izletu; udeleženci so se popeljali na ogled Bele krajine, predvsem Metlike in okolice. V zadnjih letih se je ta dežela precej olepšala, kar se vidi predvsem v zgledno urejenih vinogradih in v urbanističnem pogledu. Izlet se je zaključil na izletniški kmetiji Matkovič, kjer je gospodinja v belokranjski noši pričakala goste na pragu in jim ponudila še toplo pogačo, nato pa so jim v okusno urejenih prostorih postregli z odlično domačo hrano in metliško črnilo.

VTB

Projekt Slovenske prosvete iz Trsta

Slovar za učinkovitejšo evropsko integracijo

V okviru programa Interreg III A Italija-Slovenija 2000-2006, ki financira čezmejno sodelovanje, se je Slovenska prosveta iz Trsta vključila v sklop kulturnih posegov z lastnim projektom, ki mu je naslov: Uskladištev strokovnega izražja v slovenskem in italijanskem jeziku.

Vse večja soodvisnost držav in ekonomskih sistemov nas sili k tesnejšemu čezmejnemu sodelovanju, ki je eno izmed temeljnih predpostavk za učinkovito integracijo držav članic EU. Težavo lahko predstavlja problem jezikovnega sporazumevanja, ki je še posebno prisoten pri novjših vedah. Pojavljajo se novi izrazi in porodila se je nuja, da poskrbimo za ustrezno usklajene prevo-

de na tem tako dinamičnem tehnološkem področju. To razmišljanje je bilo povod za to, da se je Slovenska prosveta odločila pripraviti podatkovno zbirko terminoloških prevodov iz slovenščine v italijanski jezik in obratno na področju elektronike, elektrotehnike in informatike. Zbrano gradivo je po zahtevnem uredniškem delu in računalniški obdelavi bilo pripravljeno za objavo. S tehnično pomočjo tržaške založbe Mladica je Slovenska prosveta izdala dve publikaciji: slovar klasične knjižne izdaje z naslovom: Slovensko-italijanski slovar elektronike, elektrotehnike in informatike in multimedijški slovar na cd-romu z istim naslovom. Glavni podvig projekta pa je bila obja-

va celotne zbirke podatkov na medmrežju (www.siel.info). Ta oblika posredovanja informacij je še najbolj popolna, saj dopušča prost dostop do prevedenih terminov in omogoča vzpostavitev dialoga med uporabnikom in "slovarjem".

Ker se je podatkovna zbirka snovala v slovenskem in italijanskem jeziku, je bila nujna taka sestava delovne skupine, da je ob-

ladala omenjena področja v obeh jezikih. Zato smo se oprli na naše zamejske izvedence. Pri sestavi slovarja so sodelovali inž. Karlo Mučič in inž. Egon Štoka za področje elektronike in elektrotehnike, za informatiko pa sta bila zadolžena dr. Roberto Šturman in Marko Kandut. Tehnični pregled celotne podatkovne zbirke je opravil inž. Marjan Jevnikar, za slovaropisno analizo pa nam je iz Ljubljane prijazno prisloščila na pomoč prof. Marjeta Humar, ki je sicer specialist za tehnične slovarje pri ZRC SAZU. Za računalniško obdelavo podatkov in uredniško delo sta poskrbeli Liljana Filipčič in Alenka Gužovav, medtem ko je bila priprava osnovne strukture podatkovne zbirke in spletnih strani zaupana inž. Miranu Pečeniku. Projekt je pripravil in vodil Ivo Corva.

Posebno vlogo je imel tudi Urad za Evropo pri SDGZ, ki je s svojim strokovnim znanjem učinkovito pomagal pri upravnih zadolžitvah projekta.

SNG Nova Gorica Premiera: Ben Jonson Volpone ali Lisjak

Pogubna pohlepna grabežljivost

V letošnjo abonmajsko sezono Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, po zamisli umetniškega vodje Primoža Beblerja podnaslovljeno peklenke zgodbe, je sam vrh zasadi svoje kremplje, saj so zaradi tehnične okvare morali zadnji trenutek odpovedati premierno uprizoritev dela angleškega dramatika Bena Jonsona (1572-1637) Volpone ali Lisjak, tako da je zaživela na novogoriškem odru, z več kot tedenskim zamikom, šele v ponedeljek, 27. septembra. Predstava se je pod režijsko taktirko Vita Tauferja in ob dramaturški razčlenitvi Tee Rogelje porodila v tekočem, barvittem prevodu Janeza Menarta že na Primorskem poletnem festivalu na Manziolijevem trgu v Izoli. Prav gotovo pa je njena novogoriška, odrska inačica v mirnem in zbranejšem prostoru nudila režiserju in izvajalcem možnost poglobljene vsebinske analize in bolj izostrenih portretov nastopajočih likov, v katerih se neverjetno jasno zrcali tudi današnja senčna stran človeka, ki v grabežljivi strasti, ne samo po materialnih dobrinah, misli le nase in na svoje trenutne užitke. Ta antibasen iz elizabetinskih časov, postavljena v izprijeno meščansko okolje renesančnih Benetk, ima za protagoniste ljudi z najbolj primitivnimi živalski-

mi lastnostmi - od tod tudi njihova imena Volpone, Mosca, Voltore, Corbaccio, Corvino -, ki so žal nespremenljivo prisotna v človeški naravi. Jonsonov negativni protagonist je opolzki, zlobni Volpone, ki si je bogastvo nakopičil s preva-

Mosca, ki ob koncu sam prevlaja svojega gospodarja-prevaranta. A užitek je le kratkotrajen, sodniki s svojega visokega, odmaknjenega zornega kota, scensko zelo domišljeno realiziranega, vsem prisodijo pravično kazen, kateri

največkrat zaradi izredno dobro izrisane plastičnosti stanja antijunaka Volpona in njegovega podrepnika Mosce. Volpona je nadrobno psihofizično mojstrsko seciral Radoš Bolčina in pri tem uporabil raznoliko paleto igalskih barv s posebnim poudarkom na mihične, včasih prav priskutne detailje. Lik Mosce je odlično izpeljal gost Vojko Beljšak z virtuozno, na glasbeni ritem uravnano gostobesednostjo, s spletkarskim zvodništvom in sploh celotno izvajalsko veščino. Nič manj nazorno so svoje stremuše začrtali Iztok Mlakar z odvetniško spretnostjo, Ivo Barišič s smeh vzbujajočo naglušnostjo in Primož Pirnat z južnjaško ljubosumnostjo. Alida Bevk in Miha Nemec sta prepričljivo nastopila kot nedolžni žrtvi pohlepnežev. Milan Vodopivec, gost Stane Leban in Gorazd Jakomini pa so se prelevili v dostojanstveno odmaknjene sodnike. Špektakelsko sliko predstave sta s koreografijo Mojce Horvat dopolnili in posamezne stranske vloge priležnosti, bolničark... odigrali gostji Anja Robida in Katja Šantl.

Scensko zasnovano s prepoznavno značilnostjo je podpisal Vita Taufer kot tudi stilno heterogeno kostumografsko podobo s kostumi, odbranimi iz fundusa SNG Nova Gorica.

Iva Koršič

seveda, kljub svoji zvitosti, ne uide niti perversni grabežljivci Volpone. Svoj režijski čopič je tokrat Taufer namočil v temnejše, groteskne, mestoma farsične barve in jih še posebno močno poudaril na karikiranih potezah protagonista in ostalih prilijznencev, ki vzbujajo prej odpor kot smeh. Le-ta se pojavlja

Na dnu...

Med zadnjimi petimi blaženimi tudi zadnji avstroogrski vladar

Karel I. Habsburški, "služabnik miru"

Zadnja beatifikacija, ki jo je Janez Pavel II. opravil v nedeljo, 3. oktobra, je v javnosti zbudila veliko zanimanja. Na Trgu sv. Petra sicer ni bilo ogromno ljudi; med navzočimi pa so bili "posebni" gostje. Papež je namreč - med drugimi - podelil čast oltarja zadnjemu avstroogrskega cesarju Karlu I. (1887-1922) in ga postavil za "zglede vsem, ki imajo politične odgovornosti v Evropi".

V lepem in toplem jesenskem jutru so v prvih vrstah blesteli evropski aristokrati ter predstavniki avstrijskih, madžarskih, slovaških, hrvaških, bolgarskih in drugih ustanov v živobarvnih uniformah. Poleg potomcev Habsburžanov (prisotni so bili štirje od osmih otrok Karla I. ter kar 99 pranečakov in pravnukov) so na Trgu sv. Petra sedeli Burbonci, vladarji Luksemburga in Liechtensteina, Savojski, Turn und Taxis idr.

Med petimi novimi blaženimi so še dva francoska redovnika - Pierre Vigne (1670-1740), ki je v 17. stol. ustanovil Kongregacijo sester presvetega zakramenta, in Joseph-Marie Casant (1878-1903), menih Reformiranega cistercijskega reda v 19. stol., italijanska redovnica Maria Ludovica De Angelis (1880-1962), ki je 50 let živela v službi brazilskih otrok, in pa Anna Katharina Emmerick (1774-1824), nemška redovnica iz 18. stol., ki je v letošnjem letu "zaslovela", ker je avstral-

ski režiser in igralec Mel Gibson uprizoril marsikatero njegovo mistično vizijo Jezusovega pasijona v filmu *Kristusovo trpljenje*. Znani katoliški pisatelj in dober poznavalec "vatikanskih hodnikov" Vittorio Messori je ob tej priložnosti v italijanskem dnevniku zapisal, da spadajo Vigne, Cassant in De Angelisova med t.i. normalne beatifikacije; Emmerickova in Karel I. pa se uvrščata med težke in zavozlane primere, ki jih je utegnil razvozlati le odločni in vztrajni papež Janez

Pavel II. kljub hudim nasprotovanjem, birokratskim zapletom in ostrim polemikam. Do beatifikacije nemške redovnice je prišlo 180 let po njeni smrti, saj so vatikanski uradi njen postopek večkrat odprli in spet zaprli; slo je namreč za mistično karizmatično osebnost, ki je imela dar vedeževanja in stigem, poleg tega je celih enajst let živela izključno od evharistije in vode... Tak primeri, nadaljuje Messori, "ne ležijo ne teologom ne predstavnikom visoke cerkvene hierarhije, torej skupinam, ki se rade vdajajo

skepticizmu in racionalizmu". Kar se tiče Karla I., pa so bile težave drugačne narave, saj so se nad njim znašali republikanci, levčarji, liberalci, nacisti, prostozidarji itd. Tako v progresističnih kot v reakcionarnih krogih je namreč po smrti Franca Jožefa I. tlela želja, da bi pometli z avstrijsko monarhijo, potomko Svetorimskega cesarstva in utrdbo militantnega katolicizma.

Karel I. se je rodil v spodnji Avstriji kot sin nadvojvode Otona in princeze Marije Jožefe Saške. V vatikanskih virih piše, da je bil vzgojen izrecno v katoliškem duhu. Že od zgodnjega otroštva ga je spremljala stanovitna molitev skupine ljudi, ker mu je neka ogrska redovnica prerokovala veliko trpljenja in gorja. Iz te skupine se je po cesarjevi smrti rodila Molitvena liga cesarja Karla za mir med ljudstvi, ki jo je Cerkev leta 1963 tudi uradno priznala kot molitveno skupnost. Leta 1911 se je Karel poročil z Zito Bourbon-Parma; danij ji ma je bilo osem otrok. Po usmrtni prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda 28. junija 1914 je prestolonaslednik avstroogrskega cesarstva postal Karel. Nelahko in odgovorno nalogo je prevzel med prvo svetovno vojno, po smrti starega strica Franca Jožefa I. (ki je monarhijo vodil celih 68

voljo, jo prepoznati in živeti po njej. "V njegovih očeh je bila vojna nekaj groznega." Že od vsega začetka, je poudaril Janez Pavel II., je cesar Karel imel svojo nalogo za "sveto službo svojim ljudstvom. Njegova glavna skrb je bila živeti krščansko poklicnost k svetosti tudi v političnem delovanju." Zato je bil posebno občutljiv za socialne razmere, dodaja papež.

Karel I. Habsburški je pustil svoje sledove tudi na Goriškem, kjer je ostal v živem in ljubeznem spominu. Omenimo, da je bila v prejšnjih tednih v Ločniku

lepa razstava, posvečena njemu. Zgovorno je tudi pričevanje, ki ga je objavil tednik Voce Isontina 2. t.m. V kronični knjigi goriških uršulink je m. Sofia Zigon aprila 1922 (ko je Karel I. umrl) med drugim zapisala: "Karel Habsburški, cesar, ki so ga dobri ljubili, prostozidarji pa o njem slabo govorili, je umrl v pregnanstvu (...). Zasedovali so ga, ker je bil veren in dejen katoličan (...). Vsi časopisi govorijo o umrlem cesarju in skoraj vsi (tisti katoliški brez izjeme) mu posvečajo izraze pohvale in simpatije. Detalji njegove zglede smrti so ganljivi. Od kar se je njegova bolezen poslabšala, cesarica Zita ni zapustila postelje vzvišene soproga ne podnevi ne ponoči (...). Iz ust vladarja ni izšla nobena tožba, ampak samo besede vere: 'V Božje roke izročam sebe, življenje svoje soproge in svojih otrok...'"

DD

Luigi Tavano in slovenske razmere

Goriška nadškofija 1750 - 1947

Nas obmejni goriški prostor je bogatejši za knjigo prof. Luigija Tavana La diocesi di Gorizia. Knjiga je dobrodošla, vidi se, da je avtor vanjo vložil veliko truda, pozna pa se mu, da mu ostaja slovenski del še vedno tuj. Lahko je to tudi problem jezika, kot tudi posluh, za slovenske probleme. Zato bi bilo vsekakor mnogo bolje, če bi o tem času za nas Slovence pisal Slovenec, recimo sedanjí najboljši poznavalec cerkvenih razmer v goriškem prostoru, to je prof. Franc Kralj. Ob vsebini pogovora s prof. Tavanom v Novem glasu 16. septembra pa bi imel kar nekaj pripomb. Ne strinjam se med drugim z to njegovo trditvijo: "Mimogrede lahko povem, da je bila prav Cerkev na Goriškem tista, ki je najbolj zagovarjala narodno samobitnost

in obenem tudi enotnost Cerkve, tudi med Slovenci." - To je očitno za neko obdobje res, ne pa vedno! Ob postavitvi Kočbekovega spomenika v Ljubljani je prof. Boris Pahor upravičeno povedal nekaj krepkih besed na račun cerkvenega vodstva na Goriškem in Tržaškem, ki se nanaša na čas pred letom 1947. Spomin mi poroma v čas, ko sta bila odstavljena nadškof Francišek Borgija Sedej v Gorici (1939) in škof Fogar v Trstu (1938). Vodstvo Cerkve v Gorici in Trstu, ki se je v tem času vpletlo v režim, ki ni samo krtil narodne pravice Slovencev, ampak tudi človekove pravice naših slovenskih vernikov, je

pripomoglo, da so nad tedanjim cerkvenim vodstvom in s tem tudi nad Cerkvijo bili razočarani številni primorski izobraženci kot tudi narodnjaki. Čeprav danes to neradi priznava, vendar tako je bilo! To je bilo za marsikatero mislečega, poštenega, pa tudi vernega Primorca usodno. Ker od cerkvene strani ni bilo pravice, so jo zato pričakovali od Rusije, ki je bila največja slovanska država. Tako so od tam prevzemali tudi komunizem, ki je oznanjeval ne samo slovansko bratstvo, ampak tudi vlado delavcev in kmetov in s tem dokončno odpravo vsakršnega izkoriščanja. Razumljivo, da v začetku v Stalinove zločine niso verjeli. Bili so pre-

pričani, da se vse to dela zato, da se zaščitijo pridobitve revolucije... Zato so si namesto vere v Boga, ki ga je oznanjevala tukajšnja Cerkev, prisvojili vero v Poštenje, Pravico, Ljubezen in Dobroto do svojega naroda, ki je bil v tej dobi v največji stiski, in to ne samo od svetne, ampak na žalost tudi od tedanje cerkvene oblasti. Te besede sem napisal z veliko začetnico zato, ker so našli Boga pod drugim imenom, kot ga je skušala oznanjevati naša tedanja krajevna Cerkev, čeprav tega marsikdaj podzvestno niso doumeli. Premnogokrat sem stal ob smrtni postelji takšnih naših sonarodnjakov. Poslavljalji so se z lahkim srcem, brez duševnih muk, ker

so kljub drugačnemu pogledu na vero in tedanje cerkvene dogodke našli Boga v drugi obliki in z njim tudi po svoji vesti živeli v zaupanju, mimo tedanjega uradnega cerkvenega oznanjevanja. Premnoge te naše Primorce so tedaj imeli za ateiste, v srcu pa so bili globoko verni, na drugačen način, kot smo navajeni, saj so kljub razočaranju nad tedanjim cerkvenim vodstvom ohranili vero, čeprav so simpatizirali s komunizmom ali se celo vanj včlanjevali. Pozneje je tudi marsikdo izstopil, ko je spoznal njegovo zablodo. Težko je danes razumeti, da je bilo prav tedanje krajevno cerkveno vodstvo velikokrat krivo, da se je med našim narodom tako hitro širil ateizem, še zlasti komunizem. Vsega tega bi bilo manj, če bi imela tedanja naša krajevna Cerkev malo več posluha za čas kot tu-

di za Slovence, ki tu živimo. Končno pa: "Menite, da bi se krajevna Cerkev, ki je le nosila delež ateizacije, pri našem slovenskem primorskem narodu, ne bila dolžna opravičiti ali celo obžalovati ta čas in ta dejanja?" - Morda zahtevam preveč? Ali pa za to čas še ni dozorel? Vsaka nova zgodovinska knjiga je velika pridobitev. Lahko pa naredi tudi veliko škode. Dogajalo se je in se še bo, da so določene zgodovinske knjige pisane tudi mimo posluha za čas; če pa ta posluh imajo, se pa lahko kljub vsemu vanje pritihotapijo enostranski pogledi, če avtor do potankosti ne pozna časa in življenja, specifičnega za narod, ki ga obravnava. To na žalost velja tudi za knjige, ki obravnavajo našo krajevno cerkveno zgodovino.

Ambrož Kodelja

29. NAVADNA NEDELJA

2 Mz 17,8-13; Ps 121,1-8; 2 Tim 3,14-4,2; Lk 18,1-8

Kako dobro de človeku, ko sliši, da ta in oni zanj moli. Še sami prosimo koga, naj se nas spomni v svojih molitvah. Pred smrtjo pa se vsi verni oziramo v moža bolečin, v Jezusa, naj se nas usmili. Vse nas namreč zapušča, nihče drug ne more pomagati. Zopet se spomnim, kako sem vprašal strica, kaj je občutil, ko je z drugimi enajstimi možmi stal pred zidom hiše, kamor so jih postrojili Nemci med drugo svetovno vojno, da jih postrelijo. Ker je že večkrat zrl smrti v oči: v Galiciji l. 1914 ter nato v daljni Sibiriji, je odgovoril, da je povedal le to: "Fantje, zmolimo kesanje!" A tedaj je priletel na kolesu župnik, ki se je takoj lotil poveljnika. Dosegel je pomilostitev vseh obsojenih. Toda Nemci so se mu maščevali tako, da so mu ustrelili lepega psa, njega samega pa so stlačili na oklepno vozilo ter ga po krajši vožnji sunili z vozila v zid in

odpeljali naprej.

Mojzesova molitev, o kateri govori današnje prvo berilo, je posegla v sam boj za obstoj, za življenje Izraelcev. Jozuetu, ki postopoma prevzema v svoje roke Mojzevo vodstvo ljudstva, veli: "Izberi može in spopadi se z Amalekom!" (2 Mz 17,8-13). Očitno ni nič kaj cagava molitev. Saj zna sukati tudi meč. Mojzes, Jozue in Hur so prepričani, da jih vodi v boj in zmago nad sovražniki sam Bog. Kljub temu ne moremo povsem razvozlati problema vojne, osvajanja in zaradi tega morije celih narodov, ki so bili na poti Judom pri pohodu proti obljubljeni deželi.

Nemški vojak so v zadnji svetovni vojni nosili vojaške pasove z napisom "Bog z nami", dejansko pa so bili s hudičem. Še ameriški dolar zaupa v Boga.

Toda če vse to primerjamo z Jezusovim naukom o zadržanju do bogastva in lakomnosti ter na splošno denarja, tedaj moramo zaplavati proti toku (Mr 10,23-25).

Neki bavarski kmet, ki smo ga že kdaj omenili, je odločno izjavil, da je vojna, ki so jo bili sprožili nacisti, povsem krivična. Zaveštno je položil glavo na tla: sekira mu

jo je odsekala.

Toda glede upora proti nasilju ni nam treba segati daleč. Dovolj je, da se spomnimo slovenskih junakov, npr. na Bazoviški gmajni. Da ne omenjamo drugih tisočev, ki so medleli in umirali po ječah, po taboriščih, po gozdovih, po morjih. Dovolj bi bilo, da odpremo Sv. pismo, npr. list Hebrejcem, kjer sveti pisatelj našteva velike grozote (Heb 11,36-40).

Ker pa je molitev najprej poslušanje Boga, tedaj je poznanje in premišljevanje Sv. pisma čudovita molitev (2. današnje berilo). Vsekakor je molitev sila, ki osvobaja. Postopoma poučuje človeka o smislu in cilju človeškega življenja. In ga vodi v ljubezen in spoštovanje vsakega človeka. Brezmejno pa zaupa v Boga.

Na Kureščku je akademski slikar Lojze Čemažar v svojih freskah v zunanji kapeli upodobil tudi tri mlade fante oziroma može, ki so jim pred nasilno smrtjo pobrali vse, kar jim je bilo sveto, kar so jim mati ali žena ali dekle zaupale kot najdragocenejši spomin: rožni venček, molitvenik, prstan. Ko so jih oropali vsega, so se ti mučenci še krepkeje oklenili vere in zau-

panja in ljubezni v moža bolečin, Jezusa (Iz 53,3), ki je z njimi umiral. To je bila enkratna molitev, ki jih je izročila v Očetov objem.

Evangelist, zdravnik sv. Luka, ki goduje 18. oktobra, prinaša Jezusovo priporočilo o molitvi: treba je vedno moliti in se ne naveličati nikoli (Lk 18,1).

Molitve je vedno učinkovita: stavi vse na Boga, ki npr. more celo mrtve obujati (Heb 11,19). Jezus pa je povedal, da je ta Bog naš Oče (Mt 6,5-14).

Toda nevera, in samo ta, more izjaloviti vso ljubezen, vse zaupanje v Očeta, ki nas rad ima (Lk 18,8). Zato molimo za vero. Ne čudimo se, če spoznamo, da se moramo vedno znova učiti moliti. Celó apostoli so prosili Jezusa, naj jih uči moliti (Lk 11,1).

Potrebnosti so nam tudi molitveni obrzci. Družina pa naj vedno skupaj moli, četudi z obrzci. Tudi rožni venec spada v družino. Michelangelo je med drugim v Sikstinski kapeli upodobil tudi človeka, ki ga vleče v nebo rožni venček.

Predstavimo si molitev, o kateri govorijo Apostolska dela, pri kateri tudi mi molimo z apostoli in z Jezusovo materjo (Apl 1,14).

Inštitut za družbeno in versko zgodovino / Mednarodni posvet: Obmejna svetišča: tipološka svojskost?

Svetišča ob mejah, kjer se romarji srečujejo z Bogom in ljudmi

Mednarodni študijski simpozij, ki ga je 7. in 8. oktobra priredil Inštitut za družbeno in versko zgodovino v Gorici pod pokroviteljstvom Ecole française de Rome, tržaškega in videmskega vseučilišča in ob podpori dežele Furlanije-Juljske krajine, goriške pokrajinske ter občinske uprave, je prinesel med nas zanimiva dognanja odličnih strokovnjakov iz Severne Italije, Avstrije, Slovenije in Hrvaške, odprl pa je tudi nekaj vprašanj, ki bi bila vredna primerne znanstvene poglobitve. Svetišča so bila postavljena tako v nižinah kot v hribih, iz več razlogov pogosto na mejah med dvema škofijama, političnima ali geofizičnima enotama, kot "duhovne utrdbe", ki so branile katoliške dežele pred vdirajočim protestantizmom, ali kot posebni kraji milosti, kjer se je Nevidno na poseben način razodelo v vidnem in ljudem delilo milosti na milosti. Romanja imajo v evropski zgodovini kot zajeten družben pojav posebno mesto. Zlasti v preteklosti niso bila le izraz ljudske pobožnosti, ampak so imela še kako pomembno socialno in sploh kulturno vlogo. Ljudi so dvigala iz vsakodnevne življenja, jih vodila do novih spoznanj; bila pa so tudi stišča, kjer so različne skupnosti iskale zavestništva, sklepale mir, tkale solidarnost in tesnejše vezi. Romati pomeni tudi hoditi po poteh prednikov, iskati svojo duhovno in kulturno identiteto, se notranje prenavljati.

Posvet je v četrtek popoldne potekal v dvorani pokrajinskega sveta v Gorici, v petek jutraj v samostanu na Kostanjevici, vsem Goričanom priljubljenem svetišču, končal pa se je spet na sedežu provinc, da je potekal na Goriškem, na tej in oni strani meje, kar že samo govori o želji po presežanju pregrad in integriranju prostora ter ljudi. Pobudo in

sploh kulturna prizadevanja Inštituta, ki ga vodi g. Luigi Tavano, so kot gostje pozdravili in pohvalili predsednik pokrajinske uprave Brandolin, občinski odbornik za kulturo Cressati in župan Brancati. Prvi dan je predavatelj pozdravil tudi nadškof msgr. Dino De Antoni (na sliki zgoraj).

S prvim posegom je simpozij uvedel prof. Andre Vauchez, eden velikih sodobnih evropskih mojstrov zgodovinopisja, uveljavljen esejist, direktor Ecole française in koordinator popisa svetišč na italijanskem ozemlju, ki se je končalo lani. Obrazložil je zgodovinsko razsežnost metodološko razčlenjene raziskave, pri kateri je

30 skupin strokovnjakov v šestih letih zbralo informacije o več kot 4.000 večjih ali manjših, starodavnih in sodobnih svetiščih od Doline Aoste do Sicilije; povečini so nastala ob koncu srednjega veka in kar 80% jih je posvečenih Mariji.

Na posvetu, ki ga je koordiniral član Inštituta in profesor v Bologni Andrea Tilatti, so govorili univerzitetni profesorji, zgodovinarji in vsekakor strokovnjaki na področju zgodovine Cerkve: Gian Paolo Gri iz Vidma, Paola Vismara iz Milana, Giorgio Feliciani prav tako iz Milana, Liliana Ferrari iz Trsta, Pier Giorgio Longo iz Novare, Giorgio Dell'Oro iz Par-

me, Emanuele Curzel iz Tridenta, Wilhelm Wadl iz Celovca, Claudio Lorenzini iz Vidma, Alessio Stasi iz Gorice, Silvio Cavazza iz Trsta, Ferruccio Tassin iz Gorice, Metod Benedik iz Ljubljane in Emanuel Hoško iz Zagreba. V prvem delu so spregovorili o antropoloških, pastoralnih, pravnih in zakonodajnih vidikih svetišč in romanj, v drugem delu pa o zgodovinsko-verskem razvoju nekaterih obmejnih svetišč od Piemonta prek Lombardije do Koroške, naše dežele in zlasti Goriške.

Med številnimi temami, vrednimi obravnave, omenimo vsaj predavanje prof. Wadla, ki je orisal izjemni pomen Svetih Višarij, več kot 600 let starega svetišča na meji med romanskim, germanskim in slovanskim svetom. Stasi je podal posebno zanimiv prikaz manjših goriških svetišč, kakršna so Kostanjevica, sv. Valentin na Sabotinu, Mirenski Grad, cerkvice na Subidi, Sv. Križ v Kojškem, Marijino Celje nad Kanalom itd. Prof. Tassin je spregovoril o legendi in čaru Marijinega svetišča Barbana v gradeški laguni, prof. Benedik pa postavil pod drobnogled zgodbo Urške Ferligojeve in nastanek ter razvoj Svete Gore v luči kronike p. Mavra Fajdige.

DD

Razmišljanje o tem, kaj lahko stori katoličan v današnji družbi

"Fanatik? Ne! Le katoličan!"

Ob nekem družabnem srečanju so mi vrgli v obraz, da sem fanatik. Imelo me je, da bi se razhudil in glasno protestiral, ker beseda fanatik navadno označuje človeka, ki ni zmožen misliti in je nasilnega vedenja. Saj se vendar nisem razburjal, in kadar je kdo v pogovoru prišel z menoj navzkriž, sem ostal vseskozi miren. Z vsemi sem bil vljuden in nikogar nisem smešil. Nisem se na mrtvo poteval za kakšno politiko ali nogometno moštvo in ne ščeval k nasilju. Poglejte, ničesar drugega nisem storil kot to, da sem v pogovoru povedal svoja stališča, ki pa sploh niso nič novega, in sicer, da velja zakonska zveza do konca življenja, da ni prav imeti spolne odnose zunaj zakona, da je življenje nekaj svetega in je umetno splavljanje umor celo v primeru posilstva ter da homoseksualna praksa ni nekaj

normalnega, ampak je hud moralni nered.

Pravim, da vse to ni nič novega, saj tako uči Cerkve od davnih stoletij in tako piše v katekizmu.

Čudno pa je bilo to, da v tisti družbi niso bili kakšni svobodnjakarji ali bohemi. Pogovarjali so se katoliški ljudje, taki, ki ob nedeljah hodijo k maši. Kako je to vendar mogoče?

Preprosto in žalostno, ko se katoličani utapljajo v družbo brez duhovnosti, ki počasi in vztrajno načenja njihovo vero, da bi jo prilagodili nekašnim novim družbenim "dobrim maniram". V današnji družbi vsakdo misli, da sme imeti svoj prav, in tako katoličani neodgovorno izgubljajo svojo katoliško identiteto in zapadajo v miselnost, da jih kot katoličane bolj vežejo "dobre manire" družbe kakor pa postava Jezusa Kristusa.

Tako izgubljajo pravilno poj-

movanje katolištva.

Ko sem torej povedal svoje mnenje o tistih stvareh, so se navzoči odzvali različno. Nekateri so na hitro nagnili kozarce, nekdo se je nakremžil, dva pa sta mi naglas vrgla: "Ti si fanatik!"

To sta povedala tako, kakor če bi imela pred seboj suroveža ali spolno iztirjenega človeka.

Začuden sem ju gledal, a mirno odgovoril: "Fanatik? Ne. Le katoličan."

Andrés Tapia Arbulú je avtor gornjega zapisa, ki smo ga našli na spletnih straneh neke katoliške organizacije, ki na svetovnem spletu skuša najti pot do sočloveka tudi z duhovno mislijo, z nagovarjanjem k branju evangelija in še s čim.

Prav je, da bi se vsi zamislili nad gornjim zapisom, ker je še kako aktualen tudi pri nas. Trdim, da se moramo vsi zamisliti, ne samo nekateri in pod vsi zato razumem tudi duhovnike, vsaj

nekater, predvsem pa vse tiste dušne pastirje, ki tudi pri nas zmotno mislijo, da so "široki", če se družijo, prijateljujejo in pogovarjajo ter pristajajo na stališča tistih sogovornikov, ki s krščanstvom in katoliško vero nimajo ničesar skupnega ali pa zelo zelo malo.

Včasih ima namreč razmišljujoč človek, ki redno hodi k maši, ponekod občutek, da mu duhovnik v cerkvi med mašo pridiga take stvari, ki jih sam že ve, in bi jih zato moral taisti duhovnik govoriti drugim, predvsem pa tistim, do katerih je tako "širok in odprt", da raje z njimi govori, se raje z njimi družijo kot pa s svojimi župljani.

Preprosta resnica, da tistega, ki sebe in svoje vere, ter tistega, kar oznanja, dodajamo mi, ne ceni, nihče ne ceni, tudi danes nesporno velja. Ne moreš namreč biti všeč vsem, še posebej, če si kristjan ne, danes še posebej ne.

To velja tudi danes, kot je veljalo v Kristusovem času.

Za vse.

JUP

Kratke

Družina je velika vrednota

"V družini se radosti in ljubezen pomnožijo, bremena pa porazdelijo. Družina pomeni edini možni način življenja, ki lahko otrokom omogoča dolgotrajno, večletno nego in vzgojo. Družina je v vseh civilizacijah še vedno glavna, temeljna vrednota. Družina je tista, ki posamezniku nudi zatočišče, trdnost in varnost. Je še vedno osnovna celica družbe, iz katere otrok in pozneje mladostnik črpa vrednote in ideale. Ker tudi nam družina zelo veliko pomeni, iščemo možnosti, kako najbolje pomagati slovenskim družinam, da spoznajo glavne, temeljne vrednote in si med seboj izmenjujejo dragocene praktične izkušnje. V teh dneh (1. 10. 2004) smo odprli povsem nov in edinstven družinski medijski portal, kjer bomo parom pomagali pri pripravi na trden zakon in premagovanju vseh zakonskih ter vzgojnih ovir," so nam v svojem sporočilu zapisali zakonci, ki se prepoznajo v vrednotah družine. Njihov spletni naslov je: www.iskreni.net

Slovenski škofje tudi o žrtvah nasilja med Slovenci pred drugo svetovno vojno in po njej

Člani Slovenske škofjske konference (SSK) in apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castelló so na izredni seji konec minulega meseca v Mariboru med drugim spregovorili o škofovski sinodi v Rimu oktobra 2005, ki se je bo udeležil ljubljanski pomožni škof Andrej Glavan. Prav tako so obravnavali poslanici papeža Janeza Pavla II. za postni čas 2005 in za svetovni dan mladih avgusta naslednje leto v Koelnu, razpravljali pa so tudi o žrtvah nasilja, ki so se zgodile prebivalcem Slovenije med drugo svetovno vojno in po njej.

V zvezi s tem so sprejeli stališče, da Cerkve pri popravni krivici ni pravi sogovornik države, ampak so to različna civilna združenja, ki so bila ustanovljena z namenom poprave krivic.

Med drugim so se člani SSK zavzeli za poglobljeno sodelovanje s katedro za moralno teologijo ljubljanske Teološke fakultete. Na prošnjo Svetopisemske družbe Slovenije so kot delegata v upravni odbor fakultete izvolili koprškega pomožnega škofa dr. Jurija Bizjaka. Prav tako so slovenski škofje na mariborskem sestanku preučili vlogo Sveta katoliških laikov Slovenije ter se seznanili s predlogom pravosodne ministrice Zdenke Cerar glede ureditve statusa romske etnične skupnosti. Slovenski škofje so razpravljali tudi o stopnji izobrazbe stalnih diakonov, ki bodo v prihodnje morali opraviti visokošolski strokovni program študija teologije ter se seznanili s potekom priprav statutu posameznih škofjskih organizmov, ki so predvideni v sklepem dokumentu Plenarnega zbora, ter o pastoralni oskrbi v Slovenski vojski in zaporih.

Dve pomembni obletnici Banovske cerkve

V vasi na obrobju Trsta, kjer si je v začetku osemnajstega stoletja premožna tržaška družina Ustia zgradila poletni dvorec in poleg tudi privatno kapelo, bodo slavlili dve pomembni obletnici: 50-letnico ponovne blagoslovitve cerkvice, ki bo 16. t.m.; prihodnjega 4. maja 2005 pa 270 let njenega obstoja. Na ta dva dogodka bo spominjal novi lesen oltar z vgrajeno kamnito podobo trpečega Kristusa, delo umetnika-obrtnika Marka Milkovića. V soboto ob 20. uri bo slovesno bogoslužje, ki ga bo daroval škofov vikar za Slovence msgr. Franc Vončina ob somaševanju domačega župnika g. Franca Pohajaja. Slovesnost bo spremljal CPZ sv. Florijan od Banov. Naj dodamo, da je ta cerkvice kar nekajkrat menjala lastništvo, a obenem je bila odprta tudi vaščanom. Ponovna blagoslovitev, ki jo je opravil tedanji tržaški škof Anton Santin, je bila potrebna, ker med drugo svetovno vojno je bila oskrnjena in spremenjena v vojaško skladišče. Na vztrajne prošnje in prizadevanja tedanjega kaplana na Opčinah g. Angela Kosmača je malo pred odhodom angloameriških čet iz teh krajev bila ponovno vrnjena vernikom v vasi v bogoslužne namene.

Pavel Vidau

Globoko doživeto versko srečanje v Sv. Križu

Ko se človek zamisli o lepem duhovnem srečanju v soboto in nedeljo, 9. in 10. t.m., v Sv. Križu pri Trstu, najprej obžaluje, da je bila pobuda neprekinjenega, 24-urnega češčenja Najsvetejšega premalo predstavljena in so se je zato lahko udeležili le tisti, ki so zanj zvedeli. Mladi iz skupine Jezusova straža so se zares potrudili in vodili razne delavnice ter pogovore, istočasno pa so po skupinah z molitvijo, branjem in meditiranjem častili Jezusa, navdušeno in požrtvovalno tudi skozi noč. Sobotno popoldne je bilo v znamenju priprave na slovesno sveto mašo, ki jo je zvečer vodil msgr. Franc Vončina ob somaševanju tudi drugih prisotnih duhovnikov. Samo liturgijo so zelo doživeto oblikovali mladi udeleženci srečanja. Pred mašo je bil v Slomškovem domu koncert sodobne duhovne glasbe, ki ga je oblikovala skupina iz Senožec. Izvajane pesmi je s prepričljivimi predstavitvami in duhovnimi mislimi povezoval njihov duhovni voditelj Pavel Kodelja. Globoko doživeto je bila molitev za ozdravljenje notranjih ran in po maši procesija z Najsvetejšim po vasi, ki se je ob svitu svečk in bakel udeležilo lepo število vaščanov, med njimi tudi nekaj skavtov. Češčenje se je nato nadaljevalo vso noč. V cerkvi je bila do poznih ur tudi priložnost za sprejetje zakramenta sprave, saj je spovedoval sežanski župnik Jožko Bric. Nedeljsko jutro je bilo praznično. Doživeto in lepo obiskano ter živahno oblikovano nedeljsko mašo, pri kateri so sodelovali kriški cerkveni zbor, bralci in mladi iz gostujoče verske skupine, je daroval g. Tone Bedenčič. Vredno premisleka je bilo pričevanje 22-letnega dekleta o tem, kako se je rešila odvisnosti od mamil. Češčenje se je nato nadaljevalo tudi po maši, tako da je bila cerkev vse jutro do popoldne lepo obiskana in marsikdo od župljanov se je pridružil mladim v do zaključka. Ganljivo pa je bilo, ko je duhovnik šel po cerkvi z Najsvetejšim in vsakega posebej blagoslovil. Vsi, ki so se udeležili tega verskega srečanja, pa čeprav le za krajši čas, so bili mnenja, da gre za enkratno doživetje, ki človeka izredno obogatijo, in da se spleča pridruži se mladim, ki delujejo v tej skupini, ki zvesto kot straže bedijo pred Najsvetejšim, saj so plemeniti ljudje, polni lepih idealov.

Pobuda ob 150-letnici župnije Sv. Jakoba v Trstu / Z zbori skozi cerkveno leto

Hudi nedeljski nalivi niso preprečili številnim poslušalcem, da bi obiskali nedeljski (10.10.) pevski večer v župnijski cerkvi sv. Jakoba v Trstu. Glasbeno prireditev, ki je sodila v okvir praznovanja 150-letnice posvetitve cerkve, je oblikoval Cerkevni mešani pevski zbor sv. Pavel z Vrhnike, pod vodstvom Primoža Malavašiča, ki je tudi ravnatelj Glasbene šole v Logatcu. Orgelsko spremljava pa je bila zaupana organistu Jaki Jerini. Pokroviteljstvo večera, ki ga je organiziralo slovensko versko občestvo v tej mestni četrti, pa sta prevzela tržaška Občina in Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Zbor, ki je sicer nastopil že jutraj in oblikoval slovensko sveto mašo v tej cerkvi, je sestavljen iz 33, v glavnem mlajših članov. Po ogledu tržaških in kraških znamenitosti pa je za večerni koncert pripravil niz cerkvenih pesmi, ki so poslušalca popeljale skozi cerkveno leto. Program so sestavljale znane, a manj pogosto izvajane skladbe slovenskih skladateljev. Občinstvo in goste je na začetku koncerta pozdravil msgr. Marij Gerdol, ravnatelj Slovenskega pastoralnega središča v Trstu ter predstavnik ZCPZ Trst, Marko Tavčar, ki je opozoril na spomine dolgoletnega zborovodje šentjakobskega zbora Vlada Švare, ki bodo v prihodnjih tednih izšli pri Goriški Mohorjevi družbi, in na dolgo pevsko tradicijo pri Sv. Jakobu, ki je bila vedno tudi pomemben dejavnik ohranjanja slovenske zavesti in kulture. Spored je z izbranim veznim tekstom povezovala Matejka Peterlin Maver. Gostom pa je organizator podaril nekaj notnih izdaj ZCPZ. Uspelemu koncertu je sledila prisrčna družabnost v Marijinem domu v Ul. Risorta.

Kratke

Slovenska konzulta za Trgovski dom

Slovenska konzulta pri goriški občini se je spet ukvarjala z goriškim Trgovskim domom, da bi premaknila zadevo z mrtve točke. Na srečanje je povabila deželne odbornike Antonaza in odgovornega za urad manjšinskih skupnosti pri deželni upravi Marca Stofa. Deželni odbornik se srečanja, ki je bilo v ponedeljek, 11. oktobra, na goriški občini, ni udeležil, ker je bil zadržan v Vidmu na srečanju s predstavnikom vlade. Deželni funkcionar Stolfo je član konzulte seznanil s postopkom in zagotovil, da deželna uprava stalno spremlja zadevo Trgovskega doma in da je z lastnikom, državno upravo za nepremičnine, preverila razpoložljivost prostorov. Trenutno je na razpolago prostor v pritličju, ki meri približno 60 kvadratnih metrov, in celotno četrto nadstropje s površino 150 metrov. Dežela je pripravljena te prostore prevzeti od lastnikov in jih dati v uporabo, kot predvideva zaščitni zakon, slovenskim in italijanskim ustanovam. Prostori v pritličju ne potrebujejo večjih del, medtem ko so za četrto nadstropje potrebne večje naložbe. Konzulta je bila mnenja, da bi v najkrajšem času zasedli prostor v pritličju pod pogojem, da bodo v naslednjih letih, sicer postopno, razpoložljivi še drugi prostori, tako da se bodo lahko vanje vselile predvsem slovenske organizacije. V sedaj razpoložljivih prostorih naj bi organizirali informacijski center kot prvo postojanko prihodnje namembnosti celotne stavbe, ki naj bi služila ustanovam, ki so izraz kulturne stvarnosti na Goriškem. Da bo do tega prišlo, je potrebna tudi aktivna vloga - poleg deželne uprave - tudi drugih krajevnih uprav, predvsem goriške občine in pokrajine, ki morata poskrbeti za druge prostore uradom, ki danes zasedajo prostore v Trgovskem domu. Tudi za uporabo dvorane Petrarca, ki je v prostorih istega doma, je treba najti dogovorjeno rešitev, da bo služila vsem, ki bodo imeli svoje prostore v tej hiši. Danes je ta dvorana namenjena državnim knjižnici za njene razstavne potrebe. Postavlja se seveda tudi finančno vprašanje, saj za zdaj še ni jasno, kdo bo financiral obnovitvena dela, kdo bo skrbel za vzdrževanje stavbe in za druge stroške. Teh si seveda ne morejo prevzeti slovenske in druge organizacije, pač pa morajo bremeniti javne ustanove, predvsem deželno upravo.

Slovenska konzulta je mnenja, da se mora naša skupnost preko krovnih organizacij čimprej dogovoriti o tem, katere ustanove naj bi imele prostore v Trgovskem domu, tako da bo ta postal prava kulturna postojanka ob upoštevanju goriške stvarnosti in v viziji nove evropske skupnosti.

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2004

Spet je tu jesen in spet se ponujajo najrazličnejše kulturne prireditve, ki skušajo privabiti v dvorane kar najširši krog gledalcev in kar najboljše ustreči njihovim željam. Med raznimi gledališkimi abonmajskimi sporedi si je v zadnjih treh letih pridobil svoj prostor in dober odziv pri publiku tudi abonma ljubiteljskih gledaliških skupin, edina tovrstna slovenska ponudba v zamejstvu, ki ga letos četrtri razpisuje Prosvetno društvo Štandrež pod naslovom Štandrež 2004. Tudi tokratno izvedbo oblikuje pet predstav komedijskega žanra, ki bodo s smehom zapolnile melanholične jesenske in zimske nedeljske popoldneve od oktobra do januarja. Abonmajski spored se bo pričel v nedeljo, 17. t.m., ko bodo prišli v goste ljubiteljski igralci AG Vrba iz Vrbja pri Žalcu (Celje) s komedijo Petra Ustinova Komaj do srednjih vej, ki je bila napovedana že v lanskem abonmajskem programu, a je žal izpadla zaradi tehničnih ovir. V novembru bosta dve predstavi, in sicer v nedeljo, 14., bodo gledalci spoznali gledališko skupino Slovenski dom KPD Bazovica z Reke (Hrvaška), ki bo ponudila v vpogled humorno delo Andreja Jelačina Piknik s tvojo ženo, in 28., ko bo občinstvo zabaval komedijski zaplet Markolfa, znane, ujedljivega italijanskega avtorja Daria Foja v izvedbi KD F. Prešeren iz Boljunca. Predstava v režiji Sergeja Verča je na 5. zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah prejela kar dve nagradi: Tatjana Turko (Markolfa) za najboljšo žensko vlogo in Magda Tavčar za najboljše kostume. Tudi ta komedija je bila že lani na programu, a so višje sile preprečile nastop. Znana, na ljubiteljskih odrih zelo pogosto igrana komedija Carla Goldonija Primorske zdrahe, prežeta z mediteranskim duhom, bo prešerno oživila z izvajalci KD Domovina iz kraja Osp pri Kopru v predbožičnem pričakovanju 12. decembra.

Abonmajsko ponudbo bodo sklenili domači igralci Dramskega odseka PD Štandrež, ki so si s trudom, prizadevnostjo in z velikim veseljem do gledaliških desk priborili zlato mesto na ljubiteljskem gledališkem vrhu in se s tem velikim zadoščenjem podali v novo gledališko avanturo v jubilejni, 40. sezoni neprekinjenega delovanja. V nedeljo, 23. januarja 2005, bodo imeli prvo ponovitev - krstna izvedba bo v soboto, 22. januarja 2005, ob 20.30 - izvirne komedijske novitete Jazne Povšeta Za blagoslov in rdeče zvezde. Povše je zbadljivo humorno štrečno napisal prav za visoki jubilej štandreške dramske skupine, da bi še naprej vztrajala na vznemirljivi, a večkrat naporni in tudi z robidovjem posejani gledališki poti.

Vse omenjene predstave bodo na odru župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu ob nedeljah ob 17. uri. Za redni abonma bodo gledalci odšteli 22 evrov, za znižanega 15 evrov, za posamezne vstopnice pa 6 evrov oz. 4 evre. Kdor uživa ob dobrih ljubiteljskih predstavah, naj ne odlaša z vpisom! **IK**

Javni razpis

Priznanje Kazimir Humar

1. Zveza slovenske katoliške prosvete, Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov podeljujejo priznanja društvom in organizacijam ali posameznikom na osnovi utemeljitve predlagateljev in po presoji organizacij, ki priznanje podeljujejo.
2. Predloge za priznanje zbira Zveza slovenske katoliške prosvete na podlagi javnega razpisa, objavljenega do konca meseca oktobra.
3. Priznanje se praviloma podeli v mesecu februarju za ustvarjalne dosežke, za pomemben prispevek k razvoju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, za publicistično delo in za izjemne dosežke pri organizacijskem delu na kulturnem področju.
4. Priznanje lahko prejmejo tisti, ki delujejo v goriškem prostoru.
5. Predloge za priznanje je treba oddati do 30. novembra 2004 na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete, 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra 85, s pripisom na ovojnico: predlog za priznanje.

Gorica, 13. septembra 2004

Matematik in baron Jurij Vega - 250. obletnica rojstva

Kdo je bil Jurij Vega, tekmovanje in slovesnost

Letos proslavljamo 250. obletnico rojstva velikega slovenskega in srednjeevropskega matematika, balistika, topniškega častnika in stratega Jurija Vege (1754-1802). Po njem je poimenovan goriški industrijski tehnični zavod s slovenskim učnim jezikom, ki med drugim slavi letos tudi dvajsetletnico svojega obstoja. Prav zato smo povabili ravnateljico zavoda Ido Prmožič in prof. Enza Pavletiča (na sliki) v naše uredništvo, da bi nam predstavila niz pobud, ki jih pripravlja šola.

"Zdelo se nam je prav, da dogodek primerno obeležimo z nizom prireditvev in pobud, predvsem pa zato, ker Jurija Vege pri nas ne poznamo dovolj. Radi bi počastili spomin na tega slavnega slovenskega rojaka in omogočili dijakom in dru-

Foto JMP

gim, da pobliže in z aktivnim pristopom spoznajo njegovo bogato osebnost in njegove zasluge na znanstvenem področju," nam je povedala ravnateljica Ido Prmožič, medtem ko je prof. Pavletič povedal, da program predvideva razstavo o Vegovem življenju in delu, ki

Foto JMP

bo deset dni odprta vsem v atriju šole, pripravljajo pa tudi spletno matematično tekmovanje, namenjeno vsem dijakom slovenskih višjih šol v zamejstvu, nagradni kviz o znanstvenikovem liku, pa še predvajanje filma o znanstveniku. Proslavljanje se bo

zaključilo s strokovnim predavanjem dr. Stanislava Južničiča, profesorja na Univerzi v Oklahomi.

Program bo tale:
Razstava o Vegovem življenju in delu

V veži DITZ "J. Vega" bo od 19. do 29. oktobra 2004 na ogled prikaz življenja in dela znanstvenika Jurija Vege vsak delovni dan od 9.00 do 13.00

Vegov dan - sreda 27. oktobra 2004:

zjutraj (sodelujejo dijaki zavodov I. Cankar, J. Vega in Ž. Zois): ob 11.15: ogled filma o življenju Jurija Vege - večnamenska soba, šola I. Cankar; ob 12.30: šolsko nagradno tekmovanje "Kdo je bil Jurij Vega?"

zvečer - v Kulturnem domu v Gorici ob 19.30: predavanje dr. Stanislava Južničiča na temo "Jurij Vega v Gorici", ob 20.30 pa bo nagrajevanje zmagovalcev spletnega tekmovanja, ki je namenjeno vsem dijakom slovenskih višjih srednjih šol v zamejstvu od 18. do 24. oktobra 2004.

Vse informacije so na spletni strani: <http://gorica.homeip.net/obletnica/index.jsp>

JUP

Nadškof Frančišek B. Sedej in župnik Ciril Sedej

Spomin na dva zaslužna lika naše bližnje preteklosti

V nedeljo, 10. oktobra, je bila v števerjanski cerkvi sv. Florijana slovesna maša v spomin na nadškofa Frančiška Borgija Sedeja in župnika Cirila Sedeja. Števerjanci so se pobožno zbrali pri sveti maši ob 10. uri in se na primeren način oddolžili spominu dveh pomembnih likov naše bližnje verske zgodovine. V hudih trenutkih črne diktature je Števerjancem zasijala luč boljšega jutri. Naj ne pozabimo, da prav v Števerjanu blesti delovanje katoliškega prosvetnega društva, ki je poimenovano po nadškofu Frančišku B. Sedeju. Pevci domačega mešanega zbora so z ubrano pesmijo povezovali sv. mašo, ki jo je daroval števerjanski župnik Anton Lazar. Prav v nedeljo, 10. oktobra, je potekala 150. obletnica rojstva

branitelja slovenstva v naših krajih, msgr. Frančiška Borgija Sedeja. Rodil se je na ta dan kot drugi od šestih otrok trdnemu kmetu Lovru in materi Mariji Bevk v Cerknem. Števerjanski župnik Anton Lazar se je v pridigi spomnil lika goriškega nadškofa, ki je v obdobju fašizma igral važno vlogo pri ohranitvi slovenskega jezika v cerkvah in farovžu. Nadškof Sedej je večkrat obiskal briško vasio Števerjan, saj je bil tam za dušnega pastirja njegov nečak Ciril Sedej, ki so ga števerjanci imeli zelo radi in se ga še danes radi spominjajo. Ciril Sedej je 27. julija 1931 postal prvi števerjanski župnik, ker je nadškof Sedej dvignil kuracijo

v župnijo. Nova župnija je doselila državno priznanje 21. maja

1963 prav po zaslugi župnika Cirila, ki si je iz pastoralnih razlogov prizadeval, da se števerjanska župnija loči od ločeniškega furlanskega dekanata. Naj povejmo, da je g. Ciril služboval v Števerjanu celih 41 let in so ga na njegovo željo pokopali prav na števerjanski božji njivi.

Oba sta nedvomno s svojim duhovnim, kulturnim in javnim delovanjem vtisnila šte-

verjanu in Goriški močan pečat.

MD

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

razpisuje

ABONMA ZA SEZONO 2004-2005 V GORICI

V Kulturnem domu v Gorici (Ul. I. Brass, 20) poteka redni vpis abonmajev SSG 2004/05 od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure. Vse informacije dobite na telefonski številki 0481 33288

GALERIJA ARS

vabi na predstavitev knjige

IKARJEV SEN

Dokumenti Rokopisi Pričevanja ob 100. obletnici rojstva Srečka Kosovela.

Knjigo bosta predstavila urednika **Ludwig Hartinger** in **Aleš Berger**.

Predstavitve bo v **petek, 15. oktobra, ob 18. uri** v galeriji nad Katoliško knjižarno na Travniku.

DRUŠTVO ARS in KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ vabita ob življenjskem jubileju na

SREČANJE S PISATELJEM ALOJZOM REBULO

Komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž
Četrtek, 21. oktobra 2004, ob 18. uri

V SODELOVANJU S KNJIŽNICO DAMIRA FEIGLA

GALERIJA ARS

Vljudno vas vabimo na odprte razstave

Bogomile Doljak

S KRASA ZA KRAS

Skulpture in slikarski objekti

Umetnico bo predstavila kritičarka **Jasna Merku'**

Galerija Ars, Travniki 25

Petek, 22. oktobra 2004, ob 18. uri

Foto DPD

Vecchietovem mozaiku na skupnem trgu pred severno železnico. V okviru tedna otroka, ki je v Sloveniji potekal od 4. do 10. t.m. pod geslom *Evropa mladim - mladi Evropi*, je vodstvo novogoriškega vrta Kurirček izrazilo željo, da bi se njegovi otroci

varjalnosti najmlajših, si izmenjali ljubka darila, se skupaj slikali (gl. str. 1) in si obljudili, da bo ta enkratna pobuda odskočna deska za nadaljnje sodelovanje. Da bi v prihodnosti bili vse bolj prebivalci enega, skupnega mesta.

Prvo Srečanje z glasbo SCGV Emil Komel v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici

Bleščeč nastop Komornega zbora Ave navdušil goriško občinstvo

S prvim izmed Srečanj z glasbo v sezoni 2004-05, ki jih prireajo Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov, je koncertna dejavnost v goriškem kulturnem hramu odrinila na globoko in polnokrvno razvila jadra. V soboto, 9. t.m., je namreč v veliki dvorani KC Bratuž nastopil Komorni zbor Ave, ki - pod taktirko Andraža Hauptmana - gotovo sodi v sam vrh slovenske in tudi evropske vokalne glasbe.

Zborovsko petje tudi na Goriškem vedno radi gojimo in poslušamo; prejšnjo soboto pa smo le uvideli, kakšen estetski užitek je poslušati kakovostno zborovsko telo in do kakšnih višin ga lahko dvigne dirigent, ki zna in zmore iz njega povleči najzlahtnejše. Kot vokalna skupina je Ave nastal, ko je 16-letni Hauptman leta 1984 zbral skupinico fantov in deklet iz župnije Ljubljana-Vič. Najprej so prepevali pri mašah in mladinskih srečanjih; nastopi so se začeli vrstiti, zasedba se je večala, pristop do dela je postajal čedalje tehtnejši. Komorni zbor Ave je postal sestav, ki ga odlikujejo kultivirani glasovi, natančna odzivnost pevcev, obvladovanje različnih vrst zborovskega petja, doži-

vete interpretacije, sad temeljitega študija partitur, in želja po nenehni umetniški rasti. Zato je - še zlasti v 90. letih - s svojo prefinjeno zvočnostjo osvojil številna priznanja in odličja po vsem svetu. Zaradi kadrovskih težav je Hauptman v obdobju 2001-02 zbor zapustil; v tem času je pred nekoliko spremenjeno zasedbo taktirko uspešno zavihtela Branka Potočnik Krajnik. V 20-letnico nastanka zbor vstopa spet pod vodstvom svojega ustanovitelja in umetniškega vodje. Ju-

bilej bo obeležil s komcertoma v Slovenski filharmoniji v Ljubljani 27. oktobra in 10. novembra.

V prvem delu goriškega koncerta je zbor Ave podaril občinstvu vpogled v bisere nekatere evropskih romantikov, od avstrijskega do nemškega, italijanskega, norveškega in irskega. Začel je z briljantnim Schubertom, nadaljeval s fluidno melodičnim Mendelssohnom, se odlično odrezal z nelahkim Brucknerjem, ki zahteva zajeten glasovni in di-

namični razpon; z občutkom je prikazal harmonsko zapleteno Verdijevo Ave Marijo, Griegov psalm z značilnimi harmonijami in poznoromantično skladbo Irca C.V. Stanforda. Drugi del koncerta je bil posvečen slovenskim zborovskim skladateljem. Najprej je zbor odpel pet tenkočutnih skladb Vilka Ukmarja na Kosove love stihe, nato tri Lajovičeve, sklenil pa z Lebičem, ki kljub sodobnim prijemom ohranja pregleden in mehkokoben slog. Z dodatkom *Petelinček* je zapie v priredbi Hilarija Lavrenčiča in črnsko duhovno se je zbor Ave poslovil od goriškega občinstva. Z veliko neposrednostjo, zlahtno muzikalnostjo in s srcem.

DD

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA - CELOVEC
SLOVENSKA PROSVETA - TRST

22. KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM od 1. do 24. oktobra 2004

PRIREDITVE NA GORIŠKEM

Sobota, 16. oktobra, ob 20.30 - Župnijska dvorana Anton Gregorčič - Štandrež

Društvo Planina iz Sel

Marc Camoletti

BOEING, BOEING

komedija

Soprireditelj Prosvetno društvo Štandrež

Ponedeljek, 18. oktobra, ob 9.15 in ob 10.30 - Kulturni center Lojze Bratuž

Lutkovna skupina Navihanci iz Celovca

MALA ČAROVNICA

Soprireditelj Kulturni center Lojze Bratuž

Sreda, 20. oktobra, ob 18. uri - Kulturni center Lojze Bratuž

**OKROGLA MIZA NA TEMO: ZAKON O ODNOSIH REPUBLIKE SLOVENIJE
S SLOVENCMI ZUNAJ NJENIH MEJA**

Soprireditelj Svet slovenskih organizacij in Slovenska skupnost

Petek, 22. oktobra, ob 18.30 - Kulturni center Lojze Bratuž

**SREČANJE SLOVENSKE GLASBENE ŠOLE NA KOROŠKEM,
SLOVENSKEGA CENTRA ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
IN GLASBENE MATICE**

Soprireditelj Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel

V življenju Boga iščemo, v smrti ga najdemo, v večnosti ga uživamo

Ganjeni ob toliki toplini in sočustvovanju z nami ob boleči izgubi našega dragega

ALBINA JARCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste počastili njegov spomin. Posebna zahvala naj gre župniku Marjanu Markežiču za tolažilne besede in lepo mašo, pevcem za ubrano petje v cerkvi in na pokopališču, prijateljem, sorodnikom, vsem, ki ste nas obiskali na domu, pogrebem in tistim, ki ste nam izrazili sožalje, ter vsem, ki ste in boste darovali v dobre namene in se ga spominjate v molitvi.

Družina Jarc

Obvestila

KRUT in Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabita na četrto srečanje STAROSTA MALI PRINC, ki bo v soboto, 23. oktobra, v Kulturnem domu v Novi Gorici ob 17. uri. Ob tej priložnosti bo celodnevni avtobusni izlet v Novo Gorico z ogledom Sv. Gore, muzeja 1. svetovne vojne, nato Trnovskega spomenika goriški fronti-Sv. Ot nad Šempetrom. Vpisovanje na sedežu KRUT-a v GoriciO, Korzo Verdi 51 int. Tel. 0481 530927 do 20. oktobra.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja martinovanje v nedeljo, 7. novembra, v restavraciji Lipa v Šempetru pri Gorici. Vpisovanje na sedežu v ul. Croce 3 ob sredah od 10. do 11. ure ali pri poverjenikih ali na tel. 0481 532092. Odhod z avtobusom iz Sovodenj ob 17. uri.

Darovi

Za števerjansko cerkev: v spomin na pok. Ano Koren Massimo in Patrizia 70,00, družina Koren in sorodniki 500,00, N.N. 30,00; v spomin na pok. Stanota Fabjana žena Marija 300,00 am. dolarjev, druž. Štekar 100,00, Nikolaj in Ida 50,00; v spomin na starše Marega-Klanjšček Helena Marega 50,00; N.N. v zahvalo 50,00 evrov.

Za cerkev na Jazbinah: Silvana Mrak 135,00; nogometaši na Jazbinah 50,00; N.N. 10,00 evrov. **Za števerjanski** cerkveni pevski zbor: v spomin na pok. Ano Koren Zana, Mirjam, Rinaldo in Silvan z družinami 50,00; v spomin na Stanota Fabjana Nikolaj in Ida 50,00 evrov.

Za misijon P. Kosa: Sonja Pavletič iz Rupe, 40,00 evrov.

Za obnovitvena dela v cerkvi v Gabrijah: novoporočenca Adrijan in Mariana, 200,00 evrov; Stefano Pavšič, 10,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Milka Cijan, 20,00 evrov; ob 1. obletnici smrti Ivana Peteanija, žena Andreina z

družino, 50,00 evrov.

Za obnovitvena dela v cerkvi na Vrhu sv. Mihaela: Renato Devetak, v spomin na ženo Helko, 60,00 evrov; Zmagoslava Devetak, v spomin na brata Renata, 10,00 evrov; družina Milana Devetaka, v spomin na Renata, 20,00 evrov; N.N. 600,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Marjan Devetak z družino, v spomin na Klaro Birska Stanzani 50,00 evrov; Caterina Stanzani in Giovanni Longo, v spomin na Klaro Birska Stanzani, 100,00 evrov; Gizela Devetak Stanzani, namesto cvetja na grob snahe Klare, 200,00 evrov; Gizela Devetak Stanzani, v spomin na Klaro Birska in teto Francko Buzin, za pevski zbor na Peči, 100,00 evrov; Ana Matika, v spomin na Klaro Birska, za cvetje, 5,00 evrov; N.N. 20,00 evrov.

Za MePZ Rupa-Peč: Milka Cijan, 20,00 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: M.B.R. 100,00 evrov.

Zahvala

Vsem, ki so na katerikoli način pripomogli k organizaciji koncerta nabožnih arij na Peči, se prisrčno zahvaljujem! **Mirjam Pahor**

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 15. oktobra do 21. oktobra 2004)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 15. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Iz diskoteke 103 z Andrejem: Sopek domačih viž in napevov. - Iz zborovskega arhiva. - Iz krščanskega sveta. - Glasbeni desert. zanimivosti in obvestila. **Ponedeljek, 18. oktobra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 19. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 20. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Brez gozdov ni življenja. - Izbor melodij. **Četrtek, 21. oktobra** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditvev. - Glasba iz studia 2.

PECAR

PIANO CENTER

PECAR ELISABETTA
Ul. Contavalle 5/5A • 34170 Gorica
tel. 0481 535 009 • fax 0481 535 442
www.pecarpianocenter.it
info@pecarpianocenter.it

DEKOR
- zavesc
- karnise
- posteljno perilo
- prti

IDA
15 let tradicije
IDA LEBAN
Gradnikove brigade 49
5000 Nova Gorica
tel., fax: 00386 5 3022975
E-mail: ida.leban@amis.net
www.dekorida-sp.si

POROČNI BOUTIQUE

Bella

Izposoja poročnih, obhajilnih oblek ter aranžiranje konfetov z dodatki

TRGOVINA IN PRIVAT: 5000 NOVA GORICA
GRADNIKOVE BRIGADE 51
TEL. 00386 5 3026862, GMS 00386 31451944

Gostilna

Rubijski grad

RUBIJE

SOVODNJE OB SOČI
Ul. Diaz, 5
tel. 0481 882034

NOVI DOM

Salon pohištva in notranje opreme
Stanka Pišot s.p.

Cesta goriške fronte 81/a
5290 Šempeter pri Gorici
tel. 00386 5 3934800, fax 00386 5 3032713
www.novidom.net / e-mail: novidom@siol.net

- kuhinje
- spalnice
- sedežne garniture
- jedilniški program

ZAŠIV

Servis šivalnih strojev
Express izdelava ključev
Brušenje nožev in škarij

ŽARKO PERDEC, s.p.

Ul. Gradnikove brigade 35
5000 Nova Gorica
tel. 00386 5 30 29 662
gsm 00386 41 320 898

Društvo slovenskih izobražencev / Nova sezona Edvard Kocbek: naš in univerzalen

Res ne preseneča tema večera Društva slovenskih izobražencev, ki je z otvoritvenim ponedeljkovim predavanjem uvedlo novo sezono. Ravno tako ne preseneča veliko število občinstva, ki je napolnilo Peterlinovo dvorano. In ne nazadnje, ni naključna izbira gostov, ki so si besedo predajali za predavalniško mizo. Če se vsega lotimo po vrsti: Kocbek - ljubezen in zanimanje do njegovega lika ter ustvarjalnosti - Boris Pahor in Alojz Rebula ter Jolka Milič. Zadnja dva elementa sta bila seveda posledica prvega, Edvarda Kocbeka, pesnika, pisatelja in polika ter pomembnega Slovenca, čigar stoletnico rojstva letos obhajamo.

O piscu in prijatelju je najprej spregovoril Boris Pahor z zapisom, v katerem se je tržaški pisatelj neposredno obrnil do preminulega in začrtal tako Kocbekovo družbeno - svetovno nazorski in politični portret. Spomnil se je Kocbekovega kritičnega nastopa v Cerkvi za časa protifašističnega boja. "Koc-

bek je bil na strani naše duhovščine", je poudaril Pahor, saj kot kristjan je videl v skupni vstaji možnost vstajenja za človeka in za narodnost. "Ni hotel vstopiti v politiko, vendar je zaradi vidnosti, ki jo je takrat imel, politik postal". Nenehno se je zavzemal za suverenost domovine tudi po zmagi in nato je bila res preveč hrupna "tišina partijskega vodstva, ki se ni zmečila za tvojo zamisel socialno krščanske vizije". Pahor je takole ocenil Kocbekovo osebnost: "Gojil si pristno krščanstvo, imel si neposredno osebnost, ki se je urešničevala v dejanjih". Pisatelj iz Sv. Jurija pri Ščavnici je bil po Pahorjevem mnenju "suveren predstavnik OF", tudi zato, ker je obsojal to, kar so drugi prikrivali in zamočali. "Bali so se te" in položaj, v katerem je bil priklenjen, je bil gotovo primerljiv stanju taboriščnika, čeprav je

imel na svoji strani evropske kulturne kroge. Bil je suveren pričevalec naše narodnosti - v dobrem in slabem -, ki ga lahko mlada generacija, ki začenja s

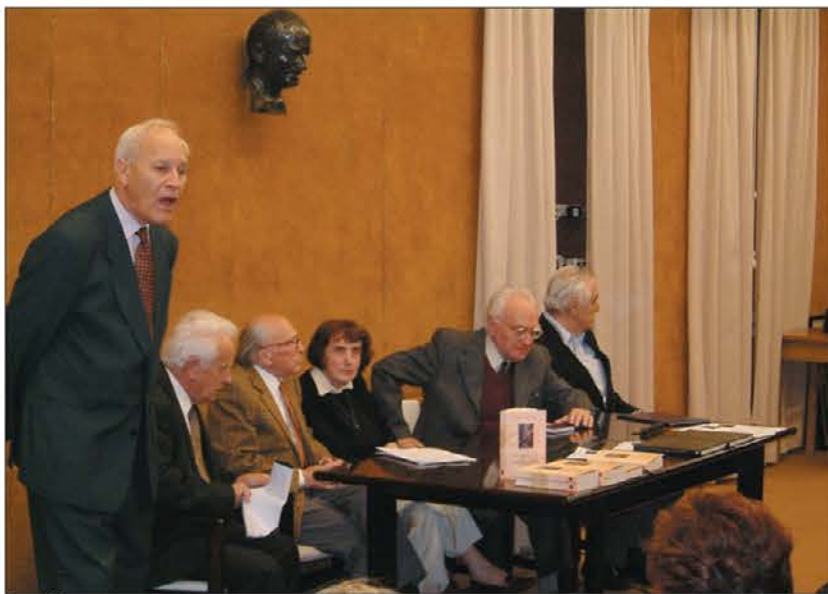

Foto IG

prenovo naše družbe, ima za nazor, "saj si je bolj malo pričakovati od Evrope". "Spominjam se, ko sem nekega

dne šel do njega" in ko je vrata odprl, "sem se zavedel, da je bil bos!". Tako se je izrazil Alojz Rebula, da bi poudaril pristnost, neformalen pristop očarljivega človeka in književnika - Kocbeka. Rebulov poseg se je od Pahorjevega razlikoval zaradi literarno-kritičnega pristopa do Kocbeka pisatelja, pesnika in misleca. Čeprav Bohinjski ni bil po Rebulovem mnenju izvirni mislec, je vsekakor presadil na slovenska tla filozofsko izkušeno personalizma, ki si jo je bil na-

fije ". Kar se Kocbekovega literarnega ustvarjanja tiče, je Rebula poudaril nadvlado pesnika nad pisateljem ("če izvzamemo le partizanske in povojne spise"), čeprav je treba tudi med njegovo liriko in Župančičevo postaviti nek mejnik. Kar zadeva Kocbekovo religiozno naturo, je Rebula mnenja, da mu je ta prepuščala doživetje skrivnostnih razsežnosti vere na preveč umirjen način, brez velikih travm. Pisatelj je bil tudi kritičen do Kocbekovega odnosa s cerkvijo, saj pri kritikah on ni upošteval, "da Cerkev obstaja na zemlji za kasnejše življenje" in ne more biti prepuščena imanentističnim vizijam.

Večer DSI pa je bil vsekakor namenjen predstavitvi dveh knjig, italijansko-slovenski dvojzični Antološki zbirki Kocbekovih poezij Rojeni smo za čudeže (Mladika) in monografiji z naslovom Edvard Kocbek (založba Mohorjeva družba v Celju). Prevodi 125 poezij so sad izkušene roke Jolke Milič, ki je občinstvu povedala, da ji je prevajanje pomenilo predvsem potopitev v Kocbekovo liriko, kar ima gotovo pozitivne učinke, "kot neke vrste fizioterapija", je zaupala. Knjiga je namenjena tako

predvsem italijanskim bralcem, "ki ne bodo imeli več alibija" za jezikovno oviro pri spoznavanju naše književnosti. Prisoten je bil tudi France Pibernik, ki je monografijo o Kocbeku uredil. Publikacijo je ocenil za preplet fotografskega gradiva, rokopisov, osebnih dokumentov, posameznih pesmi in pisem, rokopisov ter dnevniških zapisov. Kocbekov prisilno utišani položaj tudi neposredno spoznamo preko zapisov UDBE, ki je Kocbeka stalno nadzorovala. Monografijo je celostno oblikoval in poskrbel za izbor fotografij Kocbekov sin Jurij. Ob koncu se je vnela še literarna debata, za katero je poskrbel trojica Rebula - Pahor - Miličeva. Pahor je Kocbekovo izbiro za nastop zoper Cerkev branil, saj "je treba pri tem upoštevati zgodovinski trenutek." "Politika je Kocbeka mikala", je med drugim odvrnil Rebula, in pojasnil: "Ni bil slasten po oblasti, a mikal ga je prestiž oblasti". To stališče je sprejela tudi Miličeva: "Bil je naiven, a pošten", je povedala prevajalka, ki pa Rebuli pri njegovi presoji literarnega dogajanja minulega stoletja očita "negacijo moderne poezije". Še nekaj brzojavnih pogledov na Kocbeka. Pahor: "Veroval je v tovarištvo"; Rebula: "Manjkal mu je psiho-loški svet".

Igor Gregori

Nova Gorica: V Galeriji Artes do 20. oktobra Erik Lovko - Heroika

V galeriji Artes v Novi Gorici je, med 17. septembrom in 20. oktobrom 2004, na ogled razstava slik postojnskega umetnika Erika Lovka. V ciklu z naslovom Heroika že nekaj let obravnava junašnost, človeško moč, fizično in psihično. Dogajanje na njegovih platnih je zelo energično, silne atletske figure delujejo še bolj monumentalno zaradi velikega formata in močnih, kontrastnih barv. Lovkovi mišičasti junaki se premikajo v najrazličnejših ambien-tih. Okolje je enkrat prepoznavno, vzbuja asociacije na stadion, mestno ulico ali interier, drugič pa popolnoma zstrto. Like obkroža množica ab-

surdnih predmetov, ki dajo prostoru surrealističen značaj. Čeprav so slučajno izbrani, se

spremenijo v simbole in pustijo vtis sedanje družbe, frenetične, natrpne, nekako izgubljene. Avtor se poigrava z realnimi

objekti, jemlje jih iz vsakdanjika in jih sestavlja v irealne kompozicije, ki se vrtinčijo okoli človeških likov. Ti pa so karikirani v svoji telesni moči in determiniranosti. Njihove trdne in resne izraze poudarjajo odločni pogledi nekam v daljavo. Naslikani so v najrazličnejših obratih, da še bolj potencirajo svoje značilnosti. Lovko v njih opeva športne dosežke, tehnologijo, tekmovalnost, napor, toda vedno z neko ironično noto, nekako posmehljivo, prav zaradi vseh dodatnih simbolov. Zdi se, kakor da bi njegov junak ne uspel popolnoma obvladati vsega, kar ga obkroža. Lovkove slike so namenoma nasičene, pompozne v formatu in vsebini. Vidni so tudi popartistični prijemi. Umetnik hoče biti spektakularen, presenetljiv, slike so spremenjene v pisane

kolaže, nekatere so na podlagi teh tudi nastale. Umetnik se popolnoma prepusti slikli, ne varčuje ne z elementi ne z barvami. Kolorit je vedno zelo izrazit, sestavljen v skoraj čiste barvne ploskve. Dvodimenzionalnost se prepleta s trodimenzionalnostjo, na nekaterih delih so prisotne linije, ki vodijo v prostor, drugje pa je globina popolnoma odmišljena. Samo človeški lik je izdelan risarsko, s senčenjem, in je vedno izrazito plastičen. Tu se pokaže Lovkova dvojna izobrazba slikarja in kiparja. Erik Lovko je po končanem študiju slikarstva v Firencah, kjer je diplomiral leta 1976, odšel na podiplomski študij kiparstva v Ljubljano. Na Akademiji za likovno umetnost je obiskoval specialko pri profesorju Slavku Tihcu, ki jo je zaključil leta 1979. Živi in dela v Postojni, kjer je od leta 1981 profesor umetnostne vzgoje v Šolskem centru Postojna.

Katarina Brešan

"Razbiranja"

Prihod za ponovno vrnitev

Mi se vrnemo zvečer. Antologija mlade slovenske poezije 1990 - 2003. Izbral Matevž Kos Ljubljana: Beletrina, 2004.

Zgodba o mladi slovenski poeziji je že po definiciji sami nova, mlada, lahko bi dodali še - lepa. Antologist Matevž Kos nam po lastnem subjektivnem izboru v pričujoči knjigi servira devetnajst avtorjev, ki so se s svojimi prvenci pojavili v slovenskem literarnem prostoru od leta 1990 do 2003 in ustvarili pogoje za t.i. novo slovensko poezijo. Uroš Zupan, Vid Snoj, Brane Senegačnik, Miklavž Komelj, Matjaž Pikalo, Aleš Šteger, Peter Semolič, Taja Kramberger, Tone Škrjanec, Jurij Hudolin, Primož Čučnik, Barbara Korun, Gorazd Kocijančič, Lucija Stupica, Peter Svetina, Gregor Podlogar, Gal Jurin, Tomislav Vrečar, Jure Jakob - to so imena izbranih pesnikov - so ustvarjajo novi pesniški kanon, ki je sicer bolj antologi-stova subjektivna domena, a prav zaradi avtoritete slednjega tudi željen učinek. Marsikdaj je antologija lahko zavajajoč kontekst zaradi "izbornosti", ki jo lahko diktirajo marsikateri dvomljivi faktorji, kakor je npr. osebni okus. Pa vendar gre Kosovi selekciji pohvala, da je obelodanila zgodbo mlade slovenske poezije, ki še zdaleč ni zaključena, ampak je vedno stahanovsko na delu. Vprašljivo je zato, koliko je veljaven literarni kanon, ki ni dokončno definiran, ampak je še vedno v razvoju, predvsem, če se osredotočimo na najmlajše avtorje, ki jih antologija zaobjema. To so pa vprašanja, ki le zamočijo, da je "krivda" za tako cvetobersko celoto, kakor je antologija mlade slovenske poezije le subjektiviteta izbora

selektorja Matevža Kosa.

Da ne bi po nepotrebnem razpravljali o tej neresljivi uganki, naj omenimo, da je vseh devetnajst avtorjev (ki jih je dejansko sedemnajst, ker sta dva odklonila objavo svojih pesmi), med sabo tako heterogenih, da jih je nemogoče jemati kot del neke celote, ki bi nosila lahko ime "nova slovenska poezija". Tega se tudi avtor antologije zaveda, zato je morda dal izboru zgovoren naslov Mi se vrnemo zvečer. "Zvečer", ko se bodo pesniki vračali, bomo sodili ali oblikujejo poseben tok, strujo, celo obdobje v slovenski literaturi, ki jih bo takrat končno zapisalo v njene anale. Kljub podčrtavanju Kosove pomembne književne poteze ne moremo mimo dejstva, da je to čakanje na ta "večer" podobno čakanju Godota. Znal bi se zgoditi, da nekateri izmed teh pesnikov se "zvečer ne bodo vrnili" in bomo zaman pričakovali njihov vstop na literarni Parnas, če parafraziramo naslov odličnega Kosovega spremnega eseja k antologiji Zadnji odcep za Parnas. Čeprav vsem nastopajočim v antologiji (ni tu mesto, da bi jih podrobneje predstavljali) želimo, da bi izkoristili "zadnji odcep" in se v bodočnosti res vrnili ter slovensko literaturo obogatili za nov pesniški jezik in vrednote, je treba orisati stališče, ki ga tak izbor mlade slovenske poezije izraža in zavzema.

Že omenjena heterogenost avtorjev onemogoča podrobnejšo primerjalno analizo, a le analizo, ki temelji na estetski istovetnosti oz. nasprotosti. Od Uroša Zupana do Jureta Jakoba se pojavljajo različni, nasprotni, kombinirani pesniški jeziki, nekateri kot posledica vpliva, drugi kot posledica odklona predhod-

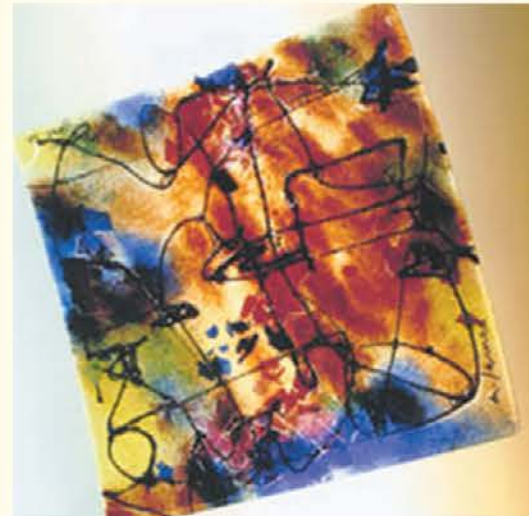
nikov, kot bi mlada slovenska poezija bila tako množična forma, da bi se je ne dalo definirati - in to res je. Velika moč antologije je zato v tej heterogenosti, ki priča o nenehnem žuborenju idej med "mladimi" slovenskimi pesniki in napoveduje rožnato prihodnost ne samo poeziji, ampak tudi celotni literaturi. Ker pa vemo, da smo Slovenci po definiciji narod pesnikov, postane dokaj težavna naloga uvrščati te ali one pesnike v tako antologijo. Kakorkoli že, govorimo o zgodbi v nastajanju, ki je prišla do neke postaje. Postaja se je utelesila v izboru Matevža Kosa in nam del, drobce, šknicelj te zgodbe zdaj pripoveduje. Preko besedil devetnajstih pesnikov, ki gradijo prihodnost slovenske poezije. Pouk tega izbora je vsekakor pozitiven, saj priča o pazljivosti do "naraščaja", ki je lahko po karakterju "uporniški" ali "ubogljiv". Želimo mu le, da bi njegova "vrnitev zvečer" bila obsijana z reflektorji, čeprav se pesniki vračajo v vsesplošni nepoznanosti ("Mi se vrnemo zvečer, ko se spet stemni"). Če pa hočemo biti točni, je šibkost te antologije v njenem neupoštevanju obrobja. Večina avtorjev je rojenih v Ljubljani ali v njej vsaj deluje in je v njenem prostoru ukoreninjena. Kot da bi celotna slovenska ustvarjalnost (da ne govorimo o tu-mejski) nastajala samo v prestolnici. Točka več za slovenski centralizem, ki teži k zapostavljanju obrobja, točka manj za sicer odlično antologijo, za katero upamo in si celo drzno predlagati nadaljevanje z antologijo "najmlajše slovenske poezije". Morda bo to tista vrnitev, ki jo avtorji, selektor in bralci na tihem pričakuje(m)o.

David Bandelli

Ne prezrite te razstave!

Žarenje svetlobe Andreja Jemca v Cankarjevem domu

"Na slikah akademika Andreja Jemca se soglasja zvonečih barv in zamahi krhko pretanjenih potez prežemajo v prelivih luči, ki njegovi umetnosti vlivajo značilno prosojnost in lahkotnost. Zato ni čudno, da je umetnik to spoznanje stopnjeval in se

posvetil novi ustvarjalni zvrsti, ki mu je omogočila izrabiti luč tudi kot dobesedno oživljajoči agens. Svoje slikanje je prenesel na vodoravno položene okrogle ali čet-verokotne steklene plošče, je ob razstavi Žarenje svetlobe, ki so jo v l. predverju

Cankarjevega doma odprli v torek, 5. t.m., zapisal umetnostni zgodovinar dr. Miliček Komelj.

Razstava Jemčevih barvnih stekel bo odprta do 20. oktobra in si jo velja ogledati, saj gre za enega vrhunskih slovenskih slikarjev naše dobe. Andrej Jemec je v zadnjem obdobju ob slikarstvu, risbi in grafiki uresničil serijo izvirnih likovnih del na steklu, za katera je izhodišče našel v brljanci stekla in presevanju svetlobe, ki omogočata fascinantne barvne odtenke. Steklo ob spreminjanju osvetlitve simultano spreminja lesk in žarilnost barvne kompozicije, kar daje unikatnim eksponatom posebno privlačnost. Jemčeve barvne in kompozicijske rešitve v drugačni materialni in tehnološki izvedbi so vizualno zelo učinkovite, vsekakor pa tvorijo naravno celoto z njegovo likovno tvornostjo na drugih izraznih področjih.

Andrej Jemec bo ta mesec proslavil svoj 70. rojstni dan. Na Akademiji upodablajočih umetnosti v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Mariju Preglju in Gabrijelu Stupici, grafiko pa pri profesorjih Riku Debenjaku in Božidarju Jakcu. Študijsko se je izpopolnjeval v Parizu v ateljeju J. Friedlaenderja in v Londonu. Leta 1973 je začel poučevati na ljubljanski likovni akademiji (ALU), kjer je ostal do upokojitve pred petimi leti. V dveh mandatih je bil dekan ALU.

Veliko je razstavljal na samostojnih, skupinskih in mednarodnih razstavah, med drugim dvakrat na beneškem Bienalu (1970 in 1972), v Parizu, ZDA, drugod po svetu, pred leti se je predstavil tudi v Gorici na skupinski razstavi na goriškem gradu.

Za svoje delo je prejel številne nagrade na mednarodnih grafičnih bienalih in tri-nalnih ter leta 1994 veliko Prešernovo nagrado. Od leta 2001 je redni član SAZU.

Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici

Bratje Čertov razpeti med tradicijo in sodobnost

Ferdinand, Johann in Valentin Čertov, ki razstavljajo v goriškem Kulturnem centru Lojze Bratuž v okviru že 22. Koroških kulturnih dnevov na Primorskem, so

živ dokaz, kako živa in v sodobnost vpeta je lahko narodna manjšina, če se le naslanja na svoje korenine. Koroški umetniki so namreč že res dobili v zibel ob rojstvu poleg življenja tudi neposredno od Boga velike talente, kot je lepo povedal na predstavitvi podžupan iz Sel Nante Olip, pa vendar to ne bi bilo dovolj, če se ne bi naslonili na tradicijo, se učili pri velikih umetnikih, med katerimi omenimo nepozabnega in na Ko-

roškem živečega kiparja France-
ta Goršeta in obenem tudi ne bi
iskali novih, sodobnih poti v da-
našnji umetnosti.

Johann-Hanzi Čertov je najsta-
rejši izmed bratov, diplomiral je
iz elektrotehnike in ekonomije,
25 let pa se ukvarja s kiparstvom
in rezbarstvom. Njegova dela so
dokaz, kako se lahko tradicio-
nalno rezbarstvo posodobi, saj
naš umetnik razstavlja izjemno
pretanjene in do skrajnih meja
stilizirane križe, pravzaprav
arhetipe lepih, nežnih oblik, ki
so zvečine narejeni v
plemenitem brestu in
niso samo "dizajn", pa
čeprav imajo izjemno
sodobno dekorativno
vrednost.

Valentin Čertov je so-
dobni slikar, diplomiral
je iz psihologije umet-
nosti, ukvarja se z vi-
zualnimi umetnostmi,
ilustriral in opremil je
vrsto knjig. Obiskovalec
razstave bo v centru
Bratuž našel tudi pose-
ben list, na katerem
umetnik sam obrazloži,
kaj je "nature pain-
ting", zvrst, ki bi jo
lahko prevedli kot
"slikanje v sodelovanju
z naravo", saj umetnik
svoja platna pripravi,
nariše in tudi slika, na-
to pa platna prepusti
naravi, da le-ta "doda

Ferdinand Čertov (Foto DPD)

Johann Čertov (Foto DPD)

Valentin Čertov (Foto DPD)

svoje". Umetniku se pozna, da
se je naslonil na sloviti sodobni
nemški abstraktni ekspresioni-
zem, prevladujejo močne, naj-
večkrat mediteransko obarvane

slike. Prepričljivo, dovršeno, glo-
boko sodobno slikarstvo!

Ferdinand-Nanti Čertov je
najmlajši izmed bratov umet-
nikov in je arhitekt, a tudi izje-
men kipar, ki se mu
pozna, da se je kipa-
rstva učil v raznih
šolah (Praga, Istan-
bul), predvsem pa se
je naslonil na iztočni-
ce sodobnega kipa-
rstva, ki mu je bil v mi-
nulem stoletju oče
sloviti Moore. Ne da
bi delali krivico niko-
mur, lahko zapišemo,
da je od vseh treh
bratov najbolj samo-
svoj in tudi najmoč-
nejši, saj so njegovi
kipi v kamnu (ser-
pentinit) in bronu
izjemni, med njimi bi
izrecno omenili Tor-
zo in Dvojni torzo.
Zveza slovenske kato-
liške prosvete iz Gori-
ce je bratom Čertov
ob razstavi izdala lep
dvojezični katalog, ki

ga je oblikoval Franko Žerjal;
velja ga vzeti s seboj, ker bo
trajen spomin na imenitno raz-
stavo.

JUP

Novo pri Goriški Mohorjevi družbi

TATJANA ROJC

LE LETTERE SLOVENE DALLE ORIGINI ALL'ETA' CONTEMPORANEA

V tem zgodovinskem
trenutku, ko Evropa
postaja vse bolj
brez meja in je tudi
Slovenija vstopila
v Evropsko zvezo,
je ta knjiga dragocen
prikaz zgodovine
slovenskega slovstva od
začetkov do sodobnosti.
Avtorica, ki predava
slovenski jezik in
književnost na rimski
Univerzi La Sapienza,
predstavlja s to knjigo
italijanskemu bralcu
bogastvo književnega
ustvarjanja slovenskega
naroda.

CENA: 16,00 evrov

Dobite jo v slovenskih in italijanskih knjigarnah in na
sedežu Goriške Mohorjeve družbe, Travniki 25 v Gorici.

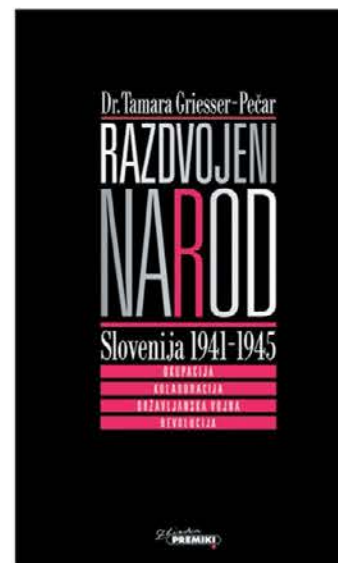

Založba Mladinska knjiga Zbirka Premiki Razdvojeni narod: dejstva in "nesporna etična sodba"

V zbirki Premiki je pri za-
ložbi Mladinska knjiga
v začetku septembra
izšlo pomembno delo zgo-
dovinarke dr. Tamare Griesser-
Pečar, ki je na predstavitvi
knjige z naslovom Razdvojeni
narod - Slovenija 1941 in 1946
dejala: "Zgodovina kot resnica
je lahko le propaganda." Ured-
nik zbirke Premiki je Aleksan-
der Zorn.

Obsežna knjiga priznane zgo-
dovinarke je po Zornovih bes-
edah prvi sistematičen, na
dejstvih zasnovan pregled
"travmatiziranega obdobja
slovenskega naroda". Avtorski
prispevek dr. Tamare Griesser-
Pečar, ki jo poznamo tudi po
zajetnem delu o ljubljanskem
nadškofu Rožmanu, je osredo-
točen na žrtve, ki so brez sode
in pod komunističnim sloga-
nom "kdor ni za nas, je proti
nam" padle med drugo sve-
tovno vojno in po osvoboditvi.
Kot je na predstavitvi svoje
knjige po poročanju Slovenske
tiskovne agencije povedala av-
torica, je do resnične osvobo-
ditve Slovencev prišlo šele 25.
junija 1991 in ne maja 1945.
Zgodovinska raziskava Razd-
vojeni narod - Slovenija 1941-
1945 skuša podati, kolikor je
mogoče, prepričljivo podobo
bistva, ciljev in prakse razli-
čnih družbenih in političnih sil
tistega časa: organizacij,
strank, zvez, vojaških in para-
vojaških enot v Sloveniji. Knji-
ga Tamare Griesser-Pečar se na
podlagi dobljenih rezultatov
posveča vprašanju, kako je
moglo priti do tedanjih no-
tranjih slovenskih sporov, ki
so privedli do takih grozodej-
stev. Sklicuje se na mednarod-

nopravno presojo okupacije, s
katero je mogoče meriti razli-
čne tokove gibanj tedanjega ča-
sa z manj znanega stališča. Av-
torica poskuša zgodovino dru-
ge svetovne vojne v Sloveniji

razumeti tako, da upošteva več
ravnih dogajanja. Knjiga s pod-
naslovom Okupacija, kolabo-
racija, državljanska vojna, re-
volucija je izvorno izšla pri du-
najski založbi Bhlau, sloven-
ska različica ima še nekaj do-
datkov, navedena pa je tudi
nova literatura.

Urednik Zorn je na predstavi
knjige dejal, da je bilo na te-
matiko razkola slovenskega
naroda napisanih že precej
knjig in člankov, ki pa so
obravnavali le en del celotne
zgodbe, zato "nesrečen narod,
ki nima konsenza o lastni zgo-
dovini", potrebuje enoten po-
gled na dogajanje. Zgodovina
pa se piše vedno znova, saj se
doba in pogledi nanjo spre-

minjajo. Dokončne zgodovin-
ske resnice zato ne more biti,
če pa je, tako Zorn, gre za pro-
pagando. Zorn je tudi pre-
pričan, da se knjige Razdvoje-
ni narod pri vseh nadaljnjih
razpravah in raziskavah ne bo
dalo zaobiti, s čimer se je
strinjal tudi pisec kratke
spremne besede dr. Jožef Ber-
nik, ki je tudi eden redkih še
živih pričevalcev opisane do-
be. Dr. Bernik je bil na pred-
stavitvi knjige kritičen tako do
prejšnje komunistične oblasti
kot tudi do sedanje brezbržne
in žaljive države slovenske vlade
do povojnih zločinskih po-
bojev domobrancev. Zakon o
vojnih grobiščih, ki naj bi po
Bernikovih besedah Slovence
pripeljal do nekakšne katarze,
je do domobranskih žrtev in
njihovih svojcev žaljiv.

"Upam, da knjiga ne bo zane-
tila sovraštva, ampak dialog,"
je dejal še dr. Bernik.

Dr. Tamara Griesser-Pečar, ki je
tudi članica avstrijsko-sloven-
ske zgodovinske komisije, le-
ta po vzoru slovensko-italijan-
ske pripravila skupno besedilo
o dogajanju med obema drža-
vama v zadnjih sto letih, je na
predstavitvi knjige spregovori-
la o ljudeh, ki so med leti
1941-1946 zašli v hudo stisko,
saj so se hkrati želeli upreti
okupatorju, a se s partijo, ki je
vodila upor, niso mogli identi-
ficirati. Avtorica je opozorila,
da v tem času ni bilo prostora
za ljudi z drugačnimi nazori,
kot jih je zagovarjala komuni-
stična revolucija, in zato po
njenem mnenju leta 1945 ni
prišlo do osvoboditve, ampak
"do novega suženjstva druge-
ga totalitarne sistema".

Dne 4. oktobra 2004 je spokojno izdihnili naša draga

† GABRIJELA KOŽELJ SCHAT

profesorica v pokoju

Po opravljenem pogrebu za njo žalujejo mož Viktor, sin Matjaž, vnuka Andrej in Kristina, snaha Maggy in ostalo sorodstvo ter se istočasno zahvaljujejo vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin drage pokojnice.

Nabrežina, 11. oktobra 2004

Kratke

In memoriam / Gabrijela Koželj Schart

Pred slabim tednom smo v Nabrežini spemili k zadnjemu počitku profesorico Gabrijelo Koželj, skoro devetdesetletno soprogo inženirja Viktorja Schartha, profesorja na tržaškem učiteljski prva povelja leta.

Pokojnica se je z možem in komaj rojenim sinčkom kot begunka zatekla v Italijo in že leta 1945 je mlada družina prišla v naše kraje in se naselila v Nabrežini. Zakonca Schart sta bila med prvimi ustanovitelji slovenskih šol na Tržaškem. Gospa Gabrijela pa je imela morda največ zaslug, da se je v Nabrežini ustanovil dvoletni strokovni tečaj, ki se je nato spremenil v triletnega, iz katerega je končno nastala Srednja šola Igo Gruden, ki je še danes vsem v ponos. Novi strokovni šoli je pokojnica ravnateljela od vsega začetka in poučevala slovenščino. Bila je priljubljena in se je skupno z možem kmalu popolnoma vključila v vaško stvarnost. Zavedna in globoko verna zakonca sta se aktivno zanimala tudi za našo nacionalno stvarnost in morda je tudi to bil vzrok, da nista dobila državljanstva in sta se morala že leta 1956 izseliti v Afriko, kjer je inž. Viktor delal po raznih državah do upokojitve, ko se je z družino vrnil v svoj dom v Nabrežino. Svojo navezanost na domači kraj sta ves čas ohranila, saj sta si zgradila lepo hišo v Sesljanu, v Nabrežini pa sta kupila hišo za starše pokojnice, ki so tam preželi svojo življenjsko jesen in bila prav tam pokopana v družinsko grobnico. Tam počiva tudi pokojna Gabrijela, od katere smo se poslovili v preskromnem številu glede na zasluge, ki si jih je pridobila za naše zamejsko šolstvo.

Možu Viktorju, sinu Matjažu in ostalim naj gre iskreno sožalje vseh, ki je niso pozabili, in tudi našega tedinika, ki ga je pokojnica redno prebirala. NK

Gospodarska konferenca obeh manjšin bo prihodnje leto

Minuli tork je na tržaški pomorski postaji potekalo delovno srečanje, na katerem so se predstavniki manjšinskih organizacij iz Italije in iz Slovenije, predstavniki stanovskih organizacij, deželne vlade Furlanije-Juljske krajine in Republike Slovenije domenili, da bo konferenca o gospodarskem sodelovanju med Italijo in Slovenijo potekala v začetku prihodnjega leta in bo zasedala v Kopru in Trstu. Konferenca, ki bo imela nalogo še bolj okrepiti sodelovanje med obema državama, se bodo udeležili predstavniki in zastopniki organizacij in tudi javni upravitelji, predstavniki obeh gospodarskih zbornic, podjetniki in gospodarstveniki. Konferenca, ki jo prirejata in financira podpirata obe vladi, bo med drugim vlogo v pretres okrepitve vloge obeh manjšin v okviru sodelovanja na gospodarskem področju. Dosedanji evropski projekti čezmejnega sodelovanja Interreg pa so bili po splošni presoji dokaj uspešni.

Otvorili so poslopje v ul. Frausin

Slovenci imamo najlepšo šolo v Trstu. Župan Roberto Dipiazza je takega mnenja in res mu ne moremo oporekati, če se sprehodimo po prenovljenem šentjakobskem poslopju v ul. Frausin, ki bo gostil otroški vrtec, osnovno šolo Josip Ribičič in nižjo srednjo šolo Ivana Cankar. Šolsko poslopje, za katerega je že lilyjeva občinska uprava namenila nad 3 milijone evrov za prenove, so otvorili v sredo prejšnjega tedna ob prisotnosti župana samega, odbornikov Angele Brandi (šolstvo) ter Giorgia Rossija (javna dela) ter številnih staršev, vzgojiteljev in ostalih šolnikov, ravnatelj nižje srednje šole Ivana Cankarja Emila Boleta, ki je poudaril pomen nove šole kot jedra slovenske skupnosti v večkulturnem okolju, Marjana Kravosa, didaktičnega ravnatelja, ki je na kratko orisal slovensko šolsko prisotnost pri Sv. Jakobu, Lučke Barei Križman z Deželnega šolskega urada in Silvia Pahorja, ki je otvoritev označil kot sad sodelovanja med rajonskimi svetniki in občino. Trak je prezrel župan Dipiazza, ki je v svojem nagovoru poudaril pozornost, ki jo uprava posveča slovenski manjšini. Osrednja proslava je potekala v nekdanji telovadnici, ki so jo po prenovitvi spremenili v večnamensko dvorano. Tu je zadonelo otroško petje učencev in dijakov šol vseh treh stopenj, ki si bodo odslej delili stavbo v ul. Frausin. Sredina otvoritev pa je kljub veselemu vzdušju postala priložnost, da javne upravitelje spomnimo na poglavitne posege, ki niso bili še izpeljani in ki so za didaktično izvajanje velikega pomena. Treba je rešiti problem telovadnice, ki bi jo po načrtih morali zgraditi na drugi strani ceste in do katere bi morala voditi tudi podzemna pot. Obenem je didaktični ravnatelj Marjan Kravos opozoril občinsko upravo na odprto vprašanje šole v Škednju in pri Sv. Ani, ki jo je pred časom poškodoval podtaknjeni požar.

CGIL ob 50-letnici priključitve Trsta Italiji

Petdesetletnica priključitve Trsta Italiji je za sindikalno zvezo CGIL priložnost, da smotno in široko presodi položaj, v katerem se Trst danes nahaja. Tako so na srečanju, ki je prejšnji teden potekal na Pomorski postaji, izpostavili prevelik razkol med italijansko in slovensko skupnostjo, kar je odvisno od še nezacelejenih ran vojne in povojnega dogajanja. CGIL pa se trudi in zasleduje celovito analizo zgodovinskih dogodkov. Nov elan pa bo sprožil sedanji kontekst razširjene Evropske unije, vendar ne tisti, ki sloni na trgih in kapitalih, temveč tisti, ki bo sprožil tako 'evropsko okolje', v katerem bodo upoštevane zahteve vseh manjšin. Evropa mora povzročiti svetovni politični subjekt. Kar se tiče sedanjega tržaškega gosdarskega stanja pa so predstavniki CGIL z generalnim tajnikom Guglielmom Epifanijem na čelu mnenja, da mora mesto preusmeriti svoje moči v druge razvojne možnosti, kot so kultura, znanost in turizem. Trst se je znašel podobno kot ostala italijanska mesta (Milan, Turin in Genova) v težavah, ko so tradicionalne industrijske dejavnosti zašle v krizo. Močno je treba zato spodbujati tržaško pristanisče, ki lahko v povezavi z ostalimi sorodnimi italijanskimi, slovenskimi in hrvaškimi dejavniki doseže pomenljiv položaj v Sredozemlju.

egoziello
tканine

Velika izbira tkanin za elegantna večerna in poročna oblačila.

TRST - Devored 20. septembra 16, tel. 040 370914, e-mail ilnegozietto@xnet.it

Ko bi morali oceniti končni uspeh gledališkega maratona, ki je v petek minullega tedna potekal v Kulturnem domu, bi bilo najbolje, če bi začeli z začetnim in končnim sklopom dolge pobude, ki je nastala v znak solidarnosti naši gledališki ustanovi, ki je v zadnjih mesecih doživela res hudo finančno stisko.

Prvi del maratona se je pričel v popoldanskih urah in je bil namreč namenjen najmlajšim. Nikla Petruška Panizon in Gregor Geč sta povezovala program, ki je nudil glasbene trenutke, branje pravljic, gledališko uprizoritev Rdeče kapice, videoprojekcijo, likovno delavnico.

Ko je večer pronicel skozi velika steklena okna preddverja, se je pri garderobi začelo zbirati občinstvo, da bi prisostvovalo drugemu sklopu maratona. Prvi vtis, da je večerna udeležba publike skromna, je neizprosno potrdila velika dvorana gledališča, saj je bilo veliko sedežev praznih. Na večeru, ki ga je diskretno in sproščeno vodil igralec ansambla SSG Janko Petrovec, je svoj poz-

Slovensko stalno gledališče Kulturni maraton

Drugačno doživljanje Kulturnega doma

drav najprej prinesel predsednik upravnega sveta SSG Boris Kuret. Predsednik je večer oce-

Jadranka Šturm Kocjan, vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, Milena Domjan z

Foto Kroma

nil kot poskus upravnega sveta po promoviranju gledališča na nekonvencionalen način. Dalje so svoj pozdrav prinesli

Ministrstva za kulturo RS, deželni svetnik Igor Canciani, ki je spregovoril tudi v imenu deželnega odbornika Antona-

za (odbornik je bil namreč odsoten zaradi drugih obveznosti).

Osrednji program je nato potekal ob izmenjavi mnenj, vtisov in tudi različnih pogledov na položaj naše ustanove, za katere so

poskrbeli slovenski umetniki, ki so tako ali drugače vezani na besedo in oder, pa tudi glasbo. Spregovorili so Pavle Merku, Aleksij Pregarc, Miroslav Košuta, Jurij Paljč, Štefka Drolic, Marij Čuk, Anton Petje, Adrijan Rustja in še veliko drugih. Reči je treba, da se je kasneje dvorana čedalje bolj polnila. Ob izmenjavanju nastopajočih na odru je vzporedno potekala tudi izmena publike, ki je imela neformalno možnost svobodno zapuščati dvorano in se sprosteno pogovarjati v preddverju.

Maraton se je po osrednjem sklopu nadaljeval do poznih jutranjih ur z žurom, namenjenim mladini, ki je tudi v družbi italijanskih prijateljev našega gledališča - katerih nastop je večer še bolj popestril - zaplesala v pritličnih prostorih Kulturnega doma.

IG

ŠC Melanie Klein in Radijski oder

Besedni ringaraja in Palček Pripovedovalček

Študijski center Melanie Klein je v petek, 8. t.m., na novinarski konferenci predstavil otroško jezikovno delavnico Besedni ringaraja, ki jo bo izvedel v sodelovanju z Radijskim odrom. V soboto, 16. t.m., bo namreč steklo prvo od desetih srečanj, ki so namenjena malčkom od 4. do 7. leta in si bodo sledila vsak drugi teden. Do zamisli o laboratoriju, v okviru katerega bi z najmlajšimi na igriv način utrjevali 'znanje' slovenščine, je prišlo delno zaradi rezultatov strokovnih raz-

skav, ki opozarjajo na pomanjkljivosti v jezikovni spretnosti današnjih otrok, delno pa tudi zaradi občutene potrebe po skrbi za jezik že v zgodnjem otroštvu. Razvoj jezika in mišljenja sta namreč tesno povezana oz. odigravata smiselna uporaba besed v stavku ter bogatitev besednega zaklada pomembno vlogo pri otrokovem kognitivnem razvoju. Da bi jezikovne urice čim bolj pozitivno učinkovale, so organizatorji pripravili program, ki se bo stopnjeval iz srečanja v

srečanje. Zato so posameznim vstopnicam dodali 'jezikovni abonma', ki bo malim udeležencem, po zelo ugodnih pogojih, omogočil obisk vseh delavnic. Ne gre torej samo za zabavne in hkrati poučne trenutke, temveč za vzgojni proces, ki se bo postopno dograjeval in pri katerem je kontinuiteta izredne važnosti. Že v soboto se bodo torej malčki v poldrugi uri (16.30-18.00) približali slovenskemu jeziku na njim najbolj primeren način, t.j. z aktivnim in celostnim sodelovanjem. Članice ŠC Melanie Klein se namreč držijo pedagoškega načela "learning by doing", saj je za otroke najbolj primerno, obenem pa tudi najbolj učinkovito in spodbudno dožemanje skozi igro in preko telesa. Iz konkretne situa-

cije, ki jim je domača, bodo v okviru ludičnih izkušenj, kot sta jezikovna tombola ali dominon, razvijali sposobnost prepoznavanja, imenovanja in opisovanja predmetov ter dejanj, sposobnost poslušanja in pripovedovanja zgodb ter lastnih in drugih izkušenj.

Nazadnje bo svoje prijateljske razveselil še Palček Pripovedovalček, ki so ga spoznali že lansko sezono in jim bo s člani Radijskega odra prebiral pravljice, s katerimi se bodo srečanja Besednega ringaraja tudi zaključila.

Dodatne informacije so na razpolago v društvenih prostorih ŠC Melanie Klein v ul. Cicerone, 8 ob sredah med 17.30 in 19.00 ali po telefonu 328-4559414.

AL

Vlasta Ušaj

Izbrala je jezikovno-prevajalsko pot

Foto IG

Devinčanka Vlasta Ušaj ni le dobra študentka, saj poleg šolskih uspehov žanje dobre rezultate tudi pri športu; več let se namreč ukvarja s plavanjem pri tržaškem društvu. Ali je imela zato študentka minulo poletje kaj časa za morje? Tako kot nam je Vlasta zaupala, letošnje počitnice niso prinesle nič posebnega. "Prebila sem nekaj časa v Sloveniji, drugače sem poletje preživljala doma." Ali si v minulih mesecih razmišljala kaj o višji šoli? Ali ti je preteklo petletno obdobje že vzbudilo melanholične misli? "Po vedala bi, da že pogrešam prijatelje in profesorje, ki so nam v šoli pomagali." Že kmalu pa bo morala Vlasta sedeti za klopi Visoke šole za tolmače

Od maturitetnega izpita na višješolskih zavodih je minilo že nekaj mesecev, vendar na vse naše "stotice" nismo pozabili. Vlasta in Sara sta med poletnim oddihom mogoče še malo premislili, kakšna bo njuna pot...

Sara Magliacane

Posvetila se bo računalnikom

Foto IG

Sara Magliacane je doma v Devinu. V prostem času poje pri zboru Rdeča zvezda. Kot pa nam je odličnjakinja povedala, je že preveč zaposlena...

Počitnice so se za Saro končale prej kot za ostale, saj "sem že začela z lekcijami inženirstva." Inženirstvo pa ima več smeri. "Jaz sem izbrala informatiko." Kako to, da te računalniki tako zanimajo? "Ne bi vedela točno zakaj", je odvrnila Sara. So ti še blizu spomini na višjo šolo? "Po pravici povedano ne, saj sem že 1. septembra začela s pripravljalnimi lekcijami na univerzi."

Kaj pa najbolj pogrešaš "od višje"? "Predvsem to, da smo razširjali naša obzorja s predmeti, ki jih na

nižji srednji šoli ni bilo." Na primer? "Mislim na filozofijo, v določeni meri tudi na latinščino. Čeprav sem obiskovala znanstveni licej, se spekter ni ustavil le pri znanstvenih predmetih, a učili smo se marsičesa."

Kateri predmet ti je najbolj ležal? "Filozofija", je brez pomisleka povedala druga, stotica.

S kakšnimi občutki začneš svojo novo pot? "Vesela sem, da sem obiskovala znanstveni licej, vsekakor se dobro zavedam, da imam pred seboj dolgo študijsko pot. Po pravici moram povedati, da so mi bili dani temelji, na katerih graditi nadaljnje izobraževanje. Sama se bom morala seveda veliko truditi pri študiju, saj bi si bilo težko pričakovati, da bi se drugi učili namesto mene...", se je zasmejala.

Predavanje na pomorski postaji

Gost nadškof iz Bagdada msgr. Sleiman

Diktatura - vojaška zasedba - demokracija! To so načrti Busheve administracije za nekdanjo biblijsko Mezopotamijo.

Ali lahko neka družba, ki - dejansko - demokratske ureditve ni v zadnjih petdesetih letih nikoli doživela, prenese tako pomemben družbeni prehod v loku skopega dvestoletnega obdobja? Bagdadski nadškof katoliške skupnosti latinskega obreda Jean Sleiman, ki se je v ponedeljek minulega tedna mudil v Trstu kot gost predavanja, organiziranega s strani kulturnih centrov Giorgio La Pira in msgr. Lovrenc Bellomi, je precej skeptičen do te možnosti, ki skratka nima osnove, na kateri bi lahko gradila tovrstno ureditev, ki je tako tipična za zahodni svet.

Besede nadškofa so odražale veliko zaskrbljenost za dogajanja, ki pustošijo današnji Irak; ta dogajanja pa ne odražajo čuta večine ljudi, ki si želijo mir. Iz posega msgr. Sleimana, ki ima za seboj široko izobrazbo na področju antropologije in so-

ciologije, je bilo razvidno, kako se danes v Iraku prepletata moderni svet, ki ga je Huseinov režim gradil, in arhaični tribal-

Foto Kroma

zem, ki se je po padcu diktature še bolj okrepil. "Položaj v Iraku je danes kritičen, veliko bolj kot o tem poročajo mediji", je poudaril msgr. Sleiman, ki se je nato lotil antropološke presoje iraške družbe, ki šteje od 23 do 26 milijonov prebivalcev. "Irak označuje versko etnični pluralizem", to pomeni da si iraško ozemlje delijo Arabci, Kurdi,

Turkomani in drugi; pisana je tudi paleta verstev, saj se prebivalstvo deli v muslimanske sunita in šiite, katoličane ter druge. V družbi, ki sloni pretežno na sorodstvenih vezeh v tribalno-patriarhalnem okolju, pa je islamska vera dominantna v vseh življenjskih aspektih." Gre namreč za spontano povezavo med vero in družino, gospodarstvom ter politiko. "Vera ne zajema torej le osebnostne sfere, ampak sodi in prežema široko kulturno ozračje, je vir prava", je pojasnil gost iz Bagdada.

Posebno pozornost je msgr. Sleiman, ki je po rodu iz Libanona, posvetil problemu 'moderna', ki ga je na iraška tla presadil zahod, najprej Angleži pred sto leti, nato Sovjetska zveza. "Vpliv modernega je razviden predvsem v arhitekturi in nekaterih zakonih", vendar tovrstni napredek je v preteklosti - in danes še toliko bolj - vzporedno zaznamoval iraški svet tako kot tudi tribalna ureditev družbe. "Modernizacija se je v Iraku nekako zaustavila za časa vojne z Iranom, po prvi zalivski vojni in posledičnim embargom pa je družba prešla v dokončno involucijo in predvsem v administrativnih krogih se je razširila korup-

cija."

Msgr. Sleiman je tudi poudaril mobilnost prebivalstva znotraj iraškega ozemlja. Mobilnost Iračanov pa večkrat ni bila izbira, ampak posledica političnih, vojaških in ekonomskih posegov. Teritorialni migracijski tokovi so s podeželja privedli v mesta ogromno prebivalstva, ki je s seboj prineslo tribalno medosebno razmerje. "V Iraku so mesta, v katerih so določeni predeli popolnoma podvrženi tovrstni družbeni ureditvi". Nam zamejskim Slovincem je dobro znana poteza, s katero se na določeno območje načrtno preseli večinski narod, da bi se polagoma znebili manjšinskega: tako je bilo tudi v iraškem Kurdistanu, kamor je Bagdad preselil veliko število Arabcev. Msgr. Sleiman je želel tudi takoj pojasniti, da današnja vojna v Iraku ne sloni na spopadu med različnimi kulturami in civilizacijami. Sploh ne gre za bitko med islamom in krščanstvom. Realna slika Iraka je okrnjena zaradi nasilja organiziranih skupin, ki razsajajo med prebivalstvom: z medtem nasilnejši je seveda več Iračanov, a tudi tujih skrajnežev, ki še bolj okužijo tamkajšnjo stvarnost. "V Iraku ni državljanske vojne, čeprav vlada danes groza." Msgr. Sleiman raje govori o vojni in okupaciji, ki je sprožila odporništvo, toda tudi odporiško gibanje je tredi jemati kot "zelo kompleksen dejavnik današnje iraške stvarnosti. Treba je prisluniti zmerni eliti, ki vsekakor obstaja, čeprav nima še tako močnega glasa, da bi lahko deželo Evfrata in Tigrisa vodila. Evropa pa se bo morala iraškega in celotnega bližnje vzhodnega področja temeljiteje lotiti."

Igor Gregori

Slori / Novi publikaciji

Kako je s posredovanjem slovenskega jezika v vrtcih?

Novi publikaciji Otroci in starši na poti do slovenščine in Jezikovna vzgoja v vrtcu: vidiki vzgojiteljic, ki sta nastali v okviru Slovenskega raziskovalnega inštituta, jasno izpričujeta negovanje oziroma poglobitev Slovanja v delikatno, a za našo prihodnost nenadomestljivo vprašanje jezikovne vzgoje naših otrok. "In to ravno v času, ko se otroška populacija spreminja", je dodala Milica Kravos, ki je uvedla večer Slovenskega kluba. Vedno več je otrok v naših vrtcih, ki izhajajo iz neslovenskih družin: način sporočanja vzgojiteljici mora biti prilagojen novim razmeram. Publikaciji vsebujeta različne raziskave, ki so sad večletnega dela nekaterih raziskovalcev. Srž raziskav je občinstvu, med katerim je bilo veliko vzgojiteljev, posredovala urednica obeh publikacij, Suzana Pertot. "Obe študiji sta nastali v okviru različnih projektov, s katerimi smo si hoteli razlagati, zakaj nekateri otroci v slovenskih vrtcih ne znajo slovenščine in zakaj se nekateri otroci težje, drugi lažje naučijo našega jezika. Druga publikacija pa je posvečena vzgojiteljicam na isto temo."

Pertotova je prispevala dve študiji. Raziskovalka jemlje v poštev vpliv narodnostno mešane družine na jezikovni razvoj predšolskega otroka. "Otrok neslovenskih staršev prej in aktivno uporablja slo-

venščino", je povedala Pertotova. V etnično mešanih družinah pa je zadeva bolj zapletena, saj se partner ali partnerica italijanskega porekla boji, da bi se otrok v slovenskem vrtcu preveč odtujil od italijanske kulture: takrat oče oz. mama

(podzvestno pa tudi prepričano) ruši to, kar vzgojitelji s težavo gradijo. Raziskovalka Martina Pettrosso je izhajala iz izhodišča, da vedno več neslovenskih otrok obiskuje vrtce s slovenskim učnim jezikom. Kako pa morajo vzgojiteljice postopati, ko se slovenski in večinski jezik čedalje bolj prepletata? "Nekatere vzgojiteljice se poslužujejo obeh jezikov (italijanskega in slovenskega) hkrati, da bi otrokom olajšale izstop iz domačega okolja in da bi bil vrtlec le - tem manj tuj; le nato se postopoma poslužujejo le slovenščine. Druge vzgojiteljice pa od vsega začetka uporabljajo z malčki slovenski jezik, ki ga posre-

dujejo otrokom tudi s pomočjo igre." Norina Bogatec, z Živo Gruđen soavtorica članka Jezik, okolje, šola, pa je podprla poučevanje slovenščine v italijanskih šolah, kar bi sprožilo pomembni komunikacijski proces med

obema skupnostima. Živa Gruđen je pojasnila, da je na Čedajskem slika etnične opredelitve med slovenskimi in neslovenskimi družinami dokaj zapletena: "Zanesljivejši so podatki o uporabi slovenščine v

družinskem krogu." Omenila je, da v nekaterih družinah uporabljajo starši slovenščino le v medsebojnem sporazumevanju: z otroki pa uporabljajo italijanski jezik. "Češ da bi slovenščina okrnila znanje italijanščine". Res pa je, da obstajajo primeri, ko se otroci med doraščanjem začnejo slovenščine zavestno učiti. Na podlagi strokovne literature se je Maja Mezgec poglobila v opredelitev večjezičnosti kot individualnega in družbenega pojava. Skušala je osvetliti temo jezika v večjezičnih družinah.

Emidij Susič je vzel v pretres problem asimilacije, "ki je po genocidu in izgonu najhujša nevarnost, da manjšina izgine." Družino in šolo je označil za najpomembnejša dejavnika pri formaciji identitete posameznika. Zaključki Jelke Morato Vatovec, ki ima za seboj dolgoletno 'zrcalno' izkušnjo kot učiteljica slovenščine na šolah z italijanskim učnim jezikom v Sloveniji, so jasni: odpiranje vsake manjšine novi jezikovni in kulturni stvarnosti je nujno, a z jasno strategijo varovanja ciljev slovenskega manjšinskega vrtca in osnovne šole.

IG

11. KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM

v nedeljo, 24. oktobra:

- ob 9. uri v župnijski cerkvi v Rojanu

- ob 11. uri v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah

JUBILEJNA MAŠA ROMANA VERDELA

Sodelujejo:

MePZ Pevskega društva Sele in člani Slovenske filharmonije. Po maši na Opčinah bo v cerkvi kratek koncert koroških pesmi.

Vabljeni!

Obvestila

Društvo Rojanski Marijin dom in Misijonski krožek vabita na srečanje z laično misijonarko dr. Katjo Brozina, ki bo v nedeljo, 17. t.m., ob 16. uri v Marijinem domu, ul. Cordaroli 29. Kot študentka je opravljala zdravniško prakso v Zambiji. Od leta 2000 je laična misijonarka - zdravnica v misijonu v Braziliji.

V okviru 11. koroških kulturnih dnevov na Primorskem Društvo slovenskih izobražencev v sodelovanju s Slovensko prosveto v Trstu, Zvezo slovenske katoliške prosvete v Gorici in Krščansko kulturno zvezo v Celovcu vabi v ponedeljek, 18. oktobra, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, na "Koroški glasbeno-literarni večer", posvečen pesnici Milki Hartman. Začetek ob 20.30.

Klub prijateljstva prireja v ponedeljek, 25. t.m., izlet v Spilimberg, Capoformido in Videm. V spilimberški šoli bomo videli, kako nastajajo večbarvni mozaiki. Ogleдали si bomo še druge zanimivosti in

lepote teh krajev. Vpisovanje je do srede, 20. t.m., oz. do zasedbe mest na tel. št. 040 639949 (Bole), 040 43194 (Martelanc) in 040 225468 (Puntar).

Darovi

V spomin na Marico Zupančič daruje za svetoivanski cerkveni pevski zbor Elvira 10,00 evrov.

V spomin na Marico Zupančič daruje za svetoivanski cerkveni pevski zbor 25,00 evrov Mario Sušelj.

Za Slovensko Vincencijevo konferenco v Barkovljah daruje N.M. namesto cvetja na grob Justa Boleta 20,00 evrov in Kristine Mozetič 20,00 evrov.

Za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu darujeta Marija in dr. Marko Udovič v spomin na Vero Turk 100,00 evrov; na prof. Marico Zupančič 100,00 evrov; na prof. Tuljia Mozenica 100,00 evrov.

V spomin na Marico Zupančič daruje N.J. 25,00 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu.

Pot prijateljstva prehodili dijaki slovenskih in italijanskih šol

Dijaki znanstvenih licejev France Prešeren in Guglielmo Oberdan iz Trsta in Gimnazije Tolmin ter Srednje šole z italijanskim učnim jezikom Pietro Coppo iz Isole so se prejšnji teden skupno podali na orientacijski pohod v dolino Glinščice; gre za manifestacijo, ki sodi v okvir mednarodnega projekta Interreg Evropa v cvetju. Tovrstna neformalna srečanja so menda najboljši način za navezovanje stikov, ki se lahko spremenijo v dolgotrajna prijateljstva. Precej zgovorno je torej ime steze, ki so jo mladi prehodili preko slovenske - italijanske meje do Beke v Sloveniji. Pot prijateljstva. Sedem kilometrov dolgo stezo so dijaki prehodili v štiričlanskih skupinah, v katerih je bil po en dijak vsake šole, in, ko so dospeli na cilj, je mlade čakala zaslužena malica. To ni bilo prvo srečanje med omenjenimi šolami, saj so se dijaki že spoznali v prostorih liceja Oberdan letos maja; konec novembra pa se bo plodna izmenjava pogledov in izkušenj nadaljevala na sedežu liceja Prešeren.

Novi tehnološki distrikt

Predsednik deželne vlade Riccardo Illy in ministrica za šolstvo in raziskovanje Letizia Moratti sta prejšnji teden podpisala sporazum, na podlagi katerega bodo v Trstu in na širšem območju dežele F-Jk ustanovili tehnološki distrikt, namenjen molekularni biomedicini, ki ga bo koordiniral Konzorcij za molekularno biomedicino, ki ga sestavljajo zdravstvene ustanove, javna in zasebna podjetja, videmska in tržaška univerza, visoka šola SISSA, padriški znanstveni park in drugi sektorski raziskovalni inštituti. Deželni tehnološki sektor bo koordiniral Konzorcij, ki ima sedež pri bazovskem Sinhrotronu, Area Science park pa bo načrtno nadzoroval. Ministrstvo je zagotovilo podporo načrtu v višini 15 milijonov evrov v prihodnjih treh letih, dežela F-Jk pa 21 milijonov evrov. Novi tehnološki sektor bo tudi spodbudno učinkoval na zaposlitveno tržišče, saj bodo v novi strukturi zaposlili od 300 do 400 enot kvalificiranih delavcev, v prvem desetletnem obdobju pa bo v distriktu zaposlenih okrog 2000 oseb. Raziskovanja, ki bodo tam potekala, bodo aplikativnega značaja in zajemala področja, kot so nevrologija, kardiologija, onkologija.

Glasbena matica Mednarodni simpozij

Literatura, likovna umetnost in glasba na meji v letih 1920-1930

V Narodnem domu v Trstu je v petek, 8. t.m., potekal celodnevni mednarodni simpozij z naslovom Glasba in umetnost na meji v letih 1920-1930, ki ga je Glasbena matica izvedla ob podpori evropske pobude Interreg IIIA - Phare CBC Italija/Slovenija 2000-2006, t.j. v okviru projekta Glasba brez meja.

Po uvodnih pozdravih Davida Snellinga, dekana Visoke šole za tolmače in prevajalce, predsednice GM Nataše Pavlin ter deželne svetnice Tamare Blažina je moderator, prof. Ivan Verč, uvedel delovni program z otvoritvenim govorom Na prelomu absolutnosti.

Prvi del jutranjih predavanj je bil posvečen slovenskim in italijanskim književnikom, ki so živeli in ustvarjali v teh krajih. Tako se je prof. Janez Vreško z Univerze v Ljubljani, v svojem posegu, osredotočil na Kosovela in dvajseta leta, medtem ko je prof. Cristina Benussi s tržaške Univerze predstavila italijansko književnost v Trstu v letih dvajset-trideset. Na temo Avantgarda in konservativna usmerjenost likovne umetnosti v Juljski krajini med dvema vojnoma je nato spregovorila

Alessandra Tiddia iz Muzeja za moderno in sodobno umetnost v Trentu in Roveretu. Prof. Peter Krečič z ljubljanske Univerze pa je predaval o Slovenskih likovnih umetnikih na Tržaškem med dvema vojnoma in pri tem posebej izpostavil figuro Avgusta Černigoja.

V popoldanskih urah je glasbeni del posveta začel prof. Aleksander Rojc (*na sliki*), ki je govoril na temo Jezik in identiteta. Prof. Maria Girardi z mestnega Konservatorija Tartini je nato orisala Glasbene tokove v Trstu v letih dvajset in trideset 20. stoletja. Prof. Primož Kuret je prisotne seznanil s Prispevkom primorskih Slovencev k slovenski glasbi po prvi svetovni vojni, njegov kolega na ljubljanski Akademiji za glasbo, prof. Ivan Florjanc, pa je opisal življenje, delo in osebnost Marija Kogojca ter razložil ključ za razumevanje Kogojevih zapisov. Duo Verena Rojc-Natalia Morozova je nazadnje izvedel Kogojev Opus za violino in klavir oz. Preludij, Andante in 7 malenkosti za violino in klavir, ki je sklenil zanimivo multidisciplinarno in medkulturno strokovno srečanje.

AL

Pomemben prevod

Edvard Kocbek v nemščini

Ob stoti obletnici rojstva Edvarda Kocbeka je pri celovško-dunajski založbi Kitab Verlag, ki jo vodi dr. Wilhelm Baum, izšel obširen presek skozi vsa ustvarjalna ob-

dobja tega tudi za Evropo in svet pomembnega krščansosocialističnega slovenskega pesnika, misleca in pričevalca. Publikacija, ki obsega 208 strani, sta uredila Lev Detela in Peter Kersche, skupaj s pesnico Mileno Merlak pa sta opravila tudi celotno prevajalsko delo. V knjigi z naslovom Edvard Kocbek, Literatur und Engagement (Edvard Kocbek, literatura in angažma) je v nemških prevodih objavljenih 71 Kocbekovih pesmi iz vseh njegovih ustvarjalnih obdobij oziroma iz zbirki Zemlja (1934), Groza (1963), Poročilo (1969), Žerjavica (1974), Pentagram (1977), Nevesta v črnem (1977) in Kamen skala (1991), poleg tega so upošteevane nekatere objave v nekdanji ljubljanski reviji Prostor in čas ter tipkopis pesmi, ki v tej varianti še ni bila objavljena. Pregled Kocbekovega pesniškega ustvarjalnega doprinosa k slovenski literaturi je dopolnjen s prevodom odlomka novele Črna orhideja iz politično kritizirane knjige Strah in pogum (1951) ter s prevedenimi odlomki iz dnevnikov (Partizanski dnevnik 1943, Dnevnik 1949, Nemški dnevnik, 1969). V celoti sta objavljena tudi Kocbekovo zelo značilno razmišljanje o danskem krščanskem eksistencialističnem filozofu Sørenu Kierkegaardu in sestoletletnici protestantskega teologa in filozofa Karla Bartha. Pregled Kocbekovega vizionarsko razgibanega ustvarjanja zaobkrožata še mnenji o pome-

nu Kocbekovega nadregionalnega literarnega dela in o zaveščevalnega pričevanja izpod peres nemškega Nobelovega nagrajenca za literaturo Heinricha Bölla (ki brani Kocbeka pred napadi slovenskih dogmatikov, ki mu zamerijo tržaški intervju Borisu Pahorju z izjavo o pokolu domobrancev in manipulaciji Osvobodilne fronte v komunistične namene) in Alojza Rebule (Edvard Kocbek in komunizem), za nameček pa je objavljena tudi solidarnostna pesem z velikim pisateljem, ki jo je napisal Tomaž Šalamun ob Kocbekovi sedemdesetletnici.

Več kot štirideset strani zadnjega dela knjige obsega seznam številnih prevodov različnih Kocbekovih besedil v knjižnem, revialnem in časopisnem tisku celotnega nemško govorečega prostora in seznam nekaterih pomembnih člankov in esejev o Edvardu Kocbeku, ki so izšli do zdaj v nemščini (oboje je pripravil celovški pisatelj, prevajalec in arhivar Peter Kersche). Čeprav seznam ni popoln, temveč selektiven (saj vedno znova odkrijejo še kak neznan Kocbekov natis), je še zdaj jasno, da je Kocbek do zdaj največkrat v nemščino s posameznimi teksti prevajani in objavljeni slovenski avtor. Poleg revijalnih in časopisnih objav je predvsem Kocbekovo pesniško ustvarjanje doživelo tudi več knjižnih izdaj. Pričujoča nemška jubilejna izdaja Kocbekovih tekstov v nemških prevodih, ki jo je finančno podprlo avstrijsko zvezno ministrstvo za šolstvo, znanost in kulturo na Dunaju, je še šesta Kocbekova nemška knjiga. Tudi predzadnja, ki je izšla leta 1997 pri celovški Mohorjevi založbi pod naslovom Kocbekovo berilo - Kocbeks Lesebuch, je uredil Lev Detela. 9. novembra 2004 bodo v Slovenskem znanstvenem inštitutu na Dunaju na posebnem prireditvi ob nemškem predavanju Leva Detela predstavili kulturnopolitični in duhovni pomen Edvarda Kocbeka v Sloveniji, svetu in nemškem prostoru. Pri isti celovški založbi Kitab sta nedavno izšli še dve nemški knjigi znanih slovenskih pisateljev, aforizmi Žarka Petana in tržaške novele Borisa Pahorja (Rože za gobavca), ki jih je prevedla Mirella Urdih-Merku'.

Lev Detela

Med stvarnostjo in domišljijo

Molvanija in Virtualna republika vindišarjev

Pred nekaj leti je pismo iz Trsta romalo v Ameriko celo večnost. Pisma in zlasti časopisni članki, a tudi romani - od Karla Maya do Salgarija - so ustvarjali podobo oddaljenih krajev v splošnem imaginariju najstnikov. Po Indiji in Divjem zahodu so se mladi navduševali nad marsovci. Pustolovščine Flasha Gordona in ostalih junakov veselja so navduševali tudi poslušalce radia Trst A v prvih povojnih letih.

Prihod televizije pa je na glavo postavil naše pojmovanje realnosti, so trdili ugledni znanstveniki. Česar ne predvaja televizija, ni realno. Ali to drži? Pred kratkim sem po italijanskem časopisu zasledil oglas za Molvanijo. Molvanija? Kaj pa je to? Vtipkal sem pojem v internetni iskalnik Google in našel reci in piši - 7550 zadetkov. Hi-

tro za tem pa sem iskal pojem zamejski Slovenci. Tudi v virtualnem svetu smo pač manjšina - samo 1660 zadetkov opisuje našo skupnost. Ni kaj, sem si rekel, treba bo pač pogledati, kaj je Molvanija. No, Molvanija je (seveda virtualna) država vzhodne Evrope, ki jo v prikupnem in posrečenem vodniku opisujejo Santo Cilauri, Tom Gleisner in Rob Sitch. Namišljena država s popolnim vodnikom, ki obsega 170 strani, ima seveda vse stereotipne značilnosti, ki jih poprečni bralec oziroma turist pripisuje temu predelu Evrope. Kljub dejstvu, da je Evropa sorazmerno majhna celina, še vedno bralec, turist, a tudi kak politik iz Novega sveta rad zamenja npr. Slovenijo, Slovaško in Slavonijo. Molvanija pa je razpoznavna, saj je sinteza vsega, kar pač spada na

evropski vzhod - od prekomernega uživanja česna do totalitarne sistema.

Knjiga, ki je pred kratkim izšla tudi v italijanskem prevodu, je posrečena "potegavščina", ki se norluje z neznanjem ljudi, ki kljub sodobni tehniki ne poznajo sveta, ki jih obdaja: za Ruando je marsikdo slišal samo zaradi množičnih pokolov med tamkajšnjimi plemeni. Sedaj so na vrsti Irak, Čečenija ... in seveda Molvanija! Za dobro vidnost in razpoznavnost Molvanije so poskrbeli tako založniki kot tudi sredstva javnega obveščanja. No, glede same vidnosti bi se zamejski Slovenci morali učiti na primeru Molvanije!

Tik pred 10. oktobrom pa je na spletu nastala nova virtualna država, in sicer Virtualna država Vindišarjev (v "izvirniku" Windische Virtuelle Republik). Kot se za virtualno državo spodobi, je dosegljiva samo preko spleta, in sicer na naslovu www.windische.at. Razlika od Molvanije je Virtualna država Vindišarjev pravzaprav "država v nastajanju". Po budnik Virtualne države Vindišarjev je celovško univerzitetno kulturno združenje Unikum, ki je že v preteklih letih v tem času tematiziralo nekatere tabu teme korške identitete - od dvojezičnih napisov do prisotnosti slovensčine v Celovcu. Multimedialni projekt doslej ima samo nakazane nekatere zanimivosti "države", od glavnih stavb do ustave. Namen tega internetnega projekta, ki spada v niz pobud Koroška inkognita, je, vsaj tako izhaja iz namena organizatorjev, osvetliti različne vidike, predhodke in izkušnje s tem pojmom, ki (so)ustvarja politično mnenje oziroma odnos do Slovencev na Koroškem več kot 80 let. Pomanjkanje informacij ustvarja predhodke in zgrešene predstave o svetu. Molvanija je tako rekoč (lahko) tudi med nami...

Peter Rustja

Dolinska sekcija SSK

O krajevnem političnem položaju

V prejšnjem tednu so se člani dolinske sekcije Slovenske skupnosti zbrali na delovnem in družabnem srečanju, na katerem so se med drugim razgovarjali o krajevnem političnem položaju v povolilnem obdobju. Na junijskih volitvah je velika večina občanov potrdila zaupanje levsredinski upravi in novi županji Fulviji Premolin, ki je tako nasledila Borisu Pangercu. Nova uprava brez vsakršnega zastoja nadaljuje nedokončano delo prejšnje in se loteva uresničevanja načrtanega programa za novo mandatno obdobje. Pri tem velja omeniti dosego dokončnega sporazuma med občino in boljunsko srenjo po večletnih pogajanjih, kar je treba oceniti kot nadvse pomembno dejanje po dolgoletnih naporih za konkretno razrešitev vprašanja srenjske imovine v duhu tradicije in pravne gotovosti za obe strani. Doseženi sporazum predstavlja osnovo za dogovore z drugimi srenjami v občini. Druga taka pomembna pridobitev je odobritev oziroma posodobitev občinskega statuta,

ki določa občinske institucije in njihovo delovanje v skladu z novimi pristojnostmi. To je zahtevalo precej potrpežljivega dela v okviru posebne komisije, tako da novi statut odraža gledanja vseh v upravi soudeleženih političnih skupin. Konec junija je bil spopolnjeni statut objavljen v Uradnem vestniku Dežele, in sicer v italijanskem in slovenskem jeziku. Posameznikom pa je njegovo besedilo dosegljivo na spletni strani dolinske občine. Na srečanju se je razvil tudi pogovor o prizadevanju, da bi se vsaj del pripadnikov mlajšega rodu več zanimal za javne probleme in njihovo konkretno reševanje v krajevni stvarnosti. Nikdar ni odveč poudarjati, da politično delovanje pomeni namreč skrb za skupno dobro, za katero bi se morali po svojih močeh in sposobnostih zanimali vsi državljani oziroma občani. O tej problematiki bo poglobljeno razpravljalo tudi prihodnji kongres sekcije v okviru priprav na pokrajinski kongres stranke SSK.

za dolinsko sekcijo SSK
tajnik Sergij Mahnič

Z 2. strani

Mednarodni terorizem...

Kateri pa naj bi bile možne rešitve iz zapletene situacije? Nekateri sugerirajo skupen in odločnejši nastop vseh članic Evropske unije proti terorizmu - ne glede na to, kakšno je stališče posamezne države o ameriški formuli boja proti terorizmu. Drugi predlagajo dialog z uporabi - npr. v Iraku - ki niso nujno tudi teroristi. Vedno več pa je tudi takih, ki odločno poudarjajo, da bilo potrebno najprej prekiniti nasilje, ki podžiga terorizem: v Izraelu z umikom s palestinskih ozemelj in ustanovitvijo palestin-

ske države ob zagotovljeni varnosti Izraela, v Iraku z umikom okupacijskih sil, v Rusiji z dodelitvijo večje avtonomije Čečeniji in drugim kavkaškim republikam itd.; če do tega še ni prišlo, lahko sklepamo, da to preprečujejo določeni partikularni interesi držav ali posameznih hobijev. Vendar je še to pomembno, da je vsaj najširša javnost osveščena o

razlogih za terorizem in o možnih izhodih iz kriz - ter da torej ve, zakaj terorizem v svetu kljub Bushevemu "boju proti mednarodnemu terorizmu" narašča, namesto da bi upadal.

Posvet ob 50-letnici smrti msgr. Ivana Trinka: 13., 15. in 16. oktobra letos

Spodbujevalec spoznavanja in dialoga med kulturami

V sklopu prireditev ob 50-letnici smrti msgr. Ivana Trinka poteka ta teden njemu posvečen posvet. V sredo, 13. oktobra, so v Vidmu že spregovorili o njegovem liku in v veži Palače Antonini-Cernazai (Ul. T. Petracco 8) odprli razstavo, ki bo na ogled do 8. novembra (od ponedeljka do petka od 8. do 19.30, ob sobotah od 8. do 14. ure). V petek, 15. oktobra, bo ob 17. uri v občinski knjižnici Vincenzo Joppi (Trg Marconi 8) odprte razstave "Ivan Trinko". Spregovorila bosta ravnatelj knjižnice Romano Vecchiet in predsednik Kulturnega društva Ivan Trinko Michele Obit. Razstava bo odprta od 15. oktobra do 8. no-

vembra (od ponedeljka do petka od 8.15 do 12.45 in od 15. do 19.10). V dvorani pokrajinskega sveta v Vidmu (Palača Belgrado, Ul. Patriarcato 3) se bo ob 18.30 slavnostno začel posvet z naslovom Msgr. Ivan Trinko (1863-1954) - Spodbujevalec spoznavanja in dialoga med kulturami. Pozdravili bodo predsednik videmske pokrajine Marzio Strassoldo, videmski nadškof Pietro Brollo, koprski pomožni škof Jurij Bizjak. Na temo Po Trinkovi poti bo govoril Viljem Černo. Ob 20.30 bo v cerkvi Marijinega brezmadežnega spočetja (Ul. Treppo 11) koncert glasbene skupine Gallus Consort: izvajali bodo nabožne pesmi Ivana Trinka (Marianna Priz-

zon, Dina Slama, Irena Pahor; na orgle bo igral Lorenzo Marzona). Na bližnjem zavodu Dimesse bodo 15. in 16. oktobra na ogled glasbeni rokopisi Ivana Trinka. V soboto, 16. oktobra, bo v občinski sejni dvorani v Špetru (Ul. Alpe Adria 56) posvet, ki se bo začel ob 9. uri s sprejemom udeležencev. Ob 9.30 je predviden začetek del s pozdravi. Sodelovali bodo Fedora Ferluga Petronio z videmske univerze, ki bo govorila na temo Ivan Trinko prevajalec iz slovenske književnosti, Jože Pirjevec s tržaške univerze bo govoril o prispevku Ivana Trinka k spoznavanju slovenskega in slovenskega sveta, Markus Giger s praške univerze, Miriam Giger s Slovaške akademije znanosti v Bratislavi o korespondenci iz Češke v

zapuščini Ivana Trinka, Giorgio Cadorini (Praški jezikoslovni krožek) o Trinkovih prevodih iz češčine. Ob 11.15 bo Lojzka Bratuž govorila o Trinkovih stikih z Gorisko, Marija Kacin o pomembnosti Trinkove slovnice in njegovi osebnosti v zapisih Antona Kacina, Živa Gruđen na temo Trinko: njegova (in naša) pot k slovensčini, Breda Pogorelec z ljubljanske univerze na temo Simon Gregorčič, Srečko Kosovel, Ivan Trinko - Tri slovenske poezije. Jezikovnoslogovna primerjava. Ob 14.30 bo Branko Marušič z Zgodovinskega inštituta ZRC SAZU - Nova Gorica govoril na temo Pomen Ivana Trinka za slovensko zgodovino, Giorgio Banchig (Združenje Don Eugenio Blanchini iz Čedad) na temo Ivan Trinko in politično-socialna angažiranost katoličanov v Furlaniji v začetku 20. stoletja, Marino Qualizza na temo Filozofija Ivana Trinka: realnost in idealiteta, Igor Jalen s tržaške univerze

na temo Msgr. Ivan Trinko geograf. Predvajali bodo tudi dokumentarec "Ivan" (produkcija KD Ivan Trinko, režija Alvaro Petricig). Franc Križnar z RTV Slovenija bo govoril na temo Ivan Trinko polihistor in glasbenik? O njegovi glasbi v zadnjih 50 letih, Drago Samec (Biblioteka SAZU v Ljubljani) o Trinkovi knjižnici tudi v Biblioteki SAZU, Ivanka Uršič (Pokrajinski arhiv v Novi Gorici) na temo "Pri Pirnovih široko, toplo je ognjišče" - Srečanja Ivana Trinka in Lud-

vika Zorzuta. Sledila bo razprava. Strokovni koordinator posveta, ki ga prireja KD Ivan Trinko iz Čedad pod pokroviteljstvom javnih uprav in v sodelovanju s številnimi ustanovami, je Roberto Dapit. Poskrbljeno bo za simultano prevajanje v slovensčino oz. italijanščino. Informacije oz. tajništvo posveta: Lucia Trusgnach, KD Ivan Trinko, Ul. IX Agosto 8, 33043 Čedad, tel. - faks 0432 731386, mail: kdivantrinko@libero.it.

Burnjak 2004

V Gorenjem Tarbiju (Tribil Superiore) bo v nedeljo, 17. oktobra, potekal letošnji Burnjak. Začel se bo ob 9. uri s pohodom na Hum. Ob 9.30 bodo otroci sodelovali pri pobudi Pobarvajmo vas. Ob 11.30 bo maša s procesijo, pri kateri bo pel pevski zbor Rečan. Ob 13. bo trenutek družabnosti s kosilom za vse udeležence. Ob 14.30 bodo predstavili zgoščenko z naslovom Substrati pevske skupine Beneške korenine, ob 15.15 bo sledil koncert, ki ga bo oblikoval Oktet Vrtinca iz Nove Gorice. Na razpolago bodo kostanji, rebula in prijetna družba ob igranju harmonik. Poleg tega se bodo obiskovalci lahko zaustavili ob sejmu izdelkov in pridelkov Nadiških dolin, ogledali si bodo lahko razstavo predmetov prve svetovne vojne "Poti miru", ki so jo odprli 9. oktobra.

Katoliška Cerkev pričakuje od nove vlade normalizacijo odnosov v duhu evropskih standardov

Janez Janša se pogaja za trdno koalicijsko podporo v parlamentu

V slovenski politiki potekata dva procesa hkrati. Predstavniki strank razčlenjujejo vzroke poraza LDS na državnozborskih volitvah, pri čemer premier Anton Rop in ministri v njegovi vladi niso dovolj stvarni. Po njihovih trditvah je dosedanja koalicija pod vodstvom LDS veliko dosegla pri utrjevanju demokratične države, omogočila pa je tudi občutno povečanje blaginje v Sloveniji. "Ker pa naši državljani želijo in pričakujejo še hitrejšo izboljševanje življenjskih razmer, so podprli obljube in zagotovila opozicije, zlasti Slovenske demokratske stranke, ki pa niso uresničljivi", je dejal predsednik vlade in LDS na soočenju z Janezom Janšo in Andrejem Bajukom na državni TV. Torej ni priznal napak in pomanjkljivosti dvanajst let dolgega vladanja, ki je bil glavni vzrok volilnega preobrata, v katerem je bila LDS največja poraženka. Stranke "pomladanskega trojčka, SDS, Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, in SLS", so odločno protestirale zoper trditve Antona Ropa in ministra za gospodarstvo Mateja Lahovnika, češ da zmagovalci volitev sploh nimajo dovolj izkušenih strokovnjakov, da bi lahko uspešno upravljali Slovenijo, zaradi česar "bodo sedanjo vladno morali poklicati nazaj."

Oglasil se je predsednik prejšnjih vlad in sedanjí predsednik države, dr. Janez Drnovšek. V pogovoru za osrednji slovenski časnik Delo, ki je bil objavljen v soboto,

9. t.m., je menil, "da bo dovčejšnja največja vladna stranka poslej v opoziciji "prečistila svoje vrste" in da jo bodo "zelo verjetno" zapustili številni takšni ljudje, ki so se obežali nanjo za-

radi takšnih ali drugačnih prednosti in priložnosti, za katere so mislili, da jih v LDS lahko dobijo." O razlogih, zakaj je LDS na volitvah izgubila prvo mesto, pa je dejal, "da se mu zdi, da je LDS v drugi polovici mandata prepustila sredinski prostor demokratični stranki Janeza Janše in se preveč prepustila smeri ZLSD ali smeri socialdemokracije. Tako je pravzaprav pustila sredinski prostor prazen. Janša in njegova demokratska stranka pa sta bila v zadnjih mesecih bolj zmerna in sta na ta način lažje zasedla ta prostor. Poleg tega dvomim, da je LDS koristilo obračunavanje oziroma razhod s koalicijsko SLS, pol leta pred volitvami, in razhod z Dimitrijem Ruplom,

dva meseca pred volitvami", je opozoril predsednik v omenjenem intervjuju. Direktor Družine, slovenskega verskega tednika, dr. Janez Gril, je v komentarju, objavljenem v

svetljenstva naprej." Janez Janša, predsednik SDS, zmagovalke volitev, je medtem pričel pogovore s predstavniki drugih političnih strank o možnosti, da bi vladno oblikovali na podlagi širše koalicije. T.i. pomladne stranke imajo v državnem zboru skupaj 45 glasov, kar je premalo za vladno, ki bi jo Janez Janša sestavil. Možni mandatar za oblikovanje vlade je 7. t.m. na komercialni televiziji POP TV dejal, da pomladnikov večina enega, dveh ali treh glasov ne bi zadovoljila. Čedalje več incidentov v Piranskem zalivu

V Piranskem zalivu se incidenti nadaljujejo. Hrvaške ribiške ladje pogosto love v slovenskem teritorialnem morju, pri čemer jih varujejo čolni njihove pomorske policije. Slovenska policija odgovarja medlo in negotovo. V četrtek, 7. t.m., je v Piranski zaliv priplula celo hrvaška vojna ladja, nad njo pa je letal hrvaški helikopter. Odzval se je slovenski zunanji minister Ivo Vajgl, ki je z omenjeno provokacijo seznanil zunanje ministre drugih držav članic EU.

V odnosih med Slovenijo in Hrvaško se je premaknilo vsaj to, da Zagreb ne zahteva več mednarodnega razsodišča (arbitraže), ki bi odločilo o kopni in morski meji med državama, temveč predlaga obnovo pogajanj med vladama. V Zagrebu se tudi zavzemajo, da bi pogovore oz. pogajanja čimprej obnovili.

Marijan Drobež

Odprtje ob pričetku novega akademskega leta v novogoriški Politehnik

Šola za slovenske študije Stanislava Škrabca

V Politehniku, visokošolski izobraževalni in znanstvenoraziskovalni ustanovi v Novi Gorici, bodo v ponedeljek, 18. t.m., ob 18. uri, slovesno otvorili novo akademsko leto 2004/2005. Slovesnosti naj bi se udeležilo okoli sto predstavnikov javnega, kulturnega in političnega življenja, znanstvenikov in univerzitetnih učiteljev. Osrednji dogodek ob začetku novega akademskega leta bo odprtje šole za slovenske študije Stanislava Škrabca (naj-

večjega slovenista v 19. stoletju, ki je 42 let živel in deloval v frančiškanskem samostanu na Kostanjevici), Univerzitetni študijski program slovenistike. Slednja je veda o slovenskem jeziku in književnosti, ki so jo posebej začeli gojiti v zadnji tretjini 19. stoletja na univerzi v Gradcu. Program je bil pripravljen že leta 2002, Svet za visoko šolstvo v Sloveniji pa ga je potrdil lani. Predmetnik oz. program je pripravila skupina strokovnjakov s področja slovenistike in sorodnih ved. Pri tem so največji del priprav opravili prof. dr. Zol-

tan Jan, akademik dr. Matjaž Kmecl in zgodovinar dr. Branko Marušič. Študij na Politehniku se bo od klasičnega univerzitetnega programa razlikoval po tem, da bo zastavljen predvsem kot raziskovanje jezikovnih in literarnih vprašanj. Študentje bodo skupaj s profesorji raziskovali tudi jezikovne in kulturne stike med slovensko in romanskimi kulturami. Med predmeti bodo tudi študij književnosti Slovencev v Avstriji, slovenske književnosti v Italiji in seznanjanje s furlanskim jezikom. V prvem letu po usta-

novitvi bo šolo za slovenske študije Stanislava Škrabca, Univerzitetni študijski program slovenistike, obiskovalo 36 študentov. Po večini prihajajo iz Primorske, ena študentka je iz Gorice, ena pa iz Trsta. Študij bo trajal osem semestrov. Diplomati bodo dobili naziv univerzitetni diplomirani slovenist oz. slovenistka. Diploma bo omogočala zaposlitev na raznih področjih, kjer je potrebno znanje slovenskega jezika in književnosti na visoki kakovostni ravni. Usklajevalka programa dr. Aleksandra Bizjak iz Inštituta za slovenski jezik v Ljubljani je v pogovoru za naš časnik povedala, da bo v letošnjem prvem letniku omenjene šole poučevalo 16 univerzitetnih učiteljev.

Mestna občina Nova Gorica in občina Šempeter-Vrtojba

V parlamentu brez poslanca

Po neuradnih, vendar zanesljivih podatkih v Mestni občini Nova Gorica in v občini Šempeter-Vrtojba, na državnozborskih volitvah v nedeljo, 3. oktobra, ni bil izvoljen noben poslanec. Razočaranje zlasti obeh na tem območju vodilnih političnih strank, LDS in ZLSD, je veliko, bolj zadovoljni pa so v SDS, saj so kandidati te t.i. Janševe stranke prejele precejšnje število glasov. Pri tem omenjamo, da je volilce v omenjenih dveh občinah v vseh letih samostojne Slovenije zastopal Borut Pahor iz ZLSD, ki je sedaj evropski poslanec. V volilnem okraju Nova Gorica I. je največ glasov, 4167, prejela mestna svetnica Jana

Gerbec, kandidatka SDS. Drugo mesto z 2946 glasovi je dosegel Zlatko Marušič, župan občine Miren-Kostanjevica in kandidat LDS. Na tretje mesto po številu glasov, dobil jih je 1854, se je uvrstil novogoriški župan Mirko Brulc, za katerega so pričakovali, da bo v novem mandatu parlamenta nasledil predsednika ZLSD Boruta Pahorja. Marija Osvald iz Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke je na volitvah zbrala 1441 glasov, ustanovitelj in prvi direktor družbe za igralništvo, hotele in turizem, Danilo Kovačič, ki je kandidiral na listi Slovenija je naša, pa je dobil 831 glasov. Med bolj znanimi osebnostmi, ki so kandidirali na območju volil-

nega okraja - vseh kandidatov je bilo 19 - omenjamo še nekdanjega novogoriškega župana Rudija Šimaca. Kandidiral je na listi Stranke slovenskega naroda, prejel pa je 202 glasova. Tudi na območju volilnega okraja Nova Gorica II., ki je vključeval Šempeter pri Gorici z okolico, je največ glasov prejel kandidat SDS, Luka L. Gabrijelčič. Zbral jih je 3194. Tomaž Vuga, minister v zadnji t.i. Šinigojevi vladi v prejšnjem režimu, je kandidiral na listi LDS in je dobil 2758 glasov. Župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc je z 2718 glasovi dosegel tretje mesto. Na razmeroma visoko četrto mesto po številu glasov se je uvrstil že omenjeni Danilo Kovačič. Zanj je glasovalo

1128 volilcev. Bolj so zadovoljni v drugih občinah na Goriškem, kjer so izvolili poslance. V enajstem volilnem okraju, ki je obsegal območje Ajdovščine, sta bila izvoljena kar dva: Andrej Bajuk, predsednik stranke Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka, ter diplomirana teologinja in TV voditeljica Eva Irgl, ki je kandidirala na listi SDS. V Idriji sta bila izvoljena Samo Bevk iz ZLSD in dr. Janez Podobnik, predsednik SLS. Dva poslanka sta bila izvoljena tudi v volilnem okraju Tolmin, ki je obsegal celotno Posočje. To sta primarij dr. Vasja Klavorn, ki je bil kandidat Demokratske stranke upokojencev (Desus) in Danijel Krivec, kandidat SDS. Slednji je dobil kar 3774 glasov, kar je bilo največje število v Posočju.

Kratke

Deset let dela za novo knjigo o znamenitem Solkancu Andreju Komelu

Znani slovenist dr. Tomo Korošec, sicer profesor na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, je v Laškem predstavil knjigo z naslovom "Andrej Komel, pl. Sočeban". Gre za razčlenitev osebnosti znamenitega Solkanca, častnika avstrijske vojske in utemeljitelja slovenskega vojaškega izrazoslovja. Po njem so poimenovali tudi ulico v rojstnem kraju.

Rojen je bil 3. oktobra 1829 v Solkanu, umrl pa 12. novembra 1892 v Gradcu. V avstrijski vojski je dosegel velike časti in visoke položaje. Prevajal je vojaške učbenike ali pisal nove. Njegove knjige so večinoma dvojezične, desne strani so napisane v slovenskem jeziku, leve pa v nemščini. Sestavljene so v obliki vprašanj in odgovorov ter imajo dodane tehnične slovarčke. Vse knjige je sam založil. 30. oktobra 1879 mu je cesar podelil plemstvo in izbral si je naslov Sočeban. Marca 1886 je stopil v pokoj kot častni major.

Avtor je omenjeno delo pisal kar deset let. Veliko gradiva je dobil iz avstrijskih vojaških virov, kjer hranijo tudi razne zemljevide in druge podatke o znamenitem Solkancu. Dr. Tomo Korošec je ob predstavitvi knjige v Laškem dejal, "da je bil Komel zanj velika uganka in hkrati izziv. Imel sem se za učenega, vendar sem ugotovil, da o njem ne vem skoraj nič, pač pa ga mnogo bolj kot mi častijo sosede, Avstrijci."

Knjigo o utemeljitelju slovenskega vojaškega izrazoslovja, Andreju Komelu, plemenitem Sočebanu, bodo kmalu predstavili tudi v Novi Gorici.

Gorski reševalci našli truplo alpinista Tineta Miheliča

Pripadniki gorske policije in gorske reševalne službe so po treh dneh iskanja po poročanju Slovenske tiskovne agencije v sredo, 6. t.m., v Pihavcu nad Luknjo nad dolino Vrat našli truplo 63-letnega alpinista Tineta Miheliča. Vzrok smrti slovitega slovenskega gornika sicer za zdaj še ni znan, vendar pa prve ugotovitve kažejo, da priznani alpinist ni umrl zaradi poškodb pri padcu.

Tine Mihelič je v soboto, 2. t.m., odšel v dolino Vrat, kjer so reševalci tudi našli njegov avtomobil, nato pa se je za njim izgubila vsaka sled. V ponedeljek, 4. t.m., pa se je sprožila obsežna iskalna akcija, v kateri je sodelovalo približno 30 pripadnikov gorske policije in gorske reševalne službe. Mihelič je bil avtor nekaterih najuglednejših planinskih in plezalnih vodnikov v Sloveniji, ki jih cenimo in poznamo tudi pri nas.

V galeriji Frnaža v Novi Gorici razstava slik umetnika Marjana Miklavca iz Sežane

V galeriji Frnaža v Novi Gorici so 6. t.m. pod okriljem in v organizaciji Krajevne skupnosti odprli razstavo del slikarja Marjana Miklavca iz Sežane. Gre za enega od bolj znanih in vidnih kraških slikarjev. Je tudi eden izmed tistih redkih umetnikov, ki v slogu poetičnega realizma slika značilno kraško pokrajino, s poudarkom na arhitekturi in etnološki dediščini starih obrti. Za svojo pripoved je namenoma izbral akvarelne barve, ker z njimi odgovarja doživetjem in temati.

Slikarja je na otvoritveni slovesnosti predstavil dr. Stanislav Renčelj iz Sežane. Razstava del likovnega umetnika Marjana Miklavca v galeriji Frnaža bo odprta do konca oktobra.

Nova Gorica / Festival etno, blues in world glasbe September tris

Kulturni dom v Novi Gorici vsako jesen pripravlja zanimiv minifestival Septembris, ki poslušalcem ponuja predvsem etno, blues in world glasbo. Letošnji program (festival je potekal od 23. do 25. septembra) je bil dokaj raznovrsten. Uvodni koncert je pripadal znanemu slovenskemu "nergaču" in ostremu kritiku družbenih razmer Janiju Kovačiču. Poslušalce je presenetil s kombinacijo, ki za tovrstno glasbo ni prav pogosta - njegovo petje/recitiranje je spremljal godalni kvartet. Vsebinsko se Kovačič navezuje predvsem na tradicijo bluesovsko-protestniške šole, ki v navezi s šansonom učinkuje predvsem v vsebinsko, sporočilno komponento. Kljub mnogim pikrim in kritičnim tematikam poslušalce spravi v dobro voljo način izvajanja, ki je pogosto začinjen s humorjem, sarkazmom in iskristovostjo. Zelo duhovit večer so zavzeto spremljali tudi dijaki ajdovske gimnazije in Jani Kovačič, ki opravlja poklic profesorja filozofije v Ljubljani, jih je brez večjih težav uspel motivirati za spremljanje celo resnobnejših tem. Na drugem večeru, organizatorji so ga prepustili etno glasbenikom, se je najprej predstavila odlična italijanska skupina Taximi, ki izvaja predvsem skladbe s področja Balkana. Harmonikar Romano Todesco, vodja ansambla, je zbrane mu občinstvu zanimivo komentiral nastanek posameznih skladb, obenem pa suvereno vodil ansambel v skupinskem muziciranju. Temelj njihovega izvajanja je vedno nek ljudski motiv, ki pa ga glasbeniki v ekstatičnem zanosu nadgradijo z improviziranjem. Ugotovimo lahko, da to počnejo na vrhunski ravni in v duhu ljudske glasbe, za katero so značilni predvsem bogati ritmični vzorci in temperamentna izvedba. Četrtno večer je s šarmom in izvajalsko vohemenco nadgradil še francoski kitarist španskega porekla Serge Lopez. Flamenko je gorel kot bakla, pred poslušalci se je razprostiralo pisano glasbeno bogastvo Andaluzije in vroča kri glasbenega izročila Španije je navdušila Novogoričane. Sklepni večer Septembris so za popolnili zvoki bluesa. Tradicionalno sklepno dejanje je bilo najbolj "populistično". Blues je tokrat odzvanjal v rockerski izvedbi, uspešno pa sta nastopila belgijska skupina Blues Lee in odlični trio angleškega kitarista in pevca Gwyna Ashtona. **Jože Štucin**

SNG Nova Gorica na Borštnikovem srečanju

Ansambel Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica bo v petek, 15. t.m., odigral na Borštnikovem srečanju v Mariboru Beckettovo delo Čakajoč Godota v režiji Vita Tauferja. V torek, 19. t.m., pa se bo istega tekmovalnega srečanja udeležil s Cankarjevo dramo Pohujšanje v Dolini šentflorjanski v režiji Diega de Bree. Obe predstavi je za BS izbral letošnji selektor Marko Sosič. SNG Nova Gorica je v sredo, 13., in četrtek, 14. t.m., gostovalo z absurdnim Beckettovim prikazom Čakajoč Godota v Kulturnem centru L. Bratuž za naše višješolce in srednješolce v abonmajih Goriškega vrtiljaka Moje gledališče in Abonma za mlade.

V soboto, 16. oktobra, odprtje novih prostorov v ul. III Armata v Gorici

Mehanik Marko Lutman odpira novo delavnico

Če se malo ozremo okrog sebe, lahko - žal - ugotovimo, da ni vsem ljudem dano se poklicno ukvarjati z nečim, kar jih veseli in kar delajo z veseljem. Kdor pozna Marka Lutmana iz Gorice, pa dobro ve, da je to eden tistih srečnežev, ki mu je bilo to dano.

Že od malih nog se je podil po očetovi mehanični delavnici v ulici Faiti v Gorici, kamor zahaja veliko naših ljudi in drugih znancev, saj so vedno polni dela. "Že kot otrok sem ves svoj prosti čas in tudi počitnice preživljal v očetovi delavnici," nam je povedal Marko, ko smo ga prejšnji teden obiskali na delu. Star je trideset let, že vsaj dvajset let pa "se vrti" okrog avtomobilov in traktorjev, jih odkriva, spoznava in popravlja. Očetu Borisu, ki je v ul. Faiti - nedaleč od goriške kapucinske cerkve - začel delati leta 1978, je v časih, ko je še študiral, pomagal po svojih močeh, nato polno zaposlen, od leta 1999 dalje pa je vodenje in upravljanje mehanične delavnice prevzel on; oče mu še vedno stoji ob strani in je s svojo večdesletno izkušnjo gotovo dragocena opora. Čeprav je naloga gotovo zahtevna, je Marko nima za breme, saj opravlja poklic z veliko ljubeznijo in predanostjo.

Sedaj obrača stran v svojem življenju in pred njim se odpira novo poglavje. **V soboto, 16. oktobra, ob 11. uri** bodo namreč praznično odprli in predali namenu novo mehanično delav-

nico ob koncu ulice Terza Armata, blizu Shopping centra oz. trgovine, kjer prodajajo ladje. "Od goriške občine smo odkupili kos zemlje, počasi smo dogradili novo poslopje in končno smo prišli do konca del," nam je navdušeno povedal. "Imeli bomo skoraj 300 kvadratnih metrov površine; sedaj jih imamo na razpolago dosti manj. Zato mislim, da bomo lahko delali drugače, z večjo udobnostjo."

Tudi poklic mehanika se s časom spreminja. Ker ga Marko opravlja že dvajset let, smo ga vprašali, kakšne izkušnje ima glede tega. "Avtomobili so se spremenili, prav tako delo z njimi. Vnešene je bilo vedno več elektronike." Marsikdo s kančkom nostalgije obžaluje, da ni več tako zanesljivih avtomobilov, kakršni so bili nekdaj...

"Pred leti si z avtom vedno prišel domov; tako ali drugače si si pomagal. Če se pa zdaj avto ustavi, se ustavi in ga ne premakneš. Popravljamo tudi traktorje in kmečke stroje; tudi pri njih se stvari, sicer počasneje, spreminjajo." Mehanična delavnica, in kdor dela v njej, morata stopati v korak s časom; zato je pomembno biti pozorni do novosti in nabavljati sodobne aparature, opremo in orodje. "Tudi tečaji so pomembni," nam je povedal Marko, ki se v svojem poklicu redno izobražuje na tečajih blizu in daleč. Za učinkovito in uspešno delo je namreč znanje gotovo potrebno; če pa je srce, je to samo še dodana vrednost.

DD

Ljudje z motnjami v duševnem razvoju

Slovesnost ob 25. obletnici Varstveno delovnega centra Solkan

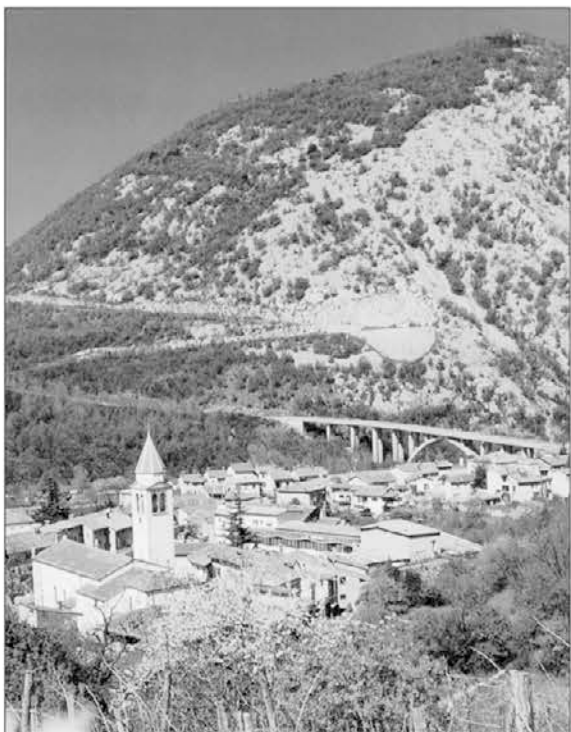
Veliki dvorani mestne občine Nova Gorica je zadnji četrtek v septembru potekala slovesnost ob 25. obletnici Varstveno delovnega centra Solkan, ki ga obiskuje 33 oseb z motnjami v duševnem razvoju, deluje pa v okviru novogoriškega centra za socialno delo. Slovesnosti se je udeležil tudi minister za delo, družino in socialne zadeve Vlado Dimovski, ki je ob tem povedal, da je bil v Sloveniji v zadnjih štirih letih na področju razvoja varstveno delovnih centrov narejen velik korak naprej, saj so se kapacitete v omenjenih centrih povečale kar za 500 mest. V 40 varstveno delovnih centrih na 128 lokacijah po vsej Sloveniji je trenutno prostora za 2700 oseb z motnjami v duševnem razvoju, kar po ministrovih besedah Slovenijo uvršča v sam evropski vrh.

V Varstveno delovnem centru Solkan, ki je kot prvi na Goriškem začel svoje delovanje 1. septembra 1979, je trenutno 33 varovancev in varovank, ki jim pri delu pomaga pet zapos-

lenih. Dva dni pred slovesnostjo so v centru pripravili dan odprtih vrat, na katerem so obiskovalcem predstavili center in dela, ki jih v njem opravljajo. V letošnjem letu

novšček, ki je na slovesnosti na kratko predstavila tudi zgodovinski razvoj solkanskega Varstveno delovnega centra, je povedala, da so se v zadnjem času povezali s podobnim centrom onkraj meje. Izpostavila je tudi pomen dela številnih prostovoljcev, ki vsakodnevne obiskovalce centra spremljajo pri programih vseživljenjskega učenja, pri raznih športnih in rekreativnih aktivnostih, pri glasbeni dejavnosti in na številnih izletih. Novogoriški župan Mirko Brulc je povedal, da so v Novi Gorici ponosni na to, kako dobro skrbijo za ljudi s posebnimi potrebami, pri čemer je omenil Don Pierinovo Skupnost Srečanje na Kostanjevici, delovanje Dnevnega centra Šent in Združenja Ozara, ki je prav pred nekaj dnevi v Novi Gorici odprlo svojo prvo stanovanjsko skupino na severno Primorskem. Napovedal je tudi skorajšnji začetek gradnje novih prostorov Varstveno delovnega centra ob gasilskem domu v novi Gorici, kjer bodo nove delavnice; pa tudi bivalne prostore za ljudi z motnjami v duševnem razvoju bodo zgradili že v letu 2006 oziroma 2007.

Nace Novak

jim je proizvodna dela odstopilo dvanajst podjetij in podjetnikov iz Goriške, za katere so varovanci centra sestavljali skatle, ravnali ščetke, natikali vzmeti, sestavljali zaskočne obročke, lepili kode na darilni papir, pripravljali cvetje za sušenje in podobno. Direktorica Centra za socialno delo Nova Gorica Ivanka Dr-

Ne samo športna regata

36. barkovljanka prinesla v Trst nov zagon gospodarstvu

V prejšnjem tednu je bila v Trstu tradicionalna regata barkovljanka. Letos je potekala že šestintrideseti po vrsti in je privabila v Trst številne jadrance in še bolj številne radovedneže, ki so si najbolj množično regato v Sredozemlju ogledali kar z obale ali s Krasa. Tudi letos je pri regati sodelovalo rekordno število jadrnic in jadralcev, kar je privabilo v Trst približno 150.000 obiskovalcev, ki so ostali v Trstu vsaj cel vikend, samo v nedeljo pa je prišlo v Trst kakih 250.000 radovednežev. Mimo športnega uspeha pa je regata prinesla v Trst veliko dela na najrazličnejših področjih. Če pogledamo še same vpisnine, lahko ugotovimo, da so organizatorji unovčili približno 140 tisoč evrov za vpisnine. Tako ocenjujejo, da je obseg prodaj v najrazličnejših sektorjih prinesel v Trst približno 15 milijonov evrov. Najbolj zadovoljni so gostinci, saj so razni jadranci že zdavnaj rezervirali vseh 8773 hotelskih ležišč, ki so v Tržaški pokrajini. Istočasno pa so zabeležili tudi zelo veliko prisotnost turistov v Gradežu, Lignanu pa tudi v Sloveniji in celo na Hrvaškem. Ocenjujejo, da so bile ob koncu tedna zasedene vse hotelske zmožljivosti tja do Ro-

vinja. Ocenjujejo, da je povprečni turist porabil v dveh dneh, ko je bil v Trstu zaradi barkovljanke za nočitev, hrano in nakupovanje približno 260 evrov. Poleg gostincev in

nesle v Trst veliko oseb in s tem veliko dela za gostince. Veliko uspeha pa so imeli tudi enogastronske stojnice, ki so ponujale najrazličnejše dobrote od tipičnega medu iz

Foto Kroma

trgovcev pa so zelo zadovoljni tudi pri podjetjih, ki nudijo storitve jadrnicam. V dneh pred barkovljanko se je povpraševanje po tovrstnih storitvah povečalo za 40%. Ta sektor šteje trenutno približno 50 podjetij, ki zaposlujejo skupno 300 oseb. Podjetniki so bili zelo zadovoljni tudi z uspehom sejma navtične opreme, ki se je odvijal na nabrežju. Razstavljalo pa je 120 podjetij. Tudi vse spremne prireditve od barkovljanke za najmlajše do glasbenih prireditev so pri-

Gročane do še toplega pršuta. Seveda pa so z organizacijo tako množične regate povezani tudi številni stroški. Za organizacijo izključno športne manifestacije so porabili kar 300 milijonov evrov, za vse spremne prireditve pa so porabili okoli milijon evrov. Pri tem so lahko organizatorji računali na prispevek številnih sponzorjev od zasebnih podjetij do Dežele Furlanije-Juljske krajine in tržaške trgovinske zbornice.

Mara Petaros

Ruralia 2004

Običajni oktobrski goriški enogastronski salon Ruralia se letos predstavlja z nekaterimi novostmi, s katerimi želijo prireditelji še izboljšati svojo že uspešno ponudbo. Od 14. do 17. t.m. bodo namreč v prostorih obnovljenega sejmišča (Azienda Fiere) potekale kar tri pobude: poleg omenjene, letos 7. izvedbe Ruralie še 4. vsedržavna izvedba razstave starih in avtohtonih vin Vinum Loci in pa 11. salon trtnih sadik

renskega oz. Jadranskega morja, udeležili se bodo lahko tudi raznih posvetov o vinarstvu, čebelarstvu itd. Skratka: priložnosti je za vse okuse, vstop pa je prost!

Skrb za okolje

V Gorici se pojavljajo ekološki otočki

V poletnem času je družba IRIS (Isontineta integrirane e servizi) uredila prvo odkupno postajo za odpadne surovine na ploščadi nasproti osnovne šole v Stražičah. Potem ko se je v preteklih letih vendarle pokazalo, da so ljudje razvili ekološki čut za okolje in se je dovolj uveljavilo načelo ločenega zbiranja odpadkov, se tudi v našem mestu začnajo pojavljati "ekološki otočki". S septembrom je torej pričelo delovati prvo tako zbiralno mesto, kjer so nameščeni večji kontejnerji za ločeno zbiranje odpadnih surovin. Ob vходу je kot zanimivost zapisano, da je postaja nastala z reciklažo 186.000 steklenih in plastičnih posod in 650.000 nakupnih vrečk. Odpadke sprejema uslužbenec omenjene družbe vsak delavnik popoldne od 14. do 20. ure, ob sobotah pa ne prejema odpadkov od 8. do 20. ure. Če odpadke oddamo med tem obratovalnim časom, se nam elektronsko zapišeta v

pomnilnik vrsta in teža oddane blaga. Potrebno je imeti pri sebi ali vsaj poznati davčno številko osebe, na katero je v družini naslovljen davek na smeti. Vsakokrat se količina oddanih odpadkov sešteje prejšnji, tako da bo goriška občina na osnovi teh števil lahko izračunala temu primeren odbitek pri davku na smeti. Možno je prinašati odpadke tudi izven omenjenega urnika, vendar v tem primeru nimamo pravice do bonusa. Znotraj otočka so nameščeni kontejnerji za umetne mase ali plastiko, papir, pločevinke in steklo. Med plastiko prištevajo razne plastenke in plastične embalaže iz živilske industrije, gospodinjstva in kozmetike, druge plastične posode manjših dimenzij ter najlonske vrečke in folije. Odpadni materiali naj bi bili po možnosti čim bolj čisti. Ne sprejemajo odpadkov iz polistirola. Med papir sprejemajo časopise, revije in zvezke ter čiste papirnate konfekcije za

prehrano. Na zbiralnem mestu bomo papir razdelili od embalažnih kartonov. V zbiralnik za pločevinke lahko damo poleg le-teh še razne konzervne škatlice, tudi te čiste. V kontejnerje za steklo lahko odvržemo steklenice in razne steklene posode, tudi kuhinjske, ne smemo pa odvreči keramičnih predmetov, žarnic in neonk. Na tem zbiralnem mestu ni mogoče oddati niti velikih kosovnih odpadkov (bela tehnika) in rastlinskih delov ter drugih, za katere so predvideni posebni zbiralniki v mestu (zdravila, motorna olja, baterije). V tem letu bodo odprli še dva tovrstna ekološka otočka, naslednje leto pa se jim bo pridružilo v raznih predelih mesta še sedem. Sproti bodo z naših ulic izginjali, končno, razni manjši zbiralniki in smetnjaki in naše mesto bo nedvomno pridobilo na estetskem videzu in higieni. Odkupne postaje za odpadne surovine se v našem mestu, in v tej državi sploh, ureničujejo z veliko zamudo glede na tujino, kjer imajo že utečeno prakso za recikliranje, ko pa je že tu ena, poskrbimo za odvoz odpadkov na pravo mesto!

HD

Potovanje Prosvetnega društva Rupa-Peč v Toskano in Emilijo

Izlet za ljubitelje umetnosti in znanosti (2)

Zelo zanimivo je tudi gledališče Farnese (1618), zgrajeno povsem v lesu znotraj palače "Pilotta", sedež mestnega muzeja. Danes je gledališče zaradi varnostnih predpisov neuporabno. Drugi biser mesta je veliki trg s stolnico, škofijo in krstnico (12. stol.). Vse je mogočno: notranjosti so bogato okrašene (Benedetto Antelami) s freskami, kipi, reliefi. Prihod po mestu je bil zelo prijeten. Mimogrede smo si ogledali še zanimivo sončno uro in velik mestni park, skozi katerega kolesarijo in pešačijo vseprek, saj je promet v mestu zelo omejen.

Ker smo prvi dve noči prespali v Salsomaggiore, znano starodavno termalno središče, smo si bežno ogledali tudi glavno poslopje (1883) in enega od prvih izvirov.

Šli smo še do Castell'Arquata, mesteca blizu Piacenze. Na griču je bil nekoč rimski "castrum", pozneje komuna, kjer so izmenoma gospodovali Visconti, Sforza, Borromeo. Sprehodili smo se med dobro ohranjenimi

opečnatimi hišami (občinsko palačo, utrjenim stolpom) ter stopili v romansko cerkev Vnebovzete (1122). Notranjost je v obdelanem kamnu, posebnost pa je dobro ohranjeni krstni kamen iz 8. stol.

Pred povratkom v Salsomaggiore pa je bil še obvezen postanek za nakup parmezana, salam, olja in vina.

Naslednji dan smo se pa peljali proti jugu. Pot se je vila gor in dol med griči, hribi in prelazi. Bili smo nedaleč od morja, naš cilj pa je bilo najprej mestoce Bardi s svojim gradom na skalnatem griču (10. stol.). Večkrat je menjal lastnika, najbolj pa je zaslovel zaradi prikazni, ki kroži tod. Legenda pravi, da sta tu dočkala tragično smrt zaljubljenca Moroello in Soleste. Žalostni Moroello še danes tava med grajskimi stenami: posebni aparati so namreč posneli čudno figuro, ki ima značilnosti nekdanjega lastnika gradu.

Po dobrih 100 km čez Apuanske Alpe smo prišli v Carraro, znano zaradi marmorja. Tu so hribi za mestom povsem preriti; vijuga-

sta cesta pelje visoko navzgor, od koder prevažajo v dolino kose marmorja najrazličnejših vrst. Dohod v središče kamnoloma je speljan skozi dolg predor. Pred prihodom v hotel v Pescii (blizu kraja Collodi, kjer je nastal Ostržek) smo si v Pizi bežno ogledali znani nagnjeni stolp, stolnico in krstnico - vse le od zunaj, ker je bila že pozna ura. Predzadnji dan nas je presenetilo mesto Lucca. Nastalo je že v dobi Etruščanov in se nato razvijalo pod Rimljani, Langobardi do komune. Danes je Lucca razdeljena v stari in novi del. Staro mesto je obdano s 4,5 km dolgim obzidjem-nasipom, kjer so lepo urejeni široki drevoredi in zelenice, dostop v center je možen skozi različna vrata. Novejši del se je razvil izven obzidja. V starem delu vidimo ozke ulice z lepimi srednjeveškimi in romanskimi palačami in kar nas preseneča: tu je 100 cerkev in nešteto stolpov do 50 m visokih. Na njih raste drevo, grmičevje ali pa je vgrajena ura. Nekatere stolpe so zaradi stanovanjske stiske znižali in preuredili v stanovanja. Med ozkimi ulicami pa se odprejo nenadoma široki trgi s

pomembnimi palačami in prekrasnimi cerkvami kot sv. Janeza, sv. Frediana, stolnica in cerkev nadangela Mihaela. Ti dve cerkvi sta v celoti iz belega marmorja in zelo bogato okrašeni. V stolnici, posvečeni sv. Martinu, je znana kapela s Svetim Obličjem: to je leseno razpelo iz 12.

stol., eno izmed najlepših v Italiji. Posebnost zase pa je ostanek rimskega amfiteatra: v notranjosti so zgradili hiše, na sredini pa je tržnica, občasno prirejajo tukaj razstave. Skozi mesto teče reka Serchio, ki ima dve veji: ena prihaja s hriba Prato, druga s Pisanina. Znana je dolina Garfa-

gnana: pokrajina je zelo različna, zdaj divja, zdaj mila, polna naravnih lepot. V Borgo a Mozzano je čez reko zgrajen most Maddalena ali Hudičev most (14. stol.) iz sivega kamna, ta ima štiri neenakomerne oboke, največji meri okrog 37m. Je zelo zanimiva turistična točka, namenjena samo pešcem. Vredna je ogleda.

ln že je prišel dan vrnitve, a v sončnem jutru nas je pričakala prekrasna pokrajina Toskane: vse naokrog so se raztezali oljčni nasadi in vinogradi. Med tem zelenjem stoji nad mestecem Vinci rojstna hiša velikega vsestransko uspešnega znanstvenika in umetnika Leonarda, v mestu samem pa je v gradu-

utrdbi stalna razstava mini-izdelkov Leonardovih načrtov: kolo, top, helikopter, na glavnem trgu pa konj v bronu.

Še daljši postanek za okusno kosilo med vinogradi v deželi "chiantija". Izlet se je zaključil v pričakovanju, da bomo tudi prihodnje leto doživeli še kaj lepega in zanimivega v spremstvu zgovorne in prijazne gospe Patrizie.

/konec
KP

Med bogatimi darovi, ki jih vsako leto neutrudno troši zlata jesen, se je znašla tudi druga, oktobrska številka Pastirčka, ki je kljub svojim 59 letom zmeraj bolj veder, razigran, zvedav in igrivo poučen, tak, da ga z veseljem prelistavajo mali in večji prstki. Ker je mesec oktober posvečen misijonom, je Pastirček svojo uvodno besedo prepustil papeževi spodbudi, ki pravi, da otroci lahko veliko storijo za svoje vrstnike v misijonih; ti potrebujejo našo podporo za znosnejši življenjski vsakdan. Tako bodo tudi ti malčki lahko brezskrbno občudovali luno, zvezde in sonce, ki jih je Bog tako čudo-

Druga številka Pastirčka Igrivo in raznoliko branje za male in velike

vito ustvaril, kot zgovorno kaže svetopisemska pobarvanka, namenjena malim risarjem, katerim se predstavljajo tudi gasilec v rubriki Ko bom velik in vila Cirila ter skrat Kosmat, ki sta se tokrat podala v gozd po gobe. Z rahlo otožnostjo se Urška in Luka v pisni dopolnjevanji poslavljata od ljubkih lastovic, ki se bodo k nam vrnile šele spomladi. Pikapolonica pa ne bo pričakovala pomladi ob iskanju svojih izgubljenih pik, saj jih je v pesmici Zlate Vola-

rič že narisal deček iz tretje hiše. Ta navihanček se je gotovo že ozrl v nebo in videl na njem vrsto živali iz živalskega vrta, ki ga je iznajdljivi veter V. T. Arharja izoblikoval s pihanjem v oblake. Bistre otroške glavnice bodo v rubriki Ali veš? Berte Golob, ki je zelo uporabna tudi v šoli, hitro ugotovile, koliko drugih besed se skriva v samostalniki pikapolonica. S sličnimi besednimi vajami se poigrava tudi zapis Kar lepo po vrsti. Kakšna pa je najprimernejša beseda za

pozdrav, poja-
snjuje Nežino be-
sedilo, ki se s tem
dotakne olike, ka-
tero bi marsikdo
rad vtaknil med
staro šaro.
Razigrani kuža
Pazi vodi tokrat

bralce v sadovnjak na ogled hruške, ki so jo baje gojili že 600 let pr. Kr. Na gmajni se je Pastirček zagledal v brin in opisal njegove značilnosti. Kako se voda spremeni v paro in led, pa razlagata pesmica V. T. Arharja in šegava ilustracija Danile Komjanc, ki je z risbami dopolnila marsikatero Pastirčkovo besedilo. Evelina Umek je strica Maksa napotila na ogled dveh gradov, miramarskega in devinskega, ter razkrila njuno bogato zgodovino. Kje in kako spi

Kralj Matjaž in še marsikaj o njegovi zgodbi, bodo bralci izvedeli iz rubrike Moja naj... Na športni strani pa je tokrat odbojka. Zapis Zanimivosti opisuje družabno igro šah. V novi rubriki Igrajmo se Giorgine Piščanec sta prikazani dve enostavni glasbili.

Najbolj pestra in "postlana" z risbicami je Pastirčkova pošta, ki priča, da otroci imajo radi revijo in redno sodelujejo z literarnimi in likovnimi pri-
spevki. Na tihem morda vsi upajo, da bodo dobili naslov časnikar meseca. To si javno v svoji makaronščini želi tudi Packo! Častno priznanje za mesec oktober je prejela Jana Croselli, petošolka OŠ P. Vranc iz Doberdoba za spis Pravljični izlet. Iskrene čestitke!

JK

Po desetih dneh počitnic na otoku Pag v Dalmaciji je prišel dan odhoda domov. Sedli smo v avto in se odpravili na pot, ki se je začela iz vasi Kustiči. Kustiči je zaselek hiš, kjer se prebivalci ukvarjajo z ovčjerejo, ribolovom, gojenjem nizke trte in turizmom. Vsaka hiša ima svojo barčico in približno sto ovac. Severna stran Paga pa je poraščena z oljkami, ki so stare tudi 300 let. Pot se nadaljuje proti Žigljenu, kjer se vkrcajo na trajekt. Ko čakamo na odhod, si lahko še zadnjič ogledamo pokrajino in opazimo, da je Pag skoraj nič poraščen otok. Največjo redkost predstavljajo drevesa. Po njem raste aromatično rastlinje, na katerem se pasejo ovce in s tem dajejo značilen okus paškemu siru in jagnjetini. Po dvajsetih minutah vožnje s trajektom smo že na celini, v vasi Prizna. Po visoki skalnati obali, poraščeni z nizkim grmičevjem se vije magistralna cesta, ki pelje proti severu. Nad cesto se širi visoko pogorje Velebita. Tu pa tam lahko najdemo kak primer črnike, jesena, hrasta, brina, gabra, črnega bora, ruja in fige.

Potopis

Z otoka Paga do doma

V daljavi se s ceste vidita že otok Rab, na katerem je stalo taborišče iz časov fašizma, kjer je veliko Slovencev izgubilo življenje, in zloglasni Goli otok. Tja je Titov režim pošiljal politične ujetnike na prisilno delo. Trajekt iz Jablanaca povezuje otok Rab s celino. Magistralna cesta se vije naprej med skalami in ovinki so zavarovani z visokim kamnitim zidom nad prepodom. Ob cesti se večkrat pojavlja majhna gostilna, ki jo imenujejo konoba.

Otok Rab je za nami in z Golim otokom se sedaj vidita še otoka Prvič in Ggur. V daljavi se dviga že otok Krk z

Baškim zalivom. Morje je mirno in sončno vreme nam omogoča krasen razgled na Kvarner z njegovimi otoki. Cesta se spušča proti mestu Senj, ki je zelo izpostavljeno burji. Ob obali si lahko ogledamo mnogo čudovitih majhnih zalivov s smaragdno kristalno vodo. Spustimo se v vas Sv. Juraj. Desno v hrib se vije božja pot Sv. Marija v Krasnem. Medtem ko se peljemo skozi mesto Kalič, lahko v daljavi že zagledamo Senjsko utrdbo. Današnje mesto Senj je zraslo na ruševinah starega mesta v 12. stoletju. Grad je bil last Habsburžanov in bil namenjen kot utrdba pred turškimi napadi.

Ob cesti je več kampinov, dokler se ne pripeljemo do vasi Novi Vinodolski, kjer zagledamo velik drevored, poln cvetja, in bel zvonik. Na levi strani je počitniško naselje Zagori s hotelom in kampom. Kmalu prispemo do znanega počitniškega mesta Crikvenica. Cesta prekorači del mesta z visokim viaduktom, dolgim skoraj 500 m. Crikvenica je dobila ime po Pavlinskem samostanu-cerkvi, ki ga je dal postaviti Nikola Frankopan leta 1412 ob izlivu reke Dubračine v morje. Na levi je lep pogled na krški most, zgrajen za časa Titove Jugoslavije. Pokrajina je tukaj

veliko bolj poraščena z listnatimi drevesi. Bližamo se mestu Kraljevica. S ceste opazimo velik srednjeveški grad, last hrvaških gospodov Frankopanov. Pot nas pelje naprej proti mestu Bakar. V bližini mesta so zgradili naftni terminal, ki zelo kvari pogled na čudoviti Bakar. Ob vhodu v vasico s hišami strmo nad morjem stoji ladjedelnica. Ko se odpočijemo, se spet podamo na pot. Široka obvoznica se izogne mestu Reka nad Bakarjem. Skozi predor pod gričem Trsat se peljemo naprej. Trsat je znana božja pot, kjer stojita Marijino svetišče in stara

srednjeveška utrdba. Z obvoznice se vidi tudi vrh Učke, skozi katero pelje predor, ki povezuje Reko z Istro. S ceste je krasen pogled na mesto Reka in bližnjo Opatijo. V daljavi si lahko ogledamo otok Cres. Postopno zapuščamo obalo. Po stari cesti, ki so jo zgradili Italijani, se peljemo v smer proti Trstu preko Rupe. Svet je gričevnat in močno poraščen, veliko je gozdov. Ob cesti pelje tudi enotirna železnica. V Rupi je križišče za Postojno in Ljubljano ter Trst. Hitro se bližamo hrvaško-slovenski državni meji. Slovenska državna meja stoji že v občini Ilirska Bistrica, ki je pobratena z občino Devin-Nabrežina. Področje, kjer se vozimo, se imenuje Brkini, vrh na levi strani ceste pa je Slavnik. V vasi Podgrad se odcepi cesta za Ilirsko Bistrico. Vse naokoli je borov gozd. Kmalu se pripeljemo do slovensko-italijanske meje pri Pesku. Takoj zagledamo kanjon Glinščice in v ozadju Tržaški zaliv. Skozi Bazovico in potem Padriče pelje pot na avtocesto Trst-Benetke, po kateri se kmalu pripeljemo domov.

Lea Ušaj

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

SEZONA 2004 - 2005

Goriški vrtiljak

MALI POLŽEK

❖ 19. oktobra 2004
Miniteater Ljubljana
TRIJE PRAŠIČKI
Kulturni center
L. Bratuž

❖ 9. novembra 2004
SSG
BIKEC FERDINAND
Kulturni center
L. Bratuž

❖ 11. januarja 2005
Moje gledališče
Ljubljana
ŽOGICA MAROGICA
Kulturni dom

❖ 8. marca 2005
AMO Nova Gorica
DOGODIVŠČINE
PEDENJPEDA
Kulturni dom

ABONMA ZA MLADE

❖ 14. oktobra 2004
SNG
ČAKAJOČ GODOTA
Kulturni center
L. Bratuž

❖ 12. novembra 2004
SNG Mladinski oder
ZA UMRET
Kulturni center
L. Bratuž

❖ 25. januarja 2005
SSG
GOSPODIČNA JULIJA
Kulturni dom

❖ 20. aprila 2005
Lirično gledališče Verdi TS
PETER IN VOLK
Kulturni center
L. Bratuž

VELIKI POLŽEK

❖ 18. oktobra 2004
OLG Navihanci Celovec
MALA ČAROVNICA
Kulturni center
L. Bratuž

❖ 8. novembra 2004
SSG
BIKEC FERDINAND
Kulturni center
L. Bratuž

❖ 17. januarja 2005
Moje gledališče
Ljubljana
DEKLICA IN ANGEL
Kulturni dom

❖ 7. marca 2005
Gledališče na vrhovi NG
ŠTIRJE FANTJE
MUZIKANTJE
Kulturni dom

ABONMA MOJE GLEDALIŠČE

❖ 13. oktobra 2004
SNG
ČAKAJOČ GODOTA
Kulturni center
L. Bratuž

❖ 23. novembra 2004
SNG
VOLPONE / LISJAK
Slovensko narodno
gledališče Nova Gorica

❖ 26. januarja 2005
SSG
GOSPODIČNA JULIJA
Kulturni dom

❖ 3. marca 2005
Gledališče Ptuj
CREEPS
Kulturni center
L. Bratuž

Razstave 2004-2005

❖ 1. oktobra 2004 - **3 X ČERTOV**
Johan Čertov - kipar, Valentin Čertov - slikar,
Ferdinand Čertov - rezbar
Odprtje razstave bratov Čertov v sodelovanju
z Zvezo slovenske katoliške prosvete. Prireditev v okviru
Koroških kulturnih dnevnov na Primorskem

❖ 17. novembra 2004 - **ROBERT NANUT:**
Antološka razstava

❖ 14. januarja 2005 - **PRIHODNOST JE NAŠA!**
Slovenski mladi likovniki iz naše dežele

❖ 1. marca 2005 - **UMETNIKI ZA KARITAS**
prodajna razstava v dobrodelne namene

❖ 26. aprila 2005 **KAJ BO Z NAMI ČEZ STO LET?**
Razstava in simpozij ob 100-letnici rojstva
umetnika Milka Bambiča

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Srečanja z glasbo 2004/05

Vpisovanje abonmajev pri blagajni Kulturnega centra Lojze Bratuž
od 4. do 9. oktobra od 10.30 do 12.30 in od 17. do 19. ure

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 9. oktobra 2004, ob 20.30

Komorni zbor AVE

Andraž Hauptman, *dirigent*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 13. novembra 2004, ob 20.30

Orkester Pro Musica Salzburg

in W. A. Mozart

Wilfried Tachezi, *dirigent*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Ponedeljek, 20. decembra 2004, ob 20.30

Vokalna skupina

The King's Singers

Odmev božičnih melodij

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Ponedeljek, 10. januarja 2005, ob 20.30

Simfonični orkester

Barve Sredozemlja

M. Ravel, I. Stravinskij

Orkester Ars Atelier

Miran Devetak, klavir

Marco Feruglio, dirigent

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
januar 2005 ob 20.30

Klavirski recital

Zmagovalca na tekmovanju
Citta' di Gorizia - nagrada G. Pecar

Modri abonma

Redni 50 €
Znižani 30 €

Zeleni abonma

Redni 35 €
Znižani 20 €

Modrozeleni abonma

Redni 75 €

Znižani 40 €

❖ Cerkev sv. Ivana v Gorici
Sobota, 6. novembra 2004, ob 20.30

3 X GO

Vokalna skupina Musicum na zgoščenki
Matjaž Šček, *umetniški vodja*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 27. novembra 2004, ob 20.30

Simfonični orkester

Zveze primorskih glasbenih šol

Marinka Kukec Jurič, *dirigent*

❖ Auditorium furlanske kulture
Sobota, 18. decembra 2004, ob 20.30

Mednarodni mladinski orkester

Alpe Jadran

Luigi Pistore, *dirigent*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
Sreda, 16. februarja 2005, ob 20.30

Prijat'li obrodile

primorski skladatelji na zgoščenki

Črtomir Šiškovič, *violina*

Luca Ferrini, *klavir*

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
marca 2005

Svet zvoka

Poklon Faustu Romitelliju

Seminar in koncert v sodelovanju z DAMS

❖ Kulturni center Lojze Bratuž
marca 2005

Liki naše preteklosti

Skladatelj Stane Malič

*Dobrodošli v našem in vašem Kulturnem centru Lojze Bratuž,
ki bo tudi v prihodnje odprt vsem ljudem dobre volje!*